

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Кафедра дошкільної та початкової освіти

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАКТИКУМ

Вінниця 2017

УДК 373.2.091.33 (076)

ББК 74.100.58я73

Л93

Любчак Л.В. Методика організації ігрової діяльності: практикум / Л.В.Любчак, К.А.Колеснік. – Вінниця : ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2015. - 115 с.

Практикум рекомендований до друку Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № від 2017 р.).

Рецензенти: **Шахов В.І.**, доктор пед. наук, професор кафедри психології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
Колосінська Г.І., методист відділу дошкільної освіти КВНЗ Вінницької академії неперервної освіти

Практикум відповідає вимогам освітньої лінії «Гра дитини» Базового компонента дошкільної освіти, орієнтований на Освітню програму розвитку дітей від 2 до 7 років «Дитина».

Навчально-методичне видання допоможе майбутнім вихователям дошкільних навчальних закладів глибше освоїти основні теми навчальної дисципліни “Методика організації ігрової діяльності”, підготуватись до практичних та лабораторних занять, опрацювати рекомендовану літературу, організувати самостійну роботу та підготовку до різних форм контролю знань.

Наведені у додатках зразки-орієнтири різних видів ігор допоможуть майбутнім вихователям ДНЗ методично правильно організовувати ігрову діяльність дошкільників під час проходження педагогічної практики.

Навчальне видання призначене для студентів спеціальності “Дошкільна освіта”, викладачів педагогічних дисциплін ВНЗ, вихователів дошкільних навчальних закладів.

© Любчак Л.В.

Передмова

Дошкільна освіта – перша ланка в системі освіти України. На сьогодні доведено її пріоритетність як фундаменту цілісної неперервної освіти. Від якості цього фундаменту, закладеного в перші роки життя, залежить динаміка особистісного зростання дитини, її життєві установки та світосприйняття. Дошкільна освіта як соціальне і культурне явище розглядається науковцями як спеціальна сфера соціального життя, своєрідний соціокультурний феномен, сутнісна характеристика етносу, суспільства, людської цивілізації, способів її самозбереження й розвитку, цілісна єдність навчання, виховання, розвитку й саморозвитку особистості (Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років).

Базовий компонент дошкільної освіти як Державний стандарт дошкільної освіти України, який реалізується програмами та навчально-методичним забезпеченням, що затверджуються Міністерством освіти і науки України, визначив дошкільну освіту як самостійну систему, обов'язкову складову освіти в Україні, яка гармонійно поєднує сімейне та суспільне виховання.

Реалізація завдань освітньої лінії «Гра дитини» передбачає розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому.

Процес зародження дитячої особистості відбувається під час включення дошкільника в провідний вид діяльності – гру, яка є незамінним джерелом розвитку, навчання і виховання дітей. У грі розвиваються та проявляються такі новоутворення дошкільного дитинства, як розвиток знаково-символічної функції, активної уяви; засвоєння структури самостійного виду діяльності; оволодіння суспільною поведінкою та опанування норм партнерської взаємодії; становлення елементів довільної поведінки в процесі поступового оволодіння вмінням підпорядковувати свої бажання логіці сюжету та вимогам ігрових правил (Т.О.Піроженко). Усе це дає змогу дитині навчитися самостійно планувати, виконувати і контролювати власну діяльність.

На сучасному етапі відбуваються зміни процесу набуття дітьми дошкільного віку ігрового досвіду, який раніше передавався від старших дітей молодшим у спільних іграх. Сьогодні дорослий відіграє провідну роль у процесі передачі ігрового досвіду дітям. Тому так важливо підготувати майбутніх вихователів ДНЗ ще на етапі вузівського навчання до методично правильно організації та керівництва різними видами ігор дошкільників.

Нами визначено основні завдання вивчення дисципліни «Методика організації ігрової діяльності»: *теоретико-методологічні* – систематизація знань студентів про ігрову діяльність (гру); окреслення змісту ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти; *методичні* – оволодіння студентами методичними засадами педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку; *практичні* – формування

умінь доцільно використовувати методи і прийоми організації ігрової діяльності в освітньому просторі дошкільного навчального закладу.

У реалізації визначених завдань допоможе практикум, який підготовлений у відповідності до нині діючого навчального плану і програми з методики організації ігрової діяльності для студентів напряму підготовки 6.01.01.01 “Дошкільна освіта”, де поряд з лекціями передбачено практичні і лабораторні заняття. На практичних заняттях планується фронтальне обговорення теоретичних питань стосовно категоріально-понятійного апарату теорії ігрової діяльності та програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Лабораторні заняття мають невелику теоретичну частину, призначенням якої є наукове обґрунтувати подальшого виконання студентами різного роду практичних завдань. Кожне лабораторне заняття присвячене одному із видів ігор, що використовується у роботі з дітьми дошкільного віку та має за мету набуття майбутніми вихователями навичок організації та керівництва тим чи іншим видом ігор.

Організовані у такий спосіб практичні і лабораторні заняття озброюють майбутнього вихователя конкретними прийомами взаємодії з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку у процесі ігрової діяльності. Набуті практичні навички організації різних видів ігор під час лабораторних занять допоможуть педагогам дошкільної освіти суттєво підвищити якість і результативність навчально-виховної роботи з дошкільниками, зважаючи на те, що гра є провідним видом діяльності дітей дошкільного віку.

Практикум, побудований за вимогами кредитно-модульної системи навчання, містить плани практичних і лабораторних занять, практичні завдання для студентів, списки літератури до окремих тем і курсу в цілому, тематику реферативних повідомлень, залікові питання, приклади оформлення різних видів ігор для дітей різного віку, сценарії свят та театралізованих дійств, зразки конспектів занять, прогулянок тощо.

Мета навчально-методичного видання – допомогти студентам поглиблено вивчити основні теоретичні питання навчальної дисципліни, раціонально спланувати роботу з підготовки до практичних і лабораторних занять, у результаті виконання практичних завдань до кожного заняття сприяти оволодінню майбутніми вихователями навичками організації та методично правильного проведення різних видів ігор з дошкільниками у процесі мікрОВикладання.

Висловлюємо вдячність відділу дошкільної освіти Вінницької академії неперервної освіти в особі Русан Лариси Степанівни та Колосінської Галини Іллівни за рецензування навчальної програми та практичних матеріалів, допомогу у придбанні методичної літератури; вихователю-методисту ДНЗ №23 «Берізка» міста Вінниці Ючинській Марії Степанівні та вихователю-методисту ДНЗ №16 «Бджілка» міста Вінниці Гук Ірині Анатоліївни за наданий досвід роботи з використання різних видів ігор в ДНЗ.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ОКР	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань: 01 Освіта	Вибіркова
Модулів – 1	спеціальність: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 4
Змістових модулів – 3		Семестр: 7
ІНДЗ – підготовка реферату та сценарію свята з використанням різних видів ігор		
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин аудиторних: 3 самостійної роботи: 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції: 6 год.
		Практичні: 4 год.
		Лабораторні: 30 год.
		Самостійна робота: 50 год.
		У т. ч. індивідуальна робота: 5 год.
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної робіт становить: 44,4 % і 55,6 %.

Метою викладання навчальної дисципліни “Методика організації ігрової діяльності” є формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методичних основ ігрової діяльності дітей дошкільного віку в умовах суспільного дошкільного виховання та сім’ї.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Методика організації ігрової діяльності” є: *теоретико-методологічні* – систематизація знань студентів про ігрову діяльність (гру); окреслення змісту ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти; *методичні* – оволодіння студентами методичними засадами педагогічного супроводу ігрової

діяльності дітей дошкільного віку; *практичні* – формування умінь доцільно використовувати методи і прийоми організації ігрової діяльності в освітньому просторі дошкільного навчального закладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- відомості з історії гри;
- складові методології ігрової діяльності: принципи, теорії гри, об'єктивні закони і закономірності, концепції, підходи, категоріально-понятійний апарат, функції гри, структуру ігрової діяльності, класифікацію ігор;
- зміст ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти;
- методичні засади педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку;
- методику організації та проведення різних видів ігор з дітьми дошкільного віку;
- види іграшок, сучасну класифікацію дитячих іграшок;
- вимоги до підбору іграшок для дітей різних вікових груп;
- особливості організації предметно-ігрового середовища в різних вікових групах ДНЗ;
- методику організації та проведення свят у дошкільних навчальних закладах тощо.

уміти:

- проектувати ігрову діяльність дітей дошкільного віку;
- організовувати та проводити з дітьми різних вікових груп усі види ігор у режимі навчання та виховання дошкільників;
- здійснювати у процесі керівництва грою динамічну мобілізацію всіх її структурних компонентів на досягнення позитивного педагогічного результату;
- забезпечувати розвивально-виховне ігрове середовище у дошкільному навчальному закладі;
- будувати процес ігрової діяльності на рівнях «педагог-дитина», «педагог-батьки-дитина», «педагог-педагог».
- добирати матеріали, обладнання для створення ігрових осередків в групі;
- здійснювати педагогічне керівництво означеними видами ігор дітей у різних вікових групах;
- проводити на належному методичному рівні свята, конкурси, розваги тощо з використанням різних видів ігор;
- розвивати творчі здібності вихованців шляхом театралізованої ігрової діяльності тощо.

Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Денна форма навчання				
		Всього	Лекції	практичні	Лабораторн.	С.р.
<u>Змістовий модуль 1.</u>						
Теоретико-методологічні засади ігрової діяльності дітей						
1	<i>Тема 1.</i> Методологічні основи теорії ігрової діяльності дітей	7	2	-	-	5
2	<i>Тема 2.</i> Характеристика основних компонентів теорії ігрової діяльності дітей	7	-	2	-	5
3	<i>Тема 3.</i> Теоретичні засади класифікації ігор дітей дошкільного віку	5	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1		19	2	2	0	15
<u>Змістовий модуль 2.</u>						
Програмно-методичне забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку						
4	<i>Тема 4.</i> Передумови та розвиток програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку	7	2	-	-	5
5	<i>Тема 5.</i> Сучасне програмно-методичне забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку	7	-	2	-	5
Разом за змістовим модулем 2		14	2	2	0	10
<u>Змістовий модуль 3.</u>						
Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку						
6	<i>Тема 6.</i> Педагогічні умови організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку	6	2	-	2	2
7	<i>Тема 7.</i> Теоретико-методичні засади керівництва ігровою діяльністю	6	-	-	2	2
8	<i>Тема 8.</i> Творчі ігри дітей дошкільного віку	10	-	-	10	2
9	<i>Тема 9.</i> Організація ігор за правилами	14			14	2
10	<i>Тема 10.</i> Дидактичні ігри дітей дошкільного віку	6	-	-	2	2
	ІНДЗ	15				15
Разом за змістовим модулем 3		57	2	-	30	25
Усього годин		90	6	4	30	50

Практичне заняття 1.

Тема: Гра як поняття і явище. Категоріально-понятійний апарат теорії ігрової діяльності

1. Підготовка теоретичних питань

1. Теорія ігрової діяльності, принципи, закони та закономірності.
2. Основні компоненти ігрової діяльності, структура гри.
3. Функції гри та їх характеристика.
4. Характеристика основних класифікаційних груп дитячих ігор (з позицій різних авторів).
5. Якісна характеристика окремих видів творчих ігор та ігор за правилами.

2. Виконання практичних завдань

1. Створити тематичний словник цитат про «гру» з досліджень зарубіжних психологів (С.Холл, Г.Спенсер, Д.А.Колодця, К.Гросс, Дж.Селлі, В.Штерн, З.Фрейд, Е.Еріксон, Ч.Дарвін, Ж.Піаже, А.Валлона), відомих психологів ХХ століття (Л.Виготський, С.Рубінштейн, П.Блонський, В.Зенківський, О.Леонтьєв, Д.Ельконін, О.Запорожець, Б.Ананьєв, Г.Люблінська), видатних педагогів (П.Каптерев, А.Макаренко, С.Русова, В.Сухомлинський, К.Ушинський та ін.).
2. Розкрити класифікацію ігор за ідеями провідних науковців ХІХ, ХХ, ХХІ століття.
3. Розробити ігрові завдання на реалізацію дидактичної, розвивальної, мотиваційної, адаптаційної, діагностичної, коригуючої, виховної, креативної та ін. функцій гри (ігрові завдання на реалізацію однієї з функцій за вибором студента).

Література

1. Артемова Л.В. Розвиток теорії та практики дитячої гри. Сторінки історії / Л.В.Артемова // Дошкільне виховання. – 2001. – №7.
2. Авдулова Т. П. Психология игры : современный подход : учеб. пособие для студ. пед. вузов / Т.П.Авдулова. – М. : Академия, 2009. – 208 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко; гол. ред. С. Головка. – К. : Либідь, 1997. – 374 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний редактор В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 104 с.
5. Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія : навч. посіб. / В.М.Галузинський, М.Б.Євтух. – К. : Вища шк., 1995. – 237 с.
6. Довбня С.О. Гра як історико-педагогічний феномен / С.О.Довбня // Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика». – Випуск 9 – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – С. 245-250.
7. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності: монографія / Н.В. Кудикіна. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 236 с.
8. Кудикіна Н.В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей / Н.В.Кудикіна // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті

- наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / [за ред. Г.С.Тарасенко]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 11-25.
9. Новосёлова С.Л. О новой классификации детских игр / С.Л.Новосёлова // Дошкольное воспитание. – 1997. – № 3. – С. 84-86.
10. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / За ред. Г.С.Тарасенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 320 с.
11. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н.Гавриш, О.Брежнева, І.Кіндрат, О.Рейпольська; За заг. ред. О.Брежневої. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
12. Степанова Т.М. Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки (кінець ХІХ-ХХ століття): [монографія] / Т. М. Степанова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 424 с.
13. Шуть М. Школа ігромайстерності / М.Шуть. – К. : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.

Практичне заняття 2.

Тема: Програмно-методичне забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку

1. Підготовка теоретичних питань

1. Проаналізувати зміст програмного забезпечення ігрової діяльності у чинних програмах ДНЗ України.
2. Порівняти зміст ігрової діяльності у чинних програмах ДНЗ України.
3. Охарактеризувати сучасне методичне забезпечення ігрової діяльності.

2. Виконання практичних завдань

1. Скласти і записати в зошит перелік нормативних документів, які регламентують ігрову діяльність в ДНЗ.
2. Скласти і записати в зошит порівняльну таблицю за змістом ігрової діяльності у чинних програмах ДНЗ України.
3. Скласти і записати в зошит каталог праць до сучасного методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А.М.Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богінч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Пироженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт кол.: [Г.В.

Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко, С.А.Васильєва, М.С. Вашуленко та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

3. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол.: Е.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко, С.А. Васильєва, М.С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.

4. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, Н.І.Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред.: Г.В.Беленька, М.А.Машовець ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.

5. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; наук. ред. Г.В.Беленька ; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна та ін. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.

6. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-мет. посіб. [Г.В.Беленька та ін.] ; за заг. ред. Н.В.Кудикіної ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 219 с.

7. Ігрова діяльність дошкільника: молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. – Київ : Генеза, 2016. – 88 с. – (Серія «Настільна книга вихователя»)

8. Степанова Т.М. Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки (кінець ХІХ-ХХ століття): [монографія] / Т. М. Степанова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 424 с.

9. Піроженко Т.О. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік : навч.-метод. посіб. / Т.О.Піроженко, К.В.Карасьова. – Київ : Генеза, 2014. – 96 с. – (Настільна книга вихователя).

10. Типовая программа воспитания и обучения в детском саду / Под ред. Р.А. Курбатовой, Н.Н. Поддякова. – М. : Просвещения, 1984. – 175 с.

Лабораторне заняття №1

Тема: Контроль і керівництво ігровою діяльністю в ДНЗ

1. Підготовка теоретичних питань

1. Наукові пошуки педагогічного керівництва ігровою діяльністю дітей дошкільного віку.
2. Роль значимих дорослих у розвитку навичок поведінки дітей дошкільного віку у грі.
3. Методи керівництва різними видами ігор.
4. Педагогічні умови ефективного керівництва ігровою діяльністю старших дошкільників.
5. Типові помилки вихователя в керівництві дитячої грою.

2. Виконання практичних завдань

1. Сформулювати педагогічні вимоги до організації різних видів ігор та керівництва ігровою діяльністю дітей дошкільного віку (вид гри та вік дітей – за вибором студента).
2. Розробити анкету на визначення професійної майстерності педагога дошкільної освіти в організації ігрової діяльності дітей раннього і молодшого дошкільного віку.

Література

1. Губанова Н.Ф. Игровая деятельность в детском саду: Программа и методические рекомендации / Н.Ф.Губанова. – М. : Мозаика-Синтез, 2008.
2. Довбня С.О., Кудикіна Н.В. Методика керівництва творчими іграми дітей дошкільного віку на суб'єкт-суб'єктних засадах у практиці дошкільної освіти // Дитячий садок. – 2012 – №5 (67) – С.24-27.
3. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина : навчально-методичний посібник / За загальною редакцією професора Кудикіної Н.В. – К. : Вид-тво КУ імені Б.Грінченка, 2011. – 230 с.
4. Ігрова діяльність дошкільника: молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. – Київ : Генеза, 2016. – 88 с. – (Серія «Настільна книга вихователя»)
5. Колосінська Г.І. Моделі структур дидактичної гри та ігрових стосунків / Г.І.Колосінська // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / [за ред. Г.С.Тарасенко]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 61-69.
6. Піроженко Т.О. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік : навч.-метод. посіб. / Т.О.Піроженко, К.В.Карасьова. – Київ : Генеза, 2014. – 96 с. – (Настільна книга вихователя).
7. Руководство играми детей в дошкольных учреждениях: Из опыта работы / Под ред. М.А.Васильевой. – М. : Просвещение, 1986. – 112 с.
8. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки / Упор. і авт. вступ. статей З.Н. Борисова, В.У. Кузьменко, за заг. ред. З.Н. Борисової. – К. : Вища школа, 2004. – 512 с.

9. Шуть М. Школа ігромайстерності / М.Шуть. – К. : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.

Лабораторне заняття 2. Розвивальне предметно-ігрове середовище ДНЗ

1. Підготовка теоретичних питань

1. Виховна і освітня цінність іграшки. Історія виникнення іграшки.
2. Українська народна іграшка. Історія народної іграшки в Україні, її види та місце в педагогічному процесі.
3. Види іграшок. Сучасна класифікація дитячих іграшок (за станом готовності, за видами сировини, за розміром, за функціональними властивостями, за художньо-образним вирішенням тощо).
4. Вимоги до підбору іграшок для дітей різних вікових груп. Антиіграшка.
5. Особливості організації предметно-ігрового середовища в різних вікових групах ДНЗ.

2. Виконання практичних завдань

1. Скласти таблицю ігрових осередків у групі:

<i>№</i>	<i>Ігрові осередки</i>	<i>Матеріали, обладнання для ігрових осередків</i>
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

2. Сформулювати психолого-педагогічні поради батькам на тему: «Організація предметно-ігрового середовища в умовах сім'ї».

Література

1. Абраменкова В. Во что играют наши дети. Игрушка и антиигрушка / В.Абраменкова – М. : Лепта Книга, 2008. – 544 с.
3. Аркин Е.А. Из истории игрушки / Е.К.Аркин // Дошкольное воспитание. – 1995. – № 3. – С. 8-15.
4. Батурина Е. Игрушки в семье / Е.Батурина // Дошкольное воспитание. – 1974. – № 9. – С. 82-85.
5. Горностаева Л. Игрушки в детском саду / Л.Горностаева // Дошкольное воспитание. – 1973. – № 2. – С. 20-24.
6. Игрушка в жизни ребенка / Под ред. Е.А. Коссаковска. – М : Просвещение, 1980. – 64 с.
7. Карасьова К.В. Ігровий простір дитини / К.В.Карасьова, Т.О.Піроженко. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.

8. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія: у 2-х ч. – Ч.1. – Запоріжжя : ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2009. – 320 с.
9. Лаврентьева Г. Розвивальне предметно-ігрове середовище: європейський досвід та новітні підходи / Г.Лаврентьева // Палітра педагога. – 2001. – №4. – С. 11-13.
10. Новосёлова С. Развивающая предметная среда: Методические рекомендации по проектированию вариативных дизайн-проектов развивающей предметной среды в детских садах и учебно-воспитательных комплексах / С.Новосёлова, Л.Павлова. 2-е изд. – М. : Айресс Пресс, 2007. – 119 с.
11. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / авт.-упор. А.П.Бурова. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 256 с.
12. Урунтаева Г.А. Роль игрушки в психическом развитии ребенка: Учебное пособие для учащихся средних педагогических учебных заведений / Г.А.Урунтаева. – М. : Академия, 1997. – С. 81-85.
13. Флерина Е.А. Игра и игрушка / Е.А.Флерина. – М., 1973.
14. Шуть М. Школа ігромайстерності / М.Шуть. – К. : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.

Лабораторне заняття 3

Тема: Сюжетно-рольові ігри дошкільників

1. Підготовка теоретичних питань

1. Ознаки творчих ігор. Характеристика різних видів творчих ігор.
2. Структура сюжетно-рольової гри: ролі; ігрові дії; ігрове використання предметів; реальні стосунки між дітьми.
3. Сюжетно-рольова гра як основний вид діяльності дітей дошкільного віку. Методи керівництва творчими, сюжетно-рольовими іграми.
4. Особливості сюжетно-рольової гри дітей дошкільного віку:
 - формування сюжетно-рольової гри як діяльності дошкільників (етапи);
 - формування сюжетно-рольової гри як сумісної діяльності (структура гри);
 - формування змісту сюжетно-рольової гри у дітей в різних вікових групах.

2. Виконання практичних завдань

1. Підібрати сюжетно-рольові ігри для дошкільників різних вікових груп. Бути готовим до організації та проведення в аудиторії.
2. Скласти конспект сюжетно-рольової гри для дітей молодшої, середньої та старшої груп.
3. Сформулювати методичні поради молодому спеціалісту на тему: «У яких випадках потрібно втручатися в сюжетно-рольову гру дитини дошкільного віку?».

Література

1. Бурова А. Керівництво сюжетно-рольовими іграми / А.Бурова // Дошкільне виховання. – 2001. – № 7.

2. Венгер Л.А. Сюжетно-ролевая игра и психическое развитие ребенка / Л.А.Венгер // Воспитание детей в игре. – М. : АПО, 1996. – 56 с.
3. Воронова В.Я. Творческие игры старших дошкольников / В.Я.Воронова. – М. : Просвещение, 1981.
4. Григоренко Г. Сюжетно-рольова гра / Г.Григоренко // Палітра педагога. – 2001. – № 4. – С.18.
5. Григоренко Г. Сюжетно-рольова гра / Г.Григоренко, А.Михайличенко // Палітра педагога. – 2002. – № 2. – С. 22.
6. Зворыгина Е. Педагогические условия формирования сюжетно-ролевой игры / И.О.Ивакина. – Пенза, 1995. – 218 с.
7. Калиниченко А.В. Развитие игровой деятельности дошкольников: Методическое пособие / А.В.Калиниченко, С.А.Козлова, Т.А.Куликова. – 2-е изд., переработанное и дополненное. – Москва : AkademiA, 2000. – 414 с.
8. Короткова Н.А. Сюжетно-ролевая игра старшего дошкольника / Н.А.Короткова // Ребёнок в детском саду. – 2006. – №4. – С. 43-45.
9. Краснощёкова Н.М. Сюжетно-ролевые игры для детей дошкольного возраста / Н.М.Краснощёкова. – М. : Издательство «Феникс», 2007. – 256 с.
10. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Науково-методичний посібник / Наук. ред. О.Л.Кононко. – К. : Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003. – 243 с.
11. Михайленко Н.Я. Педагогические принципы организации сюжетной игры / Н.Я.Михайленко, О.И.Нестеренко. – М. : Мол. гвардия, 1994. – 315 с.
12. Михайленко Н.Я. Как играть с ребенком / Н.Я.Михайленко, Н.А.Короткова. – М. : Издательство Линка-Пресс, 2012.
13. Недопасова В.А. Растём играя: сред. и ст. дошк. возраст: Пособие для воспитателей и родителей / В.А.Недопасова. – М. : Просвещение, 2002.
14. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н.Гавриш, О.Брежнева, І.Кіндрат, О.Рейпольська; За заг. ред. О.Брежневої. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
15. Солнцева О. Играем в сюжетно-ролевые игры / О.Солнцева // Дошкольное воспитание. – 2005. – № 4. – С.33-37.

Лабораторне заняття 4

Тема: Режисерські ігри, ігри-драматизації та ігри-фантазування

1. Підготовка теоретичних питань

1. Режисерські ігри дошкільників. Педагогічні умови організації та проведення режисерських ігор.
2. Індивідуальні та спільні режисерські ігри.
3. Специфіка організації, структура гри-драматизації.
4. Ігри-фантазування та їх характеристика.

2. Виконання практичних завдань

1. Продумати та записати у зошит проблемні завдання (н-д, подумай, як Вінні-Пух повівся б, потрапивши у наш дитячий садок) та навідні запитання (н-д, «Що може одягнути лялька Катя у театр?») для спрямування режисерських ігор дітей середньої та старшої груп.
2. Підготувати гру-драматизацію за сюжетом певного художнього твору (казки, оповідання, легенди, вірша).
3. Запропонувати варіант гри-фантазування.

Література

1. Алёшина Н. В. Ознакомление дошкольников с окружающим и социальной действительностью. Средняя группа / Н.В.Алёшина. – М. : ЦГЛ, 2005.
2. Детский сад и семья / под ред. Т.А.Марковой. – М. : Просвещение. – 1986. – С. 93-95; 100-110.
3. Зворыгина Е. В. Первые сюжетные игры малышей / Е.В.Зворыгина. – М. : Просвещение. – 1988. – С. 85-87;
4. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина» : Навчально-методичний посібник / За загальною редакцією професора Кудикіної Н.В. – К. : Вид-тво КУ імені Б.Грінченка, 2011. – 230 с.
5. Игра дошкольника / под. ред. С.Л. Новоселовой. – М. : Просвещение, 1989. – С.3-4;
6. Калиниченко А.В. Развитие игровой деятельности дошкольников: Методическое пособие / А.В.Калиниченко, Ю.В.Микляева, В.Н.Сидоренко. – М. : Айрис-пресс, 2004.
7. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності: монографія / Н.В.Кудикіна. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 236 с.
8. Меленко В. Нужно ли учить ребенка играть / В.Меленко // Дошкольное воспитание. – 2005. – № 4. – С.119-121.
9. Становлення внутрішньої картини світу дошкільника : монографія / [Т.О.Піроженко, С.О.Ладивір, О.О.Вовчик-Блакитна та ін.]; за ред. Т.О.Піроженко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 236 с.
10. Петрова Т.И. Театр игры в детском саду / Т.И.Петрова // Игра и дети. – 2006. – № 5. – С.7;
11. Шкатова Л. Игрушки – океан детских желаний / Л.Шкатова // Дошкольное воспитание – 2005. – № 4. – С. 52-53.

Лабораторне заняття 5

Тема: Конструктивно-будівельні ігри дошкільників та ігри з елементами праці

1. Підготовка теоретичних питань

1. Розвиваюче і виховне значення конструктивно-будівельних ігор.
2. Типи будівельного матеріалу. Види конструювання.

3. Характеристика ігор з будівельним матеріалом, їх зв'язок із сюжетно-рольовими іграми.
4. Педагогічне керівництво конструктивно-будівельними іграми дітей в різних вікових групах.
5. Особливості організації ігор з елементами праці.

3. Виконання практичних завдань

1. Розробити фрагмент заняття (за вибором студента) з використанням конструктивно-будівельної гри. Бути готовим до проведення.
2. Підібрати для будівельно-конструкторських ігор зразки предметів, які складені з різних геометричних фігур чи тіл (кубик, циліндр, брусок, інші геометричні фігури), врахувавши програмні вимоги щодо вивчення геометричних фігур за роками життя.
3. Дібрати ігри з елементами праці для дітей молодшої, середньої та старшої груп. Бути готовим до представлення.

Література

1. Абраменкова В. Во что играют наши дети. Игрушка и антиигрушка / В.Абраменкова – М. : Лепта Книга, 2008. – 544 с.
2. Довбня С.О. Методика керівництва творчими іграми дітей дошкільного віку на суб'єкт-суб'єктних засадах у практиці дошкільної освіти / С.О.Довбня, Н.В.Кудикіна // Дитячий садок. – 2012. – №5 (67) – С.24-27.
3. Зайцева Л. Формування логіко-математичної компетентності дітей 6-го року життя: навчально-методичний посібник / Л.І.Зайцева. – К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – 192 с.
4. Звонкин А.К. Малыши и математика. Домашний кружок для дошкольников / А.К.Звонкин. – М. : МЦНМО, МИОО, 2006. – 240 с.
5. Ікуніна З.І. Вплив знань про геометричні фігури на розумовий розвиток дітей старшого дошкільного віку / З.І.Ікуніна, В.І.Прокопенко // Гуманізація навчально-виховного процесу : наук.-метод. зб. / Слов'ян. держ. пед. ін.-т [та ін.]. – Слов'янськ, 2001. – Вип. 11. – С. 248-252.
6. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина»: Навчально-методичний посібник / За загальною редакцією проф. Н.В.Кудикіної – К. : Вид-тво КУ імені Б.Грінченка, 2011. – 230 с.
7. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності: монографія / Н.В. Кудикіна. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 236 с.
8. Михайленко Н.Я. Как играть с ребенком / Н.Я.Михайленко, Н.А.Короткова. – М. : Издательство Линка-Пресс, 2012.
9. Петровский В.А. Построение развивающей среды в дошкольном учреждении / К.Л.Печора, Г.В.Пантюхина, Л.Г.Голубева. – М. : Просвещение, 1986. – 144 с.

Лабораторне заняття 6

Відвідування лялькового театру, аналіз лялькової вистави

Лабораторне заняття 7

Тема: Театралізовані ігри

1. Підготовка теоретичних питань

1. Театралізовані ігри дітей дошкільного віку. Специфіка організації та проведення.
2. Види лялькового театру для дітей.
3. Театральний ігровий матеріал. Види ляльок.
4. Організація та педагогічне керівництво театралізованими іграми в різних вікових групах.
5. Організація і показ лялькових вистав у ДНЗ.

2. Виконання практичних завдань

1. Скласти перелік видів театралізованої діяльності дітей раннього, середнього та старшого дошкільного віку (згідно програмних вимог).
2. Підготувати та продемонструвати на лабораторному занятті фрагмент одного з видів лялькового театру (настільний, театр картинок, пальчиковий, маріонетковий, тіньовий, театр петрушки тощо). Можливий показ фрагментів лялькового театру мікрогрупами.

Література

1. Артемова Л.В. Театр і гра / Л.В.Артемова. – К. : Томіріс, 2002. – 291 с.
2. Артемова Л.В. Театрализованные игры дошкольников / Л.В.Артемова. – М. : Просвещение, 1991. – 127 с.
3. Водолага Н.В. Театральна абетка / Н.В.Водолага. – Донецьк, 2000. – 108 с.
4. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник / Л.П.Загородня, С.А.Тітаренко. – Суми : Університетська книга, 2010. – С.122-132
5. Новосьолова С. Пересувний ляльковий театр / С.Новосьолова // Дошкільне виховання. – 2007. – №10. – С. 18-19.
6. Плакида И. Кукольный театр для малышей / И.Плакида // Дошкольное воспитание. – 1991. – №9.
7. Сиротич Н.Б. Театр ляльок-підколінників – новий вид лялькового театру / Н.Б.Сиротич // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – №1. – С.56-59.
8. Товма І. Театр починається з іграшки / Ірина Товма // Дошкільне виховання. – 2008. – №6. – С. 16.

Лабораторне заняття 8

Тема: Дидактичні ігри дітей дошкільного віку

1. Підготовка теоретичних питань

1. Особливості організації дидактичних ігор в ДНЗ.

2. Структура дидактичної гри. Ігрові правила.
3. Алгоритм дій дорослих.
4. Моделі взаємин гравців.
5. Педагогічні вимоги до організації дидактичних ігор.

2. Виконання практичних завдань

1. Скласти анотацію дидактичних ігор для дітей дошкільного віку.
2. Вибрати для аналізу та проведення дидактичну гру, визначити:
 - з якою метою використовується дидактична гра?
 - з дітьми якого віку вивчається ця гра?
 - методику проведення даної гри.
3. Вивчити дидактичну гру (вік дітей за вибором студента) з можливістю її використання на конкретному занятті в ДНЗ (ознайомлення із суспільним довкіллям, ознайомлення з природним довкіллям, логіко-математичного розвитку, мовленнєвого розвитку). Продемонструвати можливість реалізації різних функцій дидактичної гри у процесі мікрОВикладання.
4. Підібрати та створити власноруч дидактичний матеріал для проведення дидактичної гри. Бути готовим до представлення на лабораторному занятті.

Література

1. Аванесова В.Н. Дидактическая игра как форма организации обучения в детском саду // Умственное воспитание дошкольника / Под ред. Н.Н.Поддьякова. – М., 1972. – С.56-61.
2. Артемова Л.В. Моделі структур дидактичної гри та ігрових стосунків / Л.В.Артемова // Дошкільне виховання. – 2005. – №4.
3. Артемова Л.В. Вчимося, граючись. Навколишній світ у дидактичних іграх дошкільнят: Книга для вихователів дитячих садків та батьків / Л.В.Артемова. – К. : Томіріс, 1995. – 112 с.
4. Богущ А.М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник / А.М.Богущ, Н.І.Луцан. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. – 256 с.
5. Бондаренко А. К. Дидактические игры в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / А.К. Бондаренко. – 2-е изд., дораб. – М. : Просвещение, 1991. – 160 с.: ил.
6. Бурова А. Дидактичні ігри: організація та керівництво / А.Бурова // Дошкільне виховання. – 2002. – №7.
7. Дидактические игры и занятия с детьми раннего возраста: Пособие для воспитателей детского сада / Е.В.Зворыгина, Н.С.Карпинская, И.М.Кононова и др.; Под ред. С.Л Новоселовой. – 4-е изд., перераб. – М.: Просвещение, 1985. – 144 с., 4 л. ил.
8. Коваленко О. Особливості використання дидактичних ігор та вправ у освітньому процесі / О.Коваленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – №12. – С.40-44.

9. Михайленко Н.Я. Игра с правилами в дошкольном возрасте / Н.Я.Михайленко, Н.А.Коротова. – М.: Онега, 1996. – 158 с.
10. Поніманська Т.І. Основи дошкільної педагогіки: Навчальний посібник / Т.І. Поніманська. – К. : Абрис, 1998. – 448 с.
11. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н.Гавриш, О.Брежнєва, І.Кіндрат, О.Рейпольська; За заг. ред. О.Брежнєвої. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
12. Сорокина А.И. Дидактические игры в детском саду / А.И.Сорокина. – М.: Просвещение, 1982. – 96 с.
13. Удальцова Е.И. Дидактические игры в воспитании и обучении дошкольников / Е.И.Удальцова. – Минск, 1976. – 125 с.
14. Усова А.П. Обучение в детском саду / Под ред. А.В.Запорожца. – М. : Просвещение, 1981. – 176 с.

Лабораторне заняття 9

Тема: Рухливі ігри та ігрові вправи. Ігри-подорожі та ігри-розваги

1. Підготовка теоретичних питань

1. Загальна характеристика рухливої гри. Класифікація рухливих ігор.
2. Спортивні ігри та спортивні вправи у роботі з дітьми різного віку.
3. Організація і методика проведення рухливих ігор з дітьми молодшої, середньої та старшої груп (згідно програмних вимог).
4. Загальна характеристика ігор-подорожей та ігор-розваг.

2. Виконання практичних завдань

1. Проаналізувати Освітню програму для дітей від двох до семи років «Дитина» та підготувати дві рухливі гри різного спрямування (ігри з ходьбою і бігом, ігри з повзанням і лазінням, ігри з киданням та ловленням предметів, ігри зі стрибками, ігри на орієнтування в просторі тощо) за наступним алгоритмом:

- Назва гри
- Завдання
- Інвентар
- Підготовка до гри
- Хід гри
- Правила гри
- Ускладнення

2. Підготувати (друкований варіант) однієї гри-подорожі та бути готовими до її проведення.

Література

1. Богініч О.Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч.-метод. посіб. / О.Л.Богініч. – К. : СП «ЧИП», 2001. – 126 с.
2. Богініч О. На старті фізичного розвитку / О.Богініч // Дошкільне виховання. – 2005. – №3. – С. 7-9.

3. Вільчковський Е.С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / Е.С.Вільчковський, Н.Ф.Денисенко, Ю.М.Шевченко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 144 с.
4. Вільчковський Е.С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е.С.Вільчковський, Н.Ф.Денисенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
5. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / Е.С.Вільчковський, О.І.Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2008. – 428 с.
6. Вільчковський Е.С. Рухливі ігри в дитячому садку / Е.С. Вільчковський. – К.: Школа, 1989.
7. Гаращенко Л.В. Способи організації дітей на фізкультурному занятті: здоров'язбережувальний аспект / Л.В.Гаращенко // Дошкільне виховання. – 2013. – №5. – С. 28-31.
8. Гра дошкільника : теорія і практика. Дайджест 5 / упор. Г.І.Григоренко. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС». – 2007. – 196 с.
9. Дзига І. П. Рухливі ігри молодших школярів / І.П.Дзига. – Мінськ : Народна Асвета, 1998 . – 239 с.
10. Рухливі ігри / В.М. Войнов, Г.П. Бабаченко, Р.Є. Бондар, Г.В.Зганяйко, В.М. Головатий. – Черкаси, 2000.

Лабораторне заняття 10-11

Тема: Українські дитячі народні ігри

1. Підготовка теоретичних питань

1. Загальна характеристика народних ігор. Специфіка народних ігор.
2. Класифікація народних ігор.
3. Спортивно-патріотичні ігри старших дошкільників.
4. Методика використання народних ігор у роботі з дітьми дошкільного віку.

2. Виконання практичних завдань

1. Підготувати добірку різних видів українських народних ігор для занять з дошкільниками в умовах ДНЗ.
2. Запропонувати для розучування з дітьми молодшої, середньої та старшої груп рухливі хороводні ігри (по одній для кожної групи).
3. Створити комп'ютерну презентацію на тему: «Народна гра як засіб патріотичного виховання дошкільників».

Література

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія : навч. посіб. для роботи з дітьми у дошк. навч. закладах / упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.

2. Горохова скриня: українські народні ігри: Для дошкіл. та мол. шк. віку / Упоряд., предм. та літ. запис Вадима Пехи; Худож. Л.Постних. – К. : Веселка, 1993. – 96 с.
3. Іванчікова Р. Народні ігри з дітьми / Р.Іванчікова // Дошкільне виховання. – 2005 – № 4. – С. 35.
4. Кудрявцев В. Народна рухлива гра як джерело духовного і фізичного зростання в дошкільному віці / В.Кудрявцева // Дошкільне виховання. – 1998. – № 11. – С. 64.
5. Лаврентьев В.В. Значення гри в роботі з дітьми. Дитячі рухливі ігри / В.В. Лаврентьев // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С. 13.
6. Новоселова С.Л. О новой классификации детских игр / С.Л.Новосёлова // Дошкольное воспитание. – 1997. – 3. – С. 84-86.
7. Українські народні ігри та забави / А.Цьось. – Луцьк : «Надстиря», 1994.
8. Шангина И.И. Народные детские игры / И.И.Шангина // Дитячий садок. – 2000. – №42. – С. 3.

Лабораторне заняття 12

Тема: Ігри на прогулянці

1. Підготовка теоретичних питань

1. Роль та місце гри на прогулянці.
2. Організація різних видів ігор на прогулянці у різні пори року.
3. Методика проведення різних видів ігор на прогулянці у першу та другу половину дня.

2. Виконання практичних завдань

1. Розробити конспект проведення прогулянки з використанням різних видів ігор у першу (не менше двох) та другу (не менше двох) половину дня. Вікова група – за вибором студента.
2. Підготувати пам'ятку для вихователів щодо організації ігор на прогулянці.

Література

1. Виноградова Н. Ф. Дети, взрослые и мир вокруг / Н.Ф.Виноградова, Т.А. Куликова. – М. : Просвещение, 1993. – 127 с.
2. Воронкевич О.А. Добро пожаловать в экологию : Методическое пособие / О.А.Воронкевич. – Санкт-Петербург : Изд «Детство-Пресс» 2006. – 496 с.
3. Зотов В. В. Лесная мозаика : кн. для воспитателей дет. сада и родителей / Зотов В. В. ; рис. В.Храмова. – М. : Просвещение, 1993. – 237 с.
4. Кравченко И.В. Прогулки в детском саду. Младшая и средняя группа : Методическое пособие / И.В.Кравченко, Т.Л.Долгова. – М. : Т.Ц. «Сфера», 2009.
5. Кравченко И.В. Прогулки в детском саду. Старшая и подготовительная к школе группы : Методическое пособие / И.В.Кравченко, Т.Л.Долгова. – М. : Т.Ц. «Сфера», 2009.

6. Николаева С. Н. Теория и методика экологического образования детей : учеб. пособие для студ. пед. вузов / Николаева С. Н. – М. : Академия, 2002. – 336 с.
7. Николаева С.Н. Методика экологического воспитания дошкольников : учеб. пособие для студ. сред. и высш. учеб. заведений / Николаева С.Н. – М. : Академия, 1999. – 181 с.
8. Рыжова Н.А. Экологическое образование в детском саду : кн. для педагогов дошкол. учреждений, преподавателей и студ. пед. ун-тов и колледжей / Рыжова Н.А. ; науч. ред. Г.А. Ягодин. – М. : Изд. дом "Карпуз", 2001. – 432 с.
9. Серебрякова Т. А. Экологическое образование в дошкольном возрасте : учеб. пособие для студ. вузов / Т.А.Серебрякова – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – 208 с.

Лабораторне заняття 13

Тема: Інтелектуальні ігри. Комп'ютерні ігри

1. Підготовка теоретичних питань

1. Інтелектуальні ігри та їх місце у роботі з дітьми дошкільного віку.
2. Основні завдання ознайомлення дітей з комп'ютером в ДНЗ. Програмні можливості комп'ютера.
3. Вимоги до організації занять з комп'ютером в ДНЗ.
4. Правила поведінки у комп'ютерно-ігровому комплексі.

2. Виконання практичних завдань

1. Розробити інтелектуальну гру для дітей старшого дошкільного віку. Бути готовим до її представлення.
2. Підготувати цікаві головоломки (наприклад, головоломки з паличками або інтелектуальні задачі геометричного змісту тощо) та завдання для організації конкурсу «Маленькі розумники».
3. Підготувати усний журнал «Комп'ютерні ігри в дитячому віці: користь чи шкода?»

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А.М.Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Великий А.П. Перспективи інформатизації в Україні / А.П. Великий. – К. : 1996.
3. Гавриш Н.В. Інтелектуальна гра / Н.В.Гавриш // Дошкільне виховання. – 2003. – №6. – С. 6-7.

4. Ладивір С. Не готові знання, а вміння їх здобувати: від розвитку – до саморозвитку / С.Ладивір // Дошкільне виховання. – 2007. – №8. – С. 3-6.
5. Мак-Гован Д. Играем в математику! / Д.Мак-Гован, М.Шрутен; Пер. с англ. В.А.Басько. – Мн. : ООО «Попури», 2005. – 144 с.
6. Петрова О.Ю. Удосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу [текст] / О.Петрова, Л.Погорелова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 71-77.
7. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н.Гавриш, О.Брежнева, І.Кіндрат, О.Рейпольська; За заг. ред. О.Брежневої. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
8. Севостьянова Е.О. Хочу всё знать! Развитие интеллекта детей 5-7 лет: Индивидуальные занятия, игры, упражнения. – М. : ТЦ Сфера, 2006. – 80 с.

Лабораторне заняття 14

Тема: Сенсорні ігри та сенсорні вправи

1. Підготовка теоретичних питань

1. Зміст поняття «сенсорні ігри». Характеристика різних видів сенсорних ігор.
2. Роль дидактичних ігор та вправ у сенсорному вихованні дітей дошкільного віку. Функції сенсорних дидактичних ігор та вправ.
3. Вплив розвитку дрібної моторики на формування мовлення дітей дошкільного віку.
4. Класифікація вправ на розвиток дрібної моторики
 - дидактичні ігри на розвиток дрібної моторики
 - логопедичні ігри на розвиток дрібної моторики тощо.

2. Виконання практичних завдань

1. Зробити добірку сенсорних ігор та вправ для дітей раннього та дошкільного віку.
2. Продемонструвати можливість використання сенсорного матеріалу за технологією М.Монтессорі у роботі з дітьми дошкільного віку.
3. Розробити проект наповнення сенсорного куточка для дітей раннього віку (малюнок, ескіз, фотомонтаж тощо). Власноруч виготовити один з реквізитів для організації сенсорних ігор у цьому куточку.

Література

1. Венгер Л. А. Воспитание сенсорной культуры ребенка от рождения до 6 лет: Кн. для воспитателей дет. сада / Л. А. Венгер, Э. Г. Пилюгина, Н. Б. Венгер; Под ред. Л.А.Венгера. – М. : Просвещение, 1988. – 144 с: ил.
2. Дошкільна педагогічна психологія / за ред. Д.Ф.Ніколенка – К. : Вища школа, 1987. – 181 с.
3. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А, 2006. – 320 с.

4. Исенина Е. И. Дословесный период развития речи у детей / Е.И.Исенина. – Саратов, 1986. – 164 с.
5. Заплатна С.М.Корекційна і психолого-педагогічна проблема у дітей. – К., 1994. – 56 с.
6. Литвяк Е. Что же это такое – воспитание по Монтессори? // Первое сентября, 2000. – № 74.
7. *Кривоніс М.Л.* Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 5–6(7) років /Авт.-упоряд. М.Л.Кривоніс, О.Л.Дроботій. – Х.: Видавництво «Ранок», 2012. – 256 с.
8. Кольцова М.М. Ребёнок учится говорить. Пальчиковый игротенинг / М.М.Кольцова, М.С. Рузина. – СПб : Сага, 2002
9. Рихтерман Т.Д. Формирование представлений о времени у детей дошкольного возраста. – М. : Просвещение, 1991.
- 10.Савина Л.П. Пальчиковая гимнастика для развития речи дошкольников: Пособие для родителей и педагогов. – М. : ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1999.
- 11.Узорова О.В. Пальчиковая гимнастика / О.В.Узорова, О.О.Нефёдова. – М. : АСТ: Астрель, 2007.

Лабораторне заняття 15

Тема: Ігротерапія корекційного і терапевтичного впливу на дітей дошкільного віку

1. Підготовка теоретичних питань

1. Загальна характеристика ігротерапії.
2. Види ігротерапії. Основні напрями ігротерапії.
3. Ігротерапія відреагування
 - Ігротерапія побудови відносин
 - Ігротерапія у психоаналізі
 - Ігротерапія дитячо-батьківських відносин

2. Виконання практичних завдань

1. Підготувати 2-3 гри, спрямовані на поліпшення загального психологічного самопочуття, на корекцію упертості та агресії, на подолання страхів тощо та будьте готові до їх презентації.
2. Зробити добірку ігор наступної тематики: (кн. М.А.Панфилова «Игротерапия общения»)
 - контактні ігри;
 - навчальні ігри, розвивальні ігри;
 - терапевтичні ігри;
 - змагальні ігри.

Література

1. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта; 2001. – 416 с.

2. Эльконин Д. Б. Психология игры / Д. Эльконин. – М. : ВЛАДОС, 1999. – 226 с.
3. Костина Л.М. Игровая терапия с тревожными детьми / Л.Костина. – М., 2000. – 160 с.
4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посіб. / С.Кузікова. – 2-ге вид., стереотип. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – 384 с.
5. Литвиненко С.А. Ігротерапія / С.Литвиненко. – К. : Шкільний світ, 2010. – 128 с.
6. Осипова А.А. Общая психокоррекция / А.Осипова. – М., 2001. – 510 с.
7. Оклендер В. Окна в мир ребенка: Руководство по детской психотерапии / Пер. с англ. – М.: Независимая фирма «Класс», 1997. – 336 с.
8. Панфилова М.А. Игротерапия общения: Тесты и коррекционные игры. Практическое пособие для психологов, педагогов и родителей. – М. : «Издательство ГНОМ и Д», 2001. – 160 с. (В помощь психологу)
9. Павелків Р.В. Дитяча психологія: Навч. посіб. / Р.В.Павелків, О.П. Цигипало – К.: Академвидав, 2008. – 432 с. (Альма-матер).
10. Практикум для детского психолога / Г.А.Широкова, Е.Г.Жадько. – Изд. 4-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 314, [1] с.: ил. – (Психологический практикум).

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ та прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Методика організації ігрової діяльності» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, а саме методики проведення свят у дошкільних навчальних закладах, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми навчальної дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або увесь зміст навчальної дисципліни.

Вид ІНДЗ: реферат з практичною частиною (розробка сценарію свята). Реферат є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента спрямованої на розвиток у майбутніх вихователів умінь аналізувати, узагальнювати результати наукових досліджень у письмовій формі; коротко і стисло подавати виклад основних положень дослідження, формулювати висновки щодо проаналізованого наукового матеріалу.

Орієнтовна структура ІНДЗ у вигляді реферату на тему «*Методика організації та проведення свят у ДНЗ*»: вступ, основна частина, висновки, додатки (сценарій свята з переліком творів для музичного супроводу, ескізами наочності, зразками костюмів тощо), список використаних джерел.

Орієнтовний перелік свят:

1. Свято осені
2. Осіннє свято «Хліб – усьому голова»
3. Розвага «З фізкультурою ми дружим»
4. Свято «Андріївські вечорниці»
5. Розвага «Миколая зустрічаємо, веселимося та граємо»
6. Новорічне свято «Новий рік на чарівній галявині»
7. Родинне свято «Колядує вся родина»
8. Різдвяне свято в ДНЗ
9. Свято «Мама і Весна»
10. Ігрова програма «Подорож до дерева грамоти»

11. Подорож Знайка і Незнайка у країну Розумників і Розумниць
12. Весняне свято «Знавці природи»
13. Весняне фольклорне свято
14. Свято Великодня.
15. Сценарій свята «Вербна неділя»
16. Свято весни і праці
17. Свято птахів
18. Розвага «У пошуках скарбу»
19. Музичне свято «На квітковій галявині»
20. Сценарій свята «1 квітня – нікому не вірю»
21. Вечір колискової пісні
22. Спортивна ігрова програма присвячена Всесвітньому Дню здоров'я
23. Спортивне сімейне свято
24. Конкурс читців
25. Родинне свято «Сім+ Я»
26. Свято з нагоди Дня захисту дітей «Хай завжди буде сонце!»
27. Випускне свято
28. Спортивна розвага «Веселі старти»
29. Розвага «Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай»
30. Свято «Прощавай, літо-літечко».

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни

I. Сучасний стан дослідження проблеми: «Організація дитячої ігрової діяльності» в наукових доробках:

1. Н. Кудикіна – Формування словника дітей в сюжетно-рольовій грі (старший дошкільний вік);
2. І. Школьна – Педагогічні умови активізації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку;
3. В. Захарченко – Формування зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами сюжетно-рольової гри;
4. Н. Савінова – Коригування мовлення дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності;
5. А. Сазанова – Формування первинного економічного досвіду старших дошкільників в ігровій діяльності;
6. Н. Захарова – Соціальна адаптація старших дошкільників засобами ігрової діяльності;
7. К. Карасьова – Розвиток комунікативних функцій дошкільників у процесі творчих ігор;
8. Л. Алексєєва-Лемовська – Збагачення словника дітей старшого дошкільного віку театральньо-ігровій діяльності.
9. Н. Гавриш – Гра в освітньому просторі дошкільного закладу.

II. Наукові пошуки педагогічного керівництва ігровою діяльністю дітей дошкільного віку:

1. Дослідження Л.В.Артемової про суть соціалізуючої функції сюжетно-рольової гри.
2. Р.Й.Жуковська – методика керівництва творчими іграми.
3. Н.В.Кудикіна – теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей.
4. Р.М.Римбург – гра як форма активної пізнавальної діяльності.
5. Наукові пошуки Н.М.Михайленко – формування сюжетно-рольової гри в дошкільному дитинстві.
6. Вплив на розвиток теорії ігрової діяльності дошкільників концепції Г.П. Усової.

Питання до заліку

1. Теорія ігрової діяльності, принципи, закони та закономірності.
2. Основні компоненти ігрової діяльності, структура гри.
3. Функції гри та їх характеристика.
4. Характеристика основних класифікаційних груп дитячих ігор: творчі ігри дітей та група ігор за готовими правилами.
5. Виховна і освітня цінність іграшки. Історія виникнення іграшки.
6. Українська народна іграшка, її види та місце в педагогічному процесі.
7. Види іграшок. Сучасна класифікація дитячих іграшок (за станом готовності, за видами сировини, за розміром, за функціональними властивостями, за художньо-образним вирішенням).
8. Вимоги до підбору іграшок для дітей різних вікових груп. Антиіграшка.
9. Особливості організації предметно-ігрового середовища в різних вікових групах ДНЗ.
10. Ознаки творчих ігор. Характеристика різних видів творчих ігор.
11. Структура сюжетно-рольової гри: ролі; ігрові дії; ігрове використання предметів; реальні стосунки між дітьми.
12. Сюжетно-рольова гра як основний вид діяльності дітей дошкільного віку.
13. Методи керівництва творчими, сюжетно-рольовими іграми.
14. Режисерські ігри дошкільників. Педагогічні умови організації та проведення режисерських ігор.
15. Індивідуальні та спільні режисерські ігри.
16. Специфіка організації, структура гри-драматизації.
17. Ігри-фантазування та їх характеристика.
18. Розвиваюче і виховне значення будівельно-конструктивних ігор.
19. Типи будівельного матеріалу. Види конструювання.
20. Характеристика ігор з будівельним матеріалом, їх зв'язок із сюжетно-рольовими іграми.
21. Педагогічне керівництво будівельно-конструктивними іграми дітей в різних вікових групах.
22. Особливості організації ігор з елементами праці.
23. Театралізовані ігри дітей дошкільного віку. Види лялькового театру для дітей.
24. Театральний ігровий матеріал. Види ляльок.
25. Організація та педагогічне керівництво театралізованими іграми в різних вікових групах.
26. Організація і показ лялькових вистав у ДНЗ.

27. Специфіка організації та проведення дидактичних ігор у різних вікових групах дошкільників.
28. Загальна характеристика ігор-подорожей.
29. Ігри-розваги та їх характеристика.
30. Загальна характеристика рухливої гри. Класифікація рухливих ігор.
31. Характеристика змісту вправ ігрового характеру.
32. Організація і методика проведення рухливих ігор з дошкільниками.
33. Інтелектуальні ігри та їх місце у роботі з дітьми дошкільного віку
34. Основні завдання ознайомлення дітей з комп'ютером в ДНЗ. Вимоги до організації занять з комп'ютером в ДНЗ.
35. Загальна характеристика народних ігор. Класифікація народних ігор
36. Методика проведення народних рухливих ігор.
37. Організація різних видів ігор на прогулянці.
38. Загальна характеристика ігротерапії. Види ігротерапії. Основні напрями ігротерапії.
39. Види і форми дитячих свят. Класифікація дитячих свят.
40. Контроль і керівництво ігровою діяльністю в ДНЗ.

Вміти проілюструвати теоретичний матеріал прикладами різних видів ігор

Фізкультурно-оздоровча прогулянка «На гостини до дерев»
(для дітей старшого дошкільного віку)

Мета:

- уточнити та закріпити знання дітей про ознаки осені, дерева, їх листя, плоди;
- вправляти у метанні в горизонтальну ціль, стрибках через «каштанову доріжку», ходьбі по колу, бігу врозтіч та з поверненням;
- формувати вміння та бажання працювати в колективі, прагнення бути здоровими;
- розвивати м'язи рук, тактильні відчуття (сухий, шершавий, гладенький, колючий), уяву, фантазію, логічне мислення;
- виховувати спостережливість, любов до природи.

Матеріал та обладнання:

- листя дерев (липи, дуба, клена, каштана);
- по два каштани з пап'є-маше на кожную дитину;
- кошик;
- каштанове намисто;
- каштанова доріжка (каштани, нанизані на мотузку);
- відерце з каштанами.

Хід прогулянки

Вихователь: Діти, сьогодні ми підемо у гості до дерев. Подивіться навкруги:

*У зеленім гаї побував,
Якийсь художник – і поволі,
Дерева всі розфарбував,
У золотаво-жовтий колір.*

- Як ви гадаєте, хто розфарбував дерева? (*Відповіді дітей.*) Так, саме осінь тут побувала та листочки розфарбувала. Погляньте навколо та назвіть кольори осені. (*Діти називають кольори листя.*)

- Візьміть листочки в руки – відчуваєте, які вони? Шелестять, як папір. Листочки опадають з дерев і утворюють на землі різнобарвний килим. Подивімося, з яких листочків утворився килим на нашому майданчику.

Вихователь пропонує дітям відгадати загадки:

*Влітку ясным цвітом покриваюсь я,
Пахощі солодкі чути вже здаля.
Але поки квітну, часу не втрачай,
З моїх квіток взимку можна пити чай. (Липа)*

(*Відповіді дітей. Вихователь показує листочок липи.*)

Вихователь: Правильно, це липа. Цвіт липи ми збирали з вами влітку, а сьогодні після прогулянки, у фітотівальні скуштуємо запашного липового чаю. А тепер відгадайте таку загадку:

*Живе собі один батько,
Тисячі синів має,
Усім шапки одягає. (Дуб)*

(*Відповіді дітей. Вихователь показує листочок дуба.*)

Вихователь: Так, це дуб – могутнє, кремезне дерево. Дуб символізує силу та міць. Підійдемо до нього, погладьмо по корі. Уявімо, що ми з вами маленькі деревця-дубочки.

Фізкультурна хвилинка «Деревце»

Деревце маленьке я, (діти показують на себе)
Ліс – домівонька моя. (діти показують навкруги)
Мої ноги – корінці, (біжать на місці)
А на тілі – стовбурці. (вистягують руки вперед)
Руки – гілочки міцні, (виконують кругові оберти кистями рук)
Одяг з листя на мені. (крутяться навколо себе)
Граюсь я із вітерцем, (похитують руками над головою)
А вмиваюся дощем. (імітують умивання)
Сонце дуже я люблю, (тягнуться обома руками вгору)
Усміхаюся йому! (усміхаються сонечку)

- Подякуймо дубу та ходімо до наступного дерева.

Вихователь пропонує дітям відгадати ще одну **загадку**:

Маю листя я різьблене,

Червонясте, золочене. (Клен)

(Відповіді дітей. Вихователь показує листочок клена).

Вихователь: Складімо букетики з різнобарвного листя та уявімо себе вітерцем, який грається з листочками.

Вправа «Листочки»

Вітерець листочки трусить, (діти піднімають руки вгору, трусять долоньками)

Їх упасти скоро змусить. (опускають руки)

Дує, деревце хитає,

І листочки всі зриває. (виконують нахили тулуба у сторони)

А листочки опадають,

Землю тихо накривають. (присідають)

Вітерець листки підняв,

І в таночку закружляв. (кружляють навколо себе)

Він листочки підкидає,

І доріжки застеляє. (стрибають)

Вправа «Салютики»

Діти підкидають листочки вгору.

Вихователь: Ходімо до наступного дерева.

Що за диво? На гіллі

їжачки ростуть малі.

В них гостренькі колючки

та зелені кожушки. (Каштан)

Вихователь: Так, це каштан. Подивіться, яке у нього цікаве листя. Ой, а що це тут під листочками? (Вихователь дістає каштан із пап'є-маше.) Та це ж каштанчик. Подивімося, що всередині. (Дістає справжній каштан.) Діти, як ви гадаєте, з чого виросло це дерево? А хто дав силу маленькому каштанчику, щоб з нього виросло таке могутнє дерево? (Відповіді дітей.)

(Діти проходять на фізкультурний майданчик).

Медитація «Земля-матінка»

Вихователь: Давайте і ми попросимо Землю-матінку, щоб дала нам сили.

*Земле моя, всеплодющая мати,
Силу, що в твоїй лежить глибині,
Дай і мені!*

- А тепер хай кожен із вас назве своє ім'я і попросить сили у Землі.

- Відчуваєте, як по тілу струменить тепло? Це сила Землі. Візьміть у руки маленькі каштанчики, зігрійте їх теплом своїх долоньок. А тепер позбираймо каштанчики у кошик.

(Діти збирають каштани і кидають їх правою та лівою рукою у кошик).

Вихователь: Діти, у цьому каштанчику (із пап'є-маше) ще щось є! Та це ж «каштанове намисто».

(Проводять масаж «каштановим намистом»).

Вихователь: Діти, каштанчики ще хочуть з вами погратися. Подивіться, як вони рівненько вишикувалися одне за одним, зробили каштанову доріжку.

Стрибки через каштанову доріжку.

Рухлива гра «Каштанчики»

Вихователь на землі розкидає каштани. Об'єднавши дітей у дві команди, пропонує позмагатися, яка команда більше каштанів збере у свій кошик. Діяти діти починають за командою:

*Маленькі ми каштанчики
На дереві росли.
Та раптом всі попадали,
Розбіглись хто куди.
Один, два, три —
Швидко нас збери!*

Вихователь: Діти, мабуть, ви трохи стомилися. Покличмо вітерець, нехай він знову покружляє з листочками. А ми трохи відпочинемо.

Дихальна гімнастика «Вітерець»

Діти звуконаслідують відповідно до слів вихователя.

Подув легенький вітерець – фу-у-у,

Листочки злегенька захиталися на дереві.

Потім подув сильний вітер – фу-фу-фууу

Листочки сильно захиталися.

Вітерець втомився і ліг спати.

Листочки легенько лягли на землю – ш-ш-ш.

Вихователь: Чи сподобалось вам, діти, на гостині у дерев? Бачите, яка різноманітна, прекрасна природа нашого краю. Створімо картину, але не малюватимемо її фарбами, а викладемо каштанами.

(Діти викладають картинки каштанами. Розглядають їх. Розповідають, хто що виклав).

ПРИКЛАДИ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

**ДРУГА МОЛОДША ГРУПА «МАЛЯТА»
(ЧЕТВЕРТИЙ РІК ЖИТТЯ)**

Вікові особливості психічного розвитку дітей

Провідна потреба в активному пізнанні оточуючого світу, спілкуванні, визнанні, самостійності.

Провідна діяльність – ігрова. Відбувається перехід від маніпулятивної гри до рольової.

Провідна функція - сприймання.

Сюжетно-рольові ігри

Орієнтовна тематика: «Сім'я», «Дитячий садок», «Лікарня», «На будівництві», «Водії», «Магазин», «Пожежники» тощо.

3

Сюжетно-рольова гра

«Родина»

Мета. Розвиток інтересу в грі. Формування позитивних взаємин між дітьми.

Ігровий матеріал. Лялька — немовля, атрибути для обладнання будиночка, ляльковий одяг, посуд, меблі, предмети-замінники.

Хід гри.

Гру вихователь може розпочати з читання художнього твору А. Забіли «Ясочин садок», одночасно в групу вноситься нова лялька Ясочка. Після читання оповідання педагог пропонує дітям пограти так, як Яся, допомагає приготувати іграшки для гри. Потім вихователь може запропонувати дітям пофантазувати, як би вони грали, залишившись вдома самі.

У наступні дні вихователь разом з дітьми може обладнати будиночок на майданчику, в якому буде жити Ясочка. Для цього потрібно прибрати в будиночку: помити підлогу, повісити штори на вікна.

Потім вихователь пропонує дітям самостійно пограти в «сім'ю», спостерігаючи з боку за грою.

2

Сюжетно-рольова гра

«Дитячий садок»

Мета: розширити знання дітей про призначення дитячого садка, про професії тих людей, які тут працюють, — вихователя, няні, кухаря, музичного керівника, виховати у дітей бажання наслідувати дії дорослих, дбайливо ставитися до своїх вихованців.

Обладнання: іграшки, необхідні для гри в дитячий садок.

Хід гри: вихователь пропонує дітям пограти в дитячий садок. За бажанням призначаємо дітей на ролі Вихователя, Няні, Музичного керівника. В якості вихованців виступають ляльки, звірятка. В ході гри стежать за взаєминами з дітьми, допомагають їм знайти вихід зі складних ситуацій.

8

Сюжетно-рольова гра

«Водії»

Мета. Закріплення знань та умінь дітей про працю водія, на основі яких діти зможуть розвинути сюжетну, творчу гру. Розвиток інтересу у грі. Формування позитивних взаємин між дітьми. Виховання у дітей поваги до праці шофера.

Хід гри. Вихователь бере на себе роль «водія», проводить огляд автомобіля, миє її, за допомогою дітей заправляє бак бензином. Потім у «диспетчера» виписує лист-направлення, в якому вказано, куди їхати і що перевозити. «Водій» їде на будівництво житлового будинку. Потім у гру вихователь вводить кілька ролей «водіїв», «будівельників». Діти разом з вихователем будують новий будинок для Ясі та її мами і тата. Після цього педагог закликає дітей пограти самостійно. При подальшому проведенні гри «водії», вихователь вносить нові іграшки – машинки різних марок, які він виготовляє разом з дітьми, світлофор, бензозаправку та ін. Також діти спільно з вихователем можуть зробити нові відсутні іграшки (інструменти для ремонту автомобілів, кашкет і палицю поліцейського-регулювальника).

9

Сюжетно-рольова гра

«Магазин»

Мета. Навчити дітей класифікувати предмети за загальними ознаками, виховувати почуття взаємодопомоги, розширити словниковий запас дітей: ввести поняття «іграшки», «меблі», «продукти харчування», «посуд».

Обладнання: всі іграшки, що зображують товари, які можна купити в магазині, розташовані на вітрині, гроші.

Хід гри: вихователь пропонує дітям розмістити в зручному місці величезний супермаркет з такими відділами, як овочевий, продуктовий, молочний, хлібобулочний та інші, куди будуть ходити покупці. Діти самостійно розподіляють ролі продавців, касирів, торгових працівників у відділах, розсортовують товари по відділам – продукти, риба, хлібобулочні вироби, м'ясо, молоко, побутова хімія і т. д. Вони приходять в супермаркет за покупками разом зі своїми друзями, вибирають товар, радяться з продавцями, розплачуються на касі. В ході гри педагогу необхідно звертати увагу на взаємовідносини між продавцями і покупцями.

10

Сюжетно-рольова гра

«У лікаря»

Мета. Вчити дітей доглядати хворих та користуватися медичними інструментами, виховувати в дітях уважність, чуйність, розширювати словниковий запас: ввести поняття «лікарня», «хворий», «лікування», «ліки», «температура», «стаціонар».

Обладнання: ляльки, іграшкові звірята, медичні інструменти: термометр, шприц, таблетки, ложечка, фонендоскоп, вата, баночки з ліками, бинт, халат і чепчик для лікаря.

Хід гри. Обираються лікар і медсестра, інші діти беруть в руки іграшкових звірят і ляльок, приходять в поліклініку на прийом. До лікаря звертаються пацієнти з різними захворюваннями: у ведмедика болять зуби, тому що він їв багато солодкого, лялька Маша забила дверима пальчик і т. д. Уточнюємо дії: лікар оглядає хворого, призначає лікування, а медсестра виконує його вказівки. Деякі хворі потребують стаціонарного лікування, їх кладуть у лікарню. Діти старшого дошкільного віку можуть вибрати кілька різних спеціалістів – терапевта, окуліста, хірурга та інших відомих дітям лікарів. Потрапляючи на прийом, іграшки розповідають, чому вони потрапили до лікаря, вихователь обговорює з дітьми, чи можна було цього уникнути, каже, що потрібно з більшою турботою ставитися до свого здоров'я.

11

Сюжетно-рольова гра

«Перукарня»

Мета. Ознайомити дітей з професією перукаря, виховувати культуру спілкування, розширити словниковий запас дітей.

Обладнання: халат для перукаря, накидка для клієнта, інструменти перукаря – гребінець, ножиці, флакончики для шампуні, лаку, фен і т. д.

Хід гри: стук у двері. У гості до дітей приходить лялька Катя. Вона знайомиться з усіма дітьми і помічає в групі дзеркало. Лялька запитує дітей, чи немає у них гребінця? Її кіска розплелась, і вона хотіла б зачесатися. Ляльці пропонують сходити в перукарню. Уточнюється, що там є кілька залів: жіночий, чоловічий, манікюрний, в них працюють хороші майстри, і вони швидко зроблять зачіску Каті. Призначаються перукарі, вони займають свої робочі місця. В салон ідуть інші діти і ляльки. Катя залишається дуже задоволеною, їй подобається зачіска. Вона дякує дітей і обіцяє наступного разу прийти саме в цю перукарню. У процесі гри діти дізнаються про обов'язки перукаря – стрижки, гоління, укладання волосся в зачіску, манікюр.

Конструктивно-будівельні ігри

Орієнтовна тематика завдань: будиночок для звірів (зайчика, лисички, ведмедика), дорога для автомобіля (трамвая, автобуса), пішохідний перехід, парканчик, двір, годівничка, будинок для ляльки, іграшкові меблі, ігровий майданчик (гірка, карусель, гойдалка); з природніх матеріалів (пісок, сніг, камінці): доріжка, гірка, місток.

Приклад споруд:

Іграшкові меблі

Ігри драматизації, інсценівки, театралізації

Театралізоване дійство "Ріпка"

Мета: вчити дітей слухати і запам'ятовувати невеликі казки, впізнавати героїв казкових творів за ілюстраціями та театральними ляльками, формувати у дітей навички діалогічного мовлення, вчити відповідати на запитання, розрізняти поняття множини та однини, розвивати активність, наполегливість, спостережливість, виховувати у дітей художній смак, любов до музики.

Обладнання: ширма для лялькового театру, площинні герої до казки «Ріпка», вирізані з картону (ріпка, дідусь, бабуся, онучка, собачка, киця, мишка), театральні ляльки персонажів казки «Курочка ряба» (курочка, бабуся, дідусь, мишка), штучні кольорові яйця, кольорові тарілочки, доріжка з слідами ведмедів, клубочок, металофони, столики, декорація хатки та костюми героїв казки «Три ведмеді».

Попередня робота: Заздалегідь прочитані казки: «Три ведмеді», «Курочка ряба», «Ріпка», бесіда про дружбу, товаришування, вірші, пісні, таночки.

Дійові особи:

Ведуча, Чарівниця – ролі дорослих.

Курочка Ряба, Бабуся, Дідусь, Мишка – вихователі, працівники дитсадка.
Ведмідь-тато, Ведмедиця-мама, Ведмежатко – діти групи або старшої групи.
(Зал прикрашений кульками, ілюстраціями до казок «Ріпка», «Курочка Ряба», «Три ведмеді». Театральна ширма, лісова галявина, хатка ведмедів. Звучить весела музика. Діти заходять до залу, сідають на стільці).

Ведуча:

Рано-раненько сонечко встало,
Доброго ранку всім побажало.
І я вас дітки щиро всіх вітаю,
чудового настрою вам бажаю.

Діти: Дякуємо!

Ведуча:

Приготуйте вушка, оченята,
Сьогодні Чарівницю-казкарку
Будемо ми зустрічати.

(Звучить лагідна музика. До залу входить Чарівниця).

Чарівниця:

Доброго дня, любі діти!
Гарні ви, наче квіти.
Я прийшла погостювати
Казочки вам розказати.
Я клубочок гарний маю,
Казку першу починаю.
Ось клубочок мій маленький,
Він кругленький, чарівненький.

(Діти розглядають клубочок разом з чарівницею. Підходять до ширми.
Чарівниця розповідає казку «Ріпка». Показ картонних героїв казки).

Чарівниця:

Ой, що це?
Погляньте, Малята,
Це маленьке зернятко.
А це хто?

(Показує дідуся)

Діти: Дідусь!

(Пісня дідуся)

Чарівниця: А зовуть його?

Діти: Андрушка.

Чарівниця: Правильно, діти!

Узяв дід маленьке зернятко,
ріпку посадив у грядку.

(Дід садить ріпку)

Він за нею доглядав,
Ріпку водою поливав.
Сонце ріпку зігривало,
Щоб скоріше виростала.

Сонечко ми привітаємо,
Веселу пісеньку йому заспіваємо.

Сонечко:

Я сонечко тепле,
Привітне ясне.
І завжди я з тими,
Хто любить мене.

(Діти разом з Чарівницею виконують закличку-танок «Вийди, вийди, сонечко»).

Чарівниця:

Ріпка виросла на диво
Величенька та красива.

(З-за ширми з'являється ріпка. Пісня ріпки)

Прийшов дідусь до городу
Він не бачив таке зроду.

(Звучить музика. З-за ширми з'являється дід)

Чарівниця:

Почав дід ріпку тягнути,
Та витягнути не може.
Хто ж дідусеві допоможе?

Діти: Бабуся!

(Звучить музика. З-за ширми з'являється бабуся. Пісня бабусі)

Чарівниця:

А звати бабусю?
Марушка.
Стали тягнути удвох,
Та не можуть витягнути. Ох!
Кого старенькі стали кликати на допомогу?

Діти: Онучку!

(Вихід онучки)

Чарівниця:

Правильно, онучку!
А звати її – Мінка.

Чарівниця:

Тягнуть вони втрюх,
Але витягти не можуть.
Хто тепер їм допоможе?

Діти: Собачка.

(Звучить музика, з-за ширми виходить собачка)

Чарівниця: А собачку звали?

Діти: Хвінка!

Чарівниця:

А хто знає,
Як собачка розмовляє?

Діти: «Гав-гав-гав».

Чарівниця:

Тягнуть ріпку вчотирьох.
Але витягнути не можуть.
Хто тягти їм допоможе?

Діти: Киця!

(З-за ширми з'являється киця).

Чарівниця:

Ми про кицю заспіваємо,
Бо ми її полюбляємо.

(Діти виконують пісню-танець «Наша киця». По закінченні пісні діти сідають на стільчики. З'являється мишка. Звучить музика).

Чарівниця:

Прибігла сіра мишка,
Потягнула ріпку трішки,
Раз, два, три,
раз, два, три
Ріпку витягли вони!
А якою виявилась ріпка?
Покажіть руками, дітки.

(Діти показують руками: ось така велика).

Чарівниця:

Дітки!

Чому вчить нас ця казка?

Діти: Потрібно бути дружніми, працьовитими

Чарівниця:

Тепер ми з вами трішки відпочинемо.
Я хочу побачити, чи вмієте ви відгадувати загадки
про казкових героїв.

(Загадування загадок).

- Від бабусі він утік,
Не вседів на пічці,
Від ведмедя, вовка, зайця,
а дістався – лисичці.
(Колобок)
- Хто з хвостиком і вушками,
У кого лапки з подушками.
Як ступа – ніхто не чує,
Тихо крадучись полює!
Під підлогою живуть
(Киця)
- Сіренькі, маленькі,
веселі дружненькі.
(Мишки)
- Я пухнаста, рудо хвоста,
Теж прийшла до вас у гості
До веселих діточок

Полюбляю ваш садок.

(Лисичка)

➤ Довгі вушка стирчать
З переляку аж тремтять,
Це – сіренький побігайчик,
Звуть його – лякливий...

(Зайчик)

Чарівниця: Бачу ви дуже кмітливі дітки. Напевно ви читаєте багато казок у дитсадку. Ох! Щось наш клубочок заскучав. Він хоче, щоб ми з вами помандрували до іншої казки.

(Далі відбувається лялькова вистава «Курочка ряба».

На ширмі з'являється ляльки: Дід, бабуся, Курочка Ряба, Мишка. Супроводять розповідь Чарівниці відповідними рухами. Музика).

Чарівниця:

Наша курочка рябенька
Знесла яєчко золотеньке
Мишка яєчко зачепила
І яєчко це розбила.

(Звучить сумна мелодія).

Дід плаче, баба плаче,
А курочка їй кудкудаче.

Курочка Ряба:

Подарувати я вам хочу
Ось цей чарівний мішечок

Баба: *(заглядає у мішечок).*

Чарівниця:

Тут яєчок є багато
Дід і баба будуть раді.
А які вони чудові,
Гарні кольорові!

Курочка Ряба:

Ви яєчко кожне візьміть
І в тарілочку такого кольору покладіть.

Гра «Розклади яєчка»

Чарівниця кладе перед дітьми торбинку з кольоровими яйцями та ставить кольорові тарілки. Діти мають розкласти яйця по тарілках: у червону – червоне, у синю – синє... і т.д.

(Чарівниця хвалить дітей і пропонує послухати іншу казку. Чарівниця кидає клубочок).

Чарівниця:

Ти стежинонько, стежинко,
Приведи нас до хатинки.
Будемо ми йти малята,
Так, як ходять ведмежата.

(Звучить музика. Діти імітують ходу ведмедів. «Ведмедики». Чарівниця підходить до хатки ведмедів, стукає. Ніхто не відповідає).

Чарівниця:

Напевно, ведмедики сплять,
спробуємо розбудити їх – заграємо на металофоні.
Який голос у ведмедя – тата?

Діти: Гр-р-р.

(Чарівниця грає на металофоні низькі ноти. З-за хатки виходить Ведмідь-тато).

Ведмідь-тато:

Хто тут гучно грає,
Спати заважає?

Чарівниця:

Дітлахи малі до вас
Завітали у цей час.

А тепер покличемо ведмедицю-маму.

(Діти стукають паличкою по металофону в середньому регістрі. З-за хатки виходить Ведмедиця-мама).

Ведмедиця:

Ой, які до нас прийшли
Діточки маленькі
Треба нашого синочка
Кликати швиденько.

(Діти стукають по металофону у високому регістрі. Виходить ведмежатко).

Ведмежатко:

Хто так гучно грає
Спати заважає?

Ведмедиця: Це до нас прийшли маленькі гості.

Ведмідь: Вітаємо всіх охоче.

Чарівниця:

Стати в коло поспішайте
І танок розпочинайте.

(Діти виконують танок «Запрошення»).

Чарівниця:

Ми співали, танцювали,
В казках гарних побували.
Хто мені скаже яких?

(Діти називають казки - «Ріпка», «Курочка ряба», «Три ведмеді»).

А тепер берем клубочок
Повертаємось в садочок.

Чарівниця:

Є казок багато
Веселих і сумних
Та прожити в світі
Важко нам без них.

Жити вчить відверто
Казка чарівна,
На шляхах далеких
З нами скрізь вона.

(Звучить музика. Діти разом з чарівницею залишають зал).

Дидактичні ігри

Орієнтовна тематика завдань:

- *ознайомлення із суспільним довкіллям:* «Знайди предмет, що назвали», «Знайди місце», «Що потрібно для страви?», «Чарівний промінчик», «Ідемо в гості», «Що для чого?», «Парні картинки», «Чарівна торбинка», «Накриваємо на стіл», «Готуємо обід», «Наведи лад» тощо.

- *ознайомлення з природнім довкіллям:* «Живе доміно», «Хто де живе?», «Мама і дитинчата», «Хто що їсть?», «Ботанічне лото», «Впізнай на дотик», «З якого дерева листочок?», «Пори року», «Було чи буде», «Впізнай за смаком» тощо.

- *логіко-математичний розвиток:* «Збери намисто», «Відшукай фігуру», «Геометричне доміно», «Геометричне лото», «Хто в якому будиночку живе», «Один – багато», «Подорож кімнатою», «Було чи буде», «Великі й маленькі», «Знайди предмет», «Чарівне намисто» тощо.

- *розвиток мовлення:* «Магазин іграшок», «Впізнай за описом», «Словниковий букет», «Я почну, а ти продовж», «Відгадай, що звучить», «Знайди та назви» тощо.

ХТО ЩО ЇСТЬ?

(ознайомлення з природнім довкіллям)

Мета гри:

Навчальна:

- закріплювати знання дітей про свійських та диких тварин (що вони їдять);
- формувати уявлення дітей про живу природу та їх мешканців.

Розвивальна:

- розвивати мовлення, пам'ять, увагу;
- розвивати дрібну моторику рук.

Виховна:

- виховувати вміння діяти колективно, сконцентрованість, уважність, наполегливість, радіти досягнутому результату;
- виховувати любов до природи.

Ігрове завдання: відгадати, що їдять свійські та дикі тварини.

Правила гри:

У грі можуть брати участь п'ять – шість дітей.

Перед дітьми на столі картки свійських та диких тварин. Діти на килимку обирають картинку з їжею для тварин і виставляють поруч із твариною.

Вихователь пропонує дітям «погодувати» тварин. Діти повинні вибрати ту їжу, яку їсть та чи інша тварина. Якщо дитина забулась, що їсть та тваринка, то можна їй допомогти.

У грі переможе той, хто швидше нагодує тварин.

Ігрові дії

Вихователь повідомляє дітям ігрове завдання: необхідно «погодувати» свійських та диких тварин.

Діти беруть зображення їжі, розглядають картинки із тваринами.

Після запитання вихователя «Хто їсть таку їжу?» (капусту, моркву, траву...), діти прикріплюють навпроти кожної тваринки зображення із тією їжею, яку вони їдять.

Таким чином діти «погодують» усіх свійських та диких тварин.

Результат гри

Діти пригощають усіх тварин, які зголодніли відповідною їжею. У результаті гри діти мають уявлення про живу природу та їх мешканців. Знають, чим харчуються свійські тварини та птахи.

Діти збагачують мовний словник, називаючи слова-назви їжі, яку споживають тварини (морква, зерно, конюшина...).

Ігровий матеріал: зображення картинок свійських та диких тварин, зображення їжі.

Хід гри

Вихователь: Діти давайте скоріше пригостимо тваринок. Вони дуже зголодніли.

Діти беруть розглядають зображення тварин та їжі.

Вихователь: Діти, хто любить їсти моркву?

Діти відповідають: моркву любить їсти кролик. І навпроти кладуть зображення моркви.

Вихователь: А хто любить їсти зерно?

Діти відповідають: зерно любить їсти півник і курочки.

Вихователь: Хто любить їсти конюшину?

Діти відповідають: конюшину любить їсти кінь.

Вихователь: А хто любить їсти сіно?

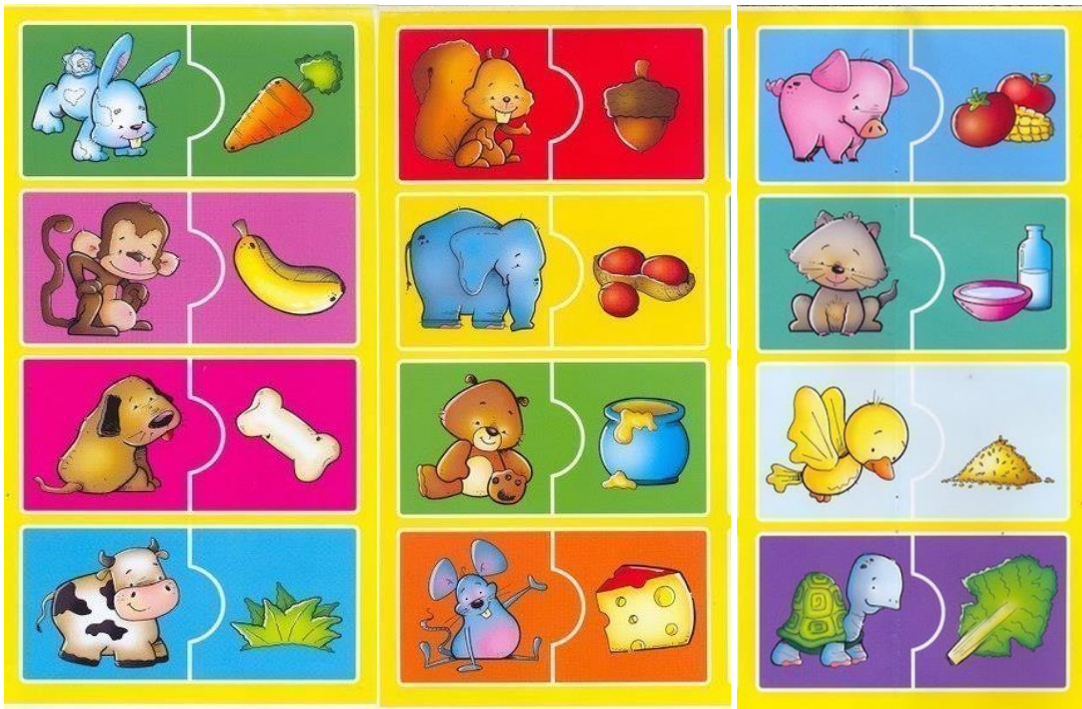
Діти відповідають: сіно любить їсти корова.

Вихователь: хто полюбляє їсти капусту?

Діти відповідають: капусту полюбляє їсти коза.

Таким чином діти «погодують» усіх свійських тварин і птахів.

Ускладнення: можна запитати, який звук видає ця тварина.

МАМА І ДИТИНЧАТА

(ознайомлення з природнім довкіллям)

Мета гри:

Навчальна:

- учити дітей знаходити дитинчат свійських тварин та називати їх;
- формувати уявлення дітей про живу природу та її мешканців;
- активізувати словник словами-назвами дитинчат тварин: поросся, лоша, теля, ягня, курча, каченя, козеня.

Розвивальна:

- розвивати пам'ять, мовлення, увагу, мислення;
- розвивати дрібну моторику рук.

Виховна:

- виховувати у дітей цікавість до природи;
- виховувати любов та дбайливе ставлення до тварин.

Ігрове завдання: знайти та назвати малят всіх тварин.

Правила гри:

У грі можуть брати участь четверо-шестеро дітей, які працюють парами.

Перед дітьми в хаотичному порядку вихователь розкладає зображення тварин та їхніх малят.

Діти розглядають тварин.

Вихователь пропонує дітям допомогти свійським тваринам. Необхідно знайти малят, які загубилися. Діти працюють парами.

Одна дитина бере тварину, друга шукає. Діти повинні назвати тварину та її дитинча.

Переможе у грі та пара, яка знайде найбільше малят тварин.

Ігрові дії:

Вихователь розподіляє дітей на пари.

Вихователь повідомляє дітям ігрове завдання: необхідно знайти малят свійських тварин.

У кожній парі одна дитина бере в руки зображення свійської тварини.

Діти розглядають зображення свійських тварин, які вони тримають у руках.

Після запитання вихователя «Як називається тварина, яка у тебе в руках?», по черзі кожна пара називає свою тварину. Після прохання вихователя «Відшукайте дитинча цієї тварини», інша дитина в парі шукає дитинча тварини. Таким чином діти знаходять дитинчат усіх тварин.

Після того, як для всіх тварин діти познайомили їхніх малят, вони повинні їх назвати.

Результат гри: діти знаходять дитинчат усіх свійських тварин та називають їх.

У результаті гри діти мають уявлення про живу природу та її мешканців.

Уміють знаходити дитинчат свійських тварин та називати їх.

Діти використовують у мовному словнику слова-назви малят тварин: порося, лоша, теля, ягня, курча, каченя, козеня.

Також, у дітей розвивається пам'ять, мовлення, увага, мислення.

Діти проявляють зацікавленість до світу природи.

Ігровий матеріал: серія картинок «Свійські тварини з малятами».

Хід гри:

Запропонувати дітям послухати розповідь Лунтика, який гостював у бабусі в селі.

«Прокинувся Лунтик в бабусиній хаті вранці, а бабусі немає. Вийшов він на подвір'я, а там гуртом зібралися гусенята, каченята, ягня, теля, кошеня та цуценя. Вони плачуть та гукають своїх мам. Але Лунтик розгубився, так як він не знає хто у кого». Він просить вашої допомоги, так як він сам не впорається. Ви повинні підібрати картинки парами (мама та її дитинча), тобто знайти маму кожній тваринці та правильно назвати її.

Низький рівень: Називають тварин та їхніх малят за допомогою вихователя та дітей.

Середній рівень: Називають тварин та їхніх малят самостійно, які звуки видають.

Високий рівень: Самостійно називають тварин та їхніх малят, як говорять, задують де живуть, чим живляться.

Рухливі ігри

Ігри з ходьбою, бігом, на утримання рівноваги: «Біжіть до мене», «Біжіть до прапорця», «Пташка і пташенята», «Пташенята й кіт», «Трамвай», «Миші та кіт», «Не запізнюйся», «Знайди свій колір», «Діти в лісі».

Ігри з повзанням і лазінням: «Квочка і курчата», «Миші в коморі», «Кішка і кошенята», «Бджілки».

Ігри з киданням та ловінням предметів: «Влуч у коло», «Хто далі кине торбинку (м'яч)?», «Прокоти м'яч у ворота», «Підкинь м'яч вище».

Ігри зі стрибками: «По рівненькій доріжці», «Спіймай комара», «Жабки», «Горобчики і кіт», «Хто збере більше стрічок», «Дострибни до прапорця».

Ігри на орієнтування в просторі: «Відгадай, хто кричить», «Знайди свій будинок», «Не наступи».

Ігри на обмеженому просторі (на веранді, під навісом): «Не наступи», «Семеро синів», «Витівники», «Ми тупаємо ногами», «Тиша», «Пузир».

Ігри за столом: «Долоньки», «Накинь кільце», «Рибки», «Мишки».

РУХЛИВІ ІГРИ З ХОДЬБОЮ, БІГОМ НА УТРИМАННЯ РІВНОВАГИ

БІЖІТЬ ДО МЕНЕ

Мета: удосконалювати вміння виконувати рух за сигналом і біг по прямій; учити орієнтуватися в просторі. Розвивати загальну вправність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: лава, (для ускладнення гри – обручі, стійки, прапорці, природній матеріал тощо)

Хід гри. Діти сидять на лаві за 8-10 м від вихователя.

Вихователь:

*Як то гарно дзвінок грає,
Нас у гру усіх скликає,
На стільцях ви не сидіть,
А до мене всі біжіть!*

На слова «А до мене всі біжіть!» діти біжать, а вихователь зустрічає їх із простягнутими руками і каже:

*Всі тибігли? Молодці!
Знов займіть свої стільці!*

Діти повертаються на свої місця. Гра повторюється.

Рекомендації: на початку року доцільно проводити з підгрупою (6-8дітей).

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети (вихователя).

Ускладнення 2. Поставити ворітця для пробігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок, якими мають прибігти діти.

Ускладнення 4. На шляху розмістити різні дрібні речі, щоб діти зібрали.

БІЖІТЬ ДО ПРАПОРЦЯ

Мета: учити дітей ходити та бігати в різних напрямках на швидкість. Сприяти удосконаленню орієнтування в просторі, загальної вправності. Розвивати спритність, швидкість реакції. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: прапорці, стійки, атрибути для перешкод для ускладнення гри.

Хід гри. Кожна дитина отримує прапорець (половина групи – зеленого, решта синього кольору).

Вихователь стає на одному боці майданчика і тримає в одній руці синій, а в другій – зелений прапорець.

Вихователь:

*Прапорці в руках тримаймо,
З ними зараз ми пограймо!
Ви хутчіш усі ставайте,
Прапорці всі піднімайте!*

Діти з прапорцями синього кольору стають у колону проти синього прапорця, діти із зеленими прапорцями – проти зеленого.

Вихователь:

А тепер біжіть, гуляйте!

Діти ходять по майданчику. Вихователь в цей час переходить на другий бік майданчика і говорить:

*Всім, увага! Поспішайте!
Прапорці свої шукайте!*

Вихователь піднімає руку з прапорцями в сторони, діти біжать до прапорців свого кольору. Коли всі діти прибіжать, вихователь пропонує підняти прапорці вгору і помахати ними. Гра повторюється.

Ускладнення 1. Під час «гуляння» діти не ходять, а бігають.

Ускладнення 2. Діти з прапорцями шикуються в колону.

Ускладнення 3. Діти з прапорцями шикуються в коло.

Ускладнення 4. Змінити положення прапорців в руках.

Ускладнення 5. Запропонувати повернення до цілі з перешкодами.

ПТАШКА І ПТАШЕНЯТА

Мета: учити дітей ходити та бігати в різних напрямках, не наштовхуючись один на одного. Сприяти удосконаленню координації рухів, загальної вправності, умінню узгоджувати свої рухи. Розвивати спритність. Поліпшувати орієнтування в просторі. Виховувати організованість, увагу.

Матеріал: шапочки, обручі, крейда.

Хід гри. Вихователь об'єднує учасників гри у чотири-п'ять підгруп, у кожній по шестеро-восьмеро дітей. Кожна підгрупа «пташенят» має свою хатку – «гніздо» (коло діаметром 3м, накреслене на землі або викладене скакалкою, обруч тощо), у кожній підгрупі своя «мати-пташка».

Вихователь.

*Пташечка мила
Під стріхою гніздо звила,*

*Над гніздечком кружляла,
Діток споглядала.
Полетіли пташки гуляти,
Собі їжу шукати.*

Діти вибігають із «гнізда», стрибають, махають руками, ніби пташки крилами, бігають майданчиком.

Після слів вихователя:

*Пташенята не баріться,
Всі в гніздечка поверніться! –*

Пташенята разом зі «своєю мамою» повертаються в «гніздо» і стають в коло. «Пташка-мати», «вкладаючи зернятко в долоні годує їх»

Рекомендації до гри: «Пташки» вилітають із гнізда» та повертаються до нього тільки за сигналом вихователя.

Ускладнення 1. Збільшення відстані для перебіжок.

Ускладнення 2. Перебіжки з завданнями.

ПТАШЕНЯТА Й КІТ

Мета: учити дітей ходити та бігати в різних напрямках, не наштовхуючись один на одного. Сприяти удосконаленню координації рухів, загальної вправності, умінню узгоджувати свої рухи. Розвивати спритність. Поліпшувати орієнтування в просторі. Виховувати організованість, увагу.

Матеріал: шапочки.

Хід гри. Вихователь зображує «пташку», інша дитина «кіт», решта – «пташенята».

«Кіт» сидить на стільці на одному боці кімнати (майданчика). «Пташка з пташенятами» ходять і бігають кімнатою.

Вихователь:

*Пташенята полетіли,
На травицю дружно сіли.
І зернята подзьобали,
Крильцями всі помахали.*

«Пташенята» збираються навколо «пташки», присідають, удають, що клюють зерно і п'ють водичку. Потім «пташка» перебігає в інше місце, «пташенята» біжать за нею, «розмахуючи крилами». Наближаючись до «кота» вихователь говорить:

*Котик очі відкриває,
Пташенят наздоганяє!*

«Кіт» нявчить і біжить за «пташенятами», які тікають в умовне місце. «Пташка» захищає «пташенят», розводячи руки в сторони, і говорить:

Геть кішко, не віддам тобі пташенят».

Гра повторюється.

Ускладнення 1. Збільшення відстані для перебіжок.

Ускладнення 2. Перебіжки з перешкодами.

ЗНАЙДИ СВІЙ КОЛІР

Мета: учити дітей ходити та бігати в різних напрямках, не наштовхуючись один на одного, за сигналом ставати в коло. Сприяти удосконаленню координації рухів, загальної вправності, умінню узгоджувати свої рухи. Розвивати спритність, швидкість реакції. Поліпшувати орієнтування в просторі. Виховувати організованість, увагу.

Матеріал: прапорці різного кольору, стійки, перешкоди.

Хід гри. Вихователь роздає дітям прапорці трьох-чотирьох кольорів: червоний, жовтий, синій. Діти з однокольоровими прапорцями групуються біля прапорця, який стоїть на підставці.

На слова:

*В руки прапорці взяли,
Гуляти дружно ми пішли.*

Діти розходяться в різні сторони.

На слова вихователя:

*А тепер скоріш біжи,
Прапорця свого знайди!*

Вони швидко біжать до прапорця певного кольору і стають в коло.

Рекомендації до гри: Вихователеві слід назвати групу дітей, які найшвидше зібралися біля свого прапорця. Після кількох повторень гри запропонувати дітям зупинитися, заплющити очі, а тим часом переставити прапорці.

Ускладнення 1. Під час «гуляння» діти не ходять, а бігають.

Ускладнення 2. Змінити положення прапорців на майданчику.

Ускладнення 3. Запропонувати повернення до цілі з перешкодами.

ДІТИ В ЛІСІ

Мета: удосконалювати вміння виконувати рух за сигналом і біг по прямій; учити орієнтуватися в просторі.

Сприяти удосконаленню координації рухів, загальної вправності. Вправляти в імітаційних рухах та умінні співвідносити рухи і слова. Розвивати спритність. Поліпшувати орієнтування в просторі. Виховувати організованість, увагу.

Матеріал: кошики, обручі, перешкоди, мотузок.

Хід гри. Діти сидять на стільчиках (лаві, майданчику), поставлених з одного боку зали (майданчика).

Вихователь:

*Ми сьогодні в ліс підемо,
Там грибочків наберемо,
В кошик їх складемо,
Додому підемо! –*

Діти розходяться і роблять відповідні рухи.

Вихователь:

*Швидко кошки беріть,
На свої місця біжіть!*

Діти біжать до своїх місць і сідають чи стають.

Рекомендації до гри: Вихователеві слід назвати дітей, які жодного разу не помилилися й швидко знаходили свої місця. Залежно від сезону можна давати різні завдання: «Квіточок наберемо», «Ягід там наберемо» тощо.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети (вихователя).

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок по яких мають прибігти діти.

Ускладнення 4. На шляху розмістити різні дрібні речі, щоб діти зібрали.

ІГРИ З ПОВЗАННЯМ І ЛАЗІННЯМ

КВОЧКА І КУРЧАТА

Мета: удосконалювати вміння підлізати під мотузкою. Розвивати пластику, гнучкість, спритність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, загальну вправність. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки, мотузка, обруч для визначення місця для «кота».

Хід гри. Вихователь зображає «квочку», діти – «курчата». Вони стоять перед шнуром, натягнутим на висоті 60 см. Окремо сидить «кіт».

Вихователь:

*Вийшла курочка гуляти,
З нею крихітки курчата,
Ко-ко-ко засокотіла –
Не відходьте, дітки милі...*

Усі курчата з квочкою підлазять під шнур. Підходять до «кота».

Вихователь:

*А в дворі, біля воріт,
Снав на лаві кіт-воркіт,
Очі витріщивши: «Няв!»
Доганять курчаток став.*

«Курчата», почувши «няв», біжать у «курник» (інший куточок зали або майданчика). «Кіт» женеться за «курчатами».

Квочка. (розклавши руки, як крила).

*Геть хитрий котик,
Не віддам тобі курчаток!*

Рекомендації до гри: «Курчатка» тікають, коли почують «Няв». Під час підлізання під шнур не можна торкатися підлоги руками. Коли «курчата» повертаються додому, слід підняти шнур вище, щоб діти не зачепилися за нього.

Ускладнення 1. Зменшити висоту під шнуром.

Ускладнення 2. Поставити перешкоди при перебіжках.

Ускладнення 3. Збільшити відстань перебіжок.

МИШІ В КОМОРІ

Мета: удосконалювати вміння підлізати під мотузкою. Розвивати пластику, гнучкість, спритність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, загальну вправність. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки, мотузка, обруч для визначення місця для «кота».

Хід гри. Діти сидять на стільцях або лаві з одного боку зали чи стоять на майданчику. Це «миші» сидять в своїх «нірках». На протилежному боці натягнуть шнур на висоті 50 – 40 см – це «комора». Збоку майданчика стоїть «кіт» (вихователь при вивченні гри, потім дитина). Він «засинає», а «миші» в цей час біжать бо «комори». Вони нахиляються і пролізають у «комору», намагаючись не зачепити шнур.

Вихователь:

*Танцювали миші по бабиній хижі.
Стало бабці за танець – з'їли миші буханець.
Буханець навіщо з'їли, поточили крупці?
І маківки всі погризли бабусі – голубці!
Ой шануйтеся миші в хижі
І сидіть ви тихо.
Як бабуся кота впустить,
То буде вам лихо!*

«Кіт» прокидається, «нявчить» і починає ловити «мишей», які швидко повертаються до своїх «нірок».

Рекомендації до гри: Після того як «миші» сядуть на свої місця, «кіт» ще раз проходить майданчиком, ніби шукає «мишей», а потім повертається на своє місце. Спочатку підказує дітям, як тихо бігати, й підлізати під шнур, не торкаючись руками підлоги.

Ускладнення 1. Зменшити висоту під шнуром.

Ускладнення 2. Поставити перешкоди при перебіжках.

Ускладнення 3. Збільшити відстань перебіжок.

КІШКА І КОШЕНЯТА

Мета: удосконалювати вміння підлізати під мотузкою або дугою, пролізати в обруч. Розвивати пластику, гнучкість, спритність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, загальну вправність. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки, мотузка, обручі, дуги.

Хід гри. Вихователь об'єднує дітей у три підгрупи. Одна з них – «кішки», решта – «кошенята». Кожна «кішка» з двома «кошенятами» сідає в відокремленому місці перед дугою, або обручем, прив'язаного до стільця на відстані 1,5 – 2 м одне від одного.

Вихователь:

*В мамі кішки кошенята
Дуже люблять погуляти.*

*Ось біжать вже до паркану,
Перестрибнули цю яму,
Ще пробіглися всі трішки,
То вони шукають мишку.*

«Кошенята» підлазять по черзі під дугу, пролазять в обруч і стрибають кілька раз на двох ногах.

*«Няв»! – почули малюки,
Мчать до мами залюбки.*

За сигналом вихователя «кішки» починають нявкати. «Кошенята» повертаються в свої «хатки». При повторенні гри діти міняються ролями.

Рекомендації до гри. Спочатку краще проводити тільки з підгрупою. Вихователеві слід назвати дітей, які правильно виконали всі завдання і першими повернулися на свої місця.

Ускладнення 1. Зменшити висоту під дугою.

Ускладнення 2. Поставити перешкоди при перебіжках.

Ускладнення 3. Збільшити відстань перебіжок.

ІГРИ З КИДАННЯМ ТА ЛОВІННЯМ

ВЛУЧ У КОЛО

Мета: удосконалювати вміння метати торбинку з піском у ціль. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: мішечки з піском, обручі, крейда.

Хід гри.

Вихователь:

*Нумо в коло всі ставайте,
І торбинки піднімайте.*

Вихователь перешиковує дітей в коло, центрі якого на відстані 2-2,5 м, покладено обруч діаметром 40-60 см.

На відстані 1,5-2м намальоване – більше коло, на межі якого покладено в різних місцях різнокольорові мішечки з піском вагою 50-100-200 г.

Вихователь викликає на межу стільки дітей, скільки покладено мішечків.

На слова вихователя «Приготуватися!» - діти нахиляються і піднімають мішечки. За командою вихователя всі діти, які стоять на межі кола, кидають мішечки в маленьке коло, намагаючись влучити в обруч. Вихователь відзначає дитину, мішечок якої впав найближче до обруча.

Потім діти збирають мішечки і кидають їх другою рукою. Вихователь знову відзначає дітей, що влучно виконали кидок.

Рекомендації до гри. Перед початком гри вихователеві слід показати, як кидати торбинки з піском в ціль. На майданчику можна кидати каштани, шишки, сніжки.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до обруча.

Ускладнення 2. Збільшення ваги мішечка.

ХТО ДАЛІ КИНЕ ТОРБИНКУ (М'ЯЧ)?

Мета: удосконалювати вміння метати торбинку з піском у ціль. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: мішечки з піском, обручі, крейда.

Хід гри. Діти стоять із торбинками з піском (у правій та лівій руці) у шерензі на лінії, накресленій на землі. За сигналом вихователя вони кидають торбинку спочатку правою, а потім лівою рукою якнайдалі.

Діти піднімають торбинки і повертаються на свої місця.

Рекомендації до гри. Вихователів слід попередити дітей, щоб вони спостерігали, куди впали їхні торбинки.

Він також звертає увагу на широкий замах із-за голови та енергійний кидок торбинки.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до лінії.

Ускладнення 2. Збільшення ваги мішечка.

ПРОКОТИ М'ЯЧ У ВОРОТА

Мета: удосконалювати вміння прокочувати м'яча та підлізати під шнуром. Розвивати окомір, загальну вправність, пластику, гнучкість. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: м'ячі, мотузок, стійки, гімнастичні палиці.

Хід гри:

На майданчику або в залі натягнуто шнур на висоті 50 см. Це – «ворота». Шестеро-восьмеро дітей стоять у шерензі на відстані 2,5-3 м від шнура з м'ячем в руках.

Вихователь.

*Ти котись м'ячик веселий,
Крізь ворота до оселі.
А ми слідом поспішаємо,
М'ячик наш наздоганяємо!*

Діти котять м'яч обома руками по підлозі у «ворота» і доганяють його, підлазючи під шнур. Потім беруть м'яч і піднімають його.

Рекомендації до гри. Перед початком гри вихователів слід показати, як прокочувати м'яч.

Назвати дітей, які правильно прокотили м'яч у ворота й швидко наздогнали його.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мотузки.

Ускладнення 2. Кочення м'яча по доріжці з гімнастичних палиць.

ПІДКИНЬ М'ЯЧ ВИЩЕ

Мета: удосконалювати вміння метати торбинку з піском у ціль. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: м'ячі, обруч, крейда.

Хід гри. Діти беруть м'ячі й розходяться майданчиком.

Вихователь:

*Ти підкинь свій гарний м'ячик,
Потім ти його спіймай!
Знов кидай, лови і смійся,
Але падать не давай.*

Кожний із малюків підкидає м'яч обома руками вгору і намагається його спіймати. Якщо дитина не спіймала м'яча, вона піднімає його з землі й знову підкидає вгору.

Рекомендації до гри. Спочатку у грі беруть участь половина групи, а після кількох повторень – уся група.

Необхідно стежити, щоб діти ловили м'яч кистями рук, не притискаючи його до грудей.

Доцільно використовувати м'ячі діаметром 12-15 см.

Ускладнення 1. Підкидати м'яч в обмеженому просторі (коло, обруч).

ІГРИ ЗІ СТРИБКАМИ

ПО РІВНЕНЬКІЙ ДОРІЖЦІ

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати уміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: зупинки, обруч або мотузка для позначення будиночка.

Хід гри. Діти сидять на лаві з одного боку майданчика. Вихователь пропонує їм погуляти. Діти підводяться і колоною йдуть на прогулянку під слова, які ритмічно проговорює вихователь.

Вихователь:

*По рівенькій доріжці,
Крокують наші ніжки.
Рівенькі в нас доріжки,
Раз, два, раз, два, раз, два.*

Останні слова повторюються 8 раз.

Вихователь:

*По горбочках, по горбочках
Стриб, скік, стриб, скік.*

Діти стрибають на обох ногах з просуванням вперед.

Вихователь:

В яму – бух - !

Діти присідають, руки на коліна.

Вихователь:

З ями – У-у ух! –

Діти встають.

Вихователь:

Рівенькі в нас доріжки, (двічі)

Втомились наші ніжки.

Діти йдуть повільним кроком.

Вихователь:

*Ось там дім –
Живемо ми в нім! –*

Діти біжать до лави і сідають.

Рекомендації до гри. Спочатку вихователеві слід показати, як стрибати на двох ногах і присідати. Потрібно стежити, щоб діти, пересуваючись у колоні, дотримувалися певної відстані (витягнуті вперед руки), не набігаючи один на одного, не штовхалися, тримали рівно голову і тулуб.

Ускладнення 1. Збільшення кількості повторів.

Ускладнення 2. Гра на пересічній площині.

СПІЙМАЙ КОМАРА

Мета: вправляти у підстрибуванні на обох ногах. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, силу, окомір. Сприяти розвитку емоційної сфери. Виховувати зосередженість, увагу, організованість.

Матеріал: крейда, мотузок, обручі, прут з комаром на шнурі.

Хід гри. Діти стоять в колі обличчям до його центру, на відстані піднятих у сторону рук. Вихователь – усередині кола, тримає у руках прутик (завдовжки 1-1,5 м) із прив'язаним до нього на шнурку (завтовшки 1м) картонним «комаром».

Вихователь:

*Комар принизливо пищить
Ні на мить не замовчить,
Ніс тонкий, як голка, має,
Дуже боляче кусає.*

Вихователь піднімає «комара» над головою дітей і обводить прутиком навколо. Коли «комар летить» над головами, діти підстрибують, намагаючись його спіймати його. Виграє той, хто торкнувся «комара». Він говорить: «Я зловив». Гра повторюється доти, поки «комара» не спіймає певна кількість дітей (6-8).

Рекомендації до гри. Ловити «комара» можна тільки двома руками, підстрибуючи на обох ногах на місці вгору. Прутик швидко пересувають по колу, піднімають і опускають «комара», залежно від росту дітей, щоб, підстрибуючи, вони торкнулися його.

Ускладнення 1. Збільшити висоту.

Ускладнення 2. Обмеження місця гравця.

ЖАБКИ

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати уміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу.

Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати почуття симпатії, доброзичливість.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. Діти стоять в колі. У середину кола обираються «жабки» і двоє «жабенят».

Вихователь:

*Скаче жабка по доріжці,
Витягнувши довгі ніжки.*

Дитина, яка зображує жабку, стрибає по колу на обох ногах і на слова вихователя «Побачила комара» зупиняється і промовляє: «Ква-ква-ква!»

Вихователь:

А за жабкою жабенята...

Двоє дітей, які зображують жабенят, стрибають за «жабкою» по колу, потім зупиняються і промовляють: «Ква-ква-ква!»

Усі діти приговорюють: «Ква-ква-ква!».

Вихователь називає «жабенят», які своєчасно почали стрибати і правильно проговорювати визначені їм слова. гру повторюють, обирають нових «жабку і жабенят».

Рекомендації до гри. «Жабка» і «жабенята» починають стрибати тільки після слів: «Ква-ква-ква!». Перед початком гри вихователеві слід показати дітям, як стрибати на обох ногах із просіванням вперед.

Ускладнення 1. Збільшити коло для стрибків.

ІГРИ НА ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОСТОРІ

ЗНАЙДИ СВІЙ БУДИНОЧОК

Мета: вправляти дітей в ходьбі та бігові в різних напрямках, не наштовхуючись одне на одного, імітаційних та танцювальних рухах. Формувати вміння узгоджувати рухи і текст. Сприяти розвитку пластики, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: обручі, крейда, різнокольоровий мотузок для позначення будиночка.

Хід гри. Вихователь об'єднує дітей в дві підгрупи. Одну садить на лаву, або стільці на одному боці майданчика (зали), другу – на протилежному.

Вихователь:

*Я будиночок будує,
Стіни рівні в нім мурую.
Дах трикутний, ще й віконце,
Щоб туди дивилось сонце!
Я щодня іду, гуляю,
Ходжу, бігаю, стрибаю.*

Діти розходяться врізнобіч, ходять і бігають за бажанням.

*Вечір нічку вже веде,
Хто будинок свій знайде?*

Діти поспішають на свої місця (до будиночка) і сідають на свої стільці.

Рекомендації до гри. Під час гри вихователь нагадує дітям, щоб вони не наштовхувалися одне на одного.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети (вихователя).

Ускладнення 2. Поставити ворітця для пробігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок по яких мають прибігти діти.

Ускладнення 4. На шляху розмістити різні дрібні речі, щоб діти зібрали.

НЕ НАСТУПИ

Мета: вправляти дітей в ходьбі з переступанням. Сприяти розвитку пластики, орієнтування в просторі, ходьби в різних напрямках, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: кубики, перешкоди, стрілки.

Хід гри. На підлогу вихователь ставить у два-три ряди кілька кубиків (5-6) на відстані 1м один від одного. Двоє-трьох дітей одночасно проходять на другий бік зали (майданчика), переступаючи через кубики і не наступаючи на них.

Вихователь:

*Кубики переступайте,
Добре ніжки піднімайте,
Вище ніжки піднімайте,
І на кубик не ставайте.*

Потім вправу виконує інша група дітей.

Рекомендації до гри. Вихователю слід нагадати дітям, щоб, переступаючи через кубики вони вище піднімали ноги.

Ускладнення 1. Збільшити кількість кубиків.

Ускладнення 2. Збільшити відстань.

Ускладнення 3. Поставити перешкоди.

Ускладнення 4. Збільшити темп гри.

Ускладнення 5. Змінити траєкторію руху.

Народні ігри

Орієнтовна тематика завдань: «Гра з хусточками», «Курочка-чубатурочка», «Щітка», «Сірий кіт», «Кози», «Глечики», «Горобчики-стрибунці», «Скачу, скачу діда», «Летів горобчик...», «То горошок, то квасолька...», «Козенята і вовк», «Бабуся та котенята», «У річку гоп!», «Квочка» тощо.

Наведемо приклад:

СІРИЙ КІТ

Мета: вправляти дітей в ходьбі та бігові в різних напрямках. Розвивати спритність, рівновагу. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки кішки.

Хід гри: гравці стають у ряд один за одним, поставивши руки один одному на пояс, ходять в різних напрямках і прямо і кружком, і змієюю. У цей час, коли вони так ходять, «сірий кіт», тобто гравець, який стоїть першим і всіх водить, запитує:

А є миші в стозі?

Ті, хто стоять останніми у ряду і називаються мишами, відповідають:

Є.

А не бояться кота?

Ні.

Ой, як кіт вусами пошевелить, то всіх Мишей подушить.

Після цих слів «кіт» ловить мишей. Кого піймає, той стає «котом», а «кіт» - «мишею».

Хороводні ігри

ОЙ ТАМ НА ГОРІ

Мета: вчити дітей ходити по колу, тримаючись за руки, імітувати рухи знайомих тварин, узгоджувати свої рухи з іншими. Вправляти в звуконаслідуванні. Розвивати орієнтування в просторі, координацію рухів, рівновагу. Виховувати увагу, інтерес до гри.

Хід гри: діти йдуть по колу і співають:

*Ой там на горі,
На високому дворі,
Та й гуляють гуси.*

Діти імпровізують рухи гусей (махають руками, нахиляють голову і інше), звуконаслідуючи при цьому їх голоси.

Діти: *Ой там на горі,
На широкому дворі,
Та й гуляють коні.*

Вихователь пропонує всіх знайомих тварин. Гра продовжується поки у дітей є інтерес до гри.

ПРИКЛАДИ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

**СЕРЕДНЯ ГРУПА «ЧОМУСИКИ»
(П'ЯТИЙ РІК ЖИТТЯ)**

Вікові особливості психічного розвитку дітей

Провідна потреба – пізнавальна активність.

Провідна діяльність – сюжетно-рольова гра.

Провідна функція – наочно-образне мислення.

Сюжетно-рольові ігри

Орієнтовна тематика: «Сім'я», «Дитячий садок», «Лікарня», «Швидка допомога», «Рятувальники», «Водії та пішоходи», «Льотчики», «Листоноші», «Будівництво», «Перукарня», «Ательє мод», «Магазин», «Супермаркет», «Пекарня», «Фермерське господарство», «Садівники» тощо.

Сюжетно-рольова гра

«Родина»

Мета. Закріплювати уявлення дітей про сім'ю, про обов'язки членів родини. Розвивати інтерес до гри. Вчити дітей розподіляти ролі й діяти відповідно до прийнятої на себе ролі, розвивати сюжет. Спонукаати дітей до творчого відтворення в грі побуту родини. Вчити діяти в уявних ситуаціях, використовувати різні предмети – замітники. Виховувати любов і повагу до членів родини та їх праці.

Ігрові дії: мама-вихователь збирається і йде на роботу; на роботі приймає дітей, займається з ними; грає, малює, навчає тощо; віддає дітей батькам, прибирає робоче місце, повертається з роботи додому, відпочиває, спілкується зі своїми дітьми і чоловіком; допомагає бабусі, укладає дітей спати.

Мама-домогосподарка збирає і проводить доньку в дитячий садок, чоловіка на роботу; доглядає за молодшою дитиною (лялька), гуляє з нею, прибирає в будинку, готує їжу; зустрічає дитину з дитячого садка, чоловіка з роботи; годують їх, спілкується, укладає дітей спати.

Мато-будівельник йде на роботу; будує будинки, мости; повертається з роботи, допомагає дружині по будинку, грається з дітьми, спілкується.

Сюжетно-рольова гра

«Салон краси»

Мета. Ознайомити зі специфікою роботи чоловічого і жіночого перукарів. Формувати уявлення дітей про те, як жінки доглядають за нігтями. Вчити виконувати декілька послідовних дій, спрямованих на виконання їх обов'язків. Розвивати вміння вступати в рольову взаємодію, будувати рольовий діалог.

Виховувати культуру спілкування з «клієнтами».

Ігрові дії. Перукар жіночого залу одягає на клієнта пелеринку, фарбує волосся, миє голову, витирає рушником, стриже, обтрушує зістрижене волосся з пелеринки, накручує на бігуді, сушить волосся феном, покриває лаком, плете кіски, заколює шпильки, дає рекомендації по догляду за волоссям.

Перукар чоловічого залу голить, миє голову, сушить волосся феном робить стрижки, причісує клієнтів, надає форму бороді, вусам, пропонує подивитися в дзеркало, освіжає одеколоном.

Майстер з манікюру підпилює нігті, покриває їх лаком, накладає крем на руки. Клієнти чепно вітаються, клієнти, які очікують черги – розглядають альбоми з ілюстраціями різних зачісок, читають журнали, можуть пити каву в кафе; просять зробити стрижку, манікюр; радяться, платять гроші, дякують за послуги. Прибиральниця підмітає, протирає пил, миє підлогу, змінює використані рушники.

2

Сюжетно-рольова гра

«Дитячий садок»

Мета. Розширити уявлення дітей про зміст трудових дій співробітників дитячого садка. Викликати у дітей бажання наслідувати дії дорослих. Виховувати дружні взаємини у грі між дітьми.

Ігрові дії: вихователь приймає дітей, розмовляє з батьками, грає з дітьми, проводить заняття.

Фізичний інструктор проводить ранкову зарядку, фізкультуру. **Помічник вихователя** стежить за порядком у групі, надає допомогу вихователю в підготовці до занять, отримує їжу...

Музкерівник проводить музичні заняття.

Лікар оглядає дітей, слухає, робить призначення.

Медсестра вимірює температуру, зріст, записує вагу, робить щеплення, перевіряє чистоту груп, кухні.

Кухар готує їжу, видає її помічникам вихователів.

Праля бере білизну, сушить, прасує, охайно складає, видає чисту на групи.

6

Сюжетно-рольова гра

«Супермаркет»

Мета. Формувати уявлення дітей про працю людей в магазині, різноманітності магазинів та їх призначення. Вчити виконувати різні ролі відповідно до сюжету гри. Розвивати наочно-дієве мислення, комунікативні навички. Виховувати доброзичливість, вміння рахуватися з інтересами і думками партнерів по грі.

Ігрові дії. **Продавець** одягає форму, пропонує товар, зважує, упаковує, розкладає товар на полицях (оформляє вітрину).

Директор магазину організовує роботу співробітників магазину, робить заявки на отримання товарів, звертає увагу на правильність роботи продавця і касира, стежить за порядком в магазині. **Покупці** приходять за покупками, вибирають товар, радяться з продавцями, дотримуються правил поведінки в громадському місці, стоять у черзі, оплачують покупки у касі, отримують чек. **Касир** отримує гроші, пробиває чек, видає чек, здає покупцеві здачу.

Шофер привозить певну кількість різноманітних товарів, отримує заявки на отримання товарів від директора магазину, вивантажує привезений товар.

Конструктивно-будівельні ігри

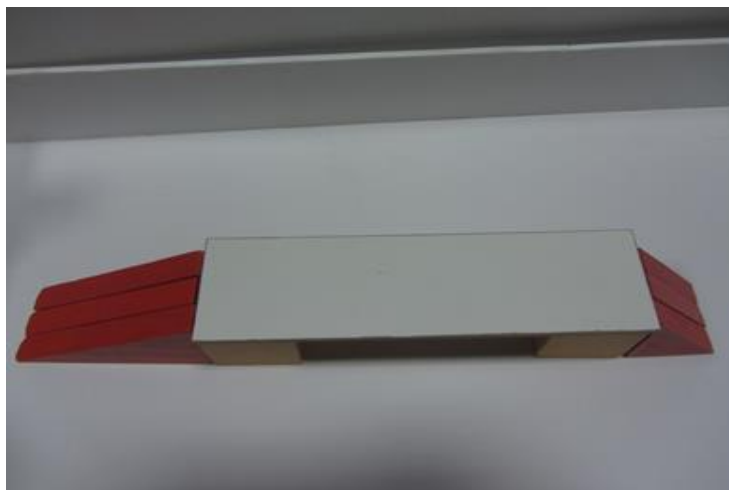
Орієнтовна тематика завдань: багатоповерховий будинок для іграшок, дорога для автомобіля (трамвая, автобуса), дитячий садок, ігровий майданчик, міст через річку, гараж для автомобілів, магазин, зоопарк (вольєри для тварин), фермерське подвір'я, а також тунель для автомобілів, міст через річку (вузький, широкий), снігова вежа, лабіринт (з природних матеріалів).

Наведемо приклад споруд.

Багатоповерховий будинок для іграшок

Міст через річку

Ігри драматизації, інсценівки, театралізації.

Інсценівка «Казочка про дівчинку, яка нічого не хотіла робити»

Мета: формувати у дітей культурно-гігієнічні навички, прищеплювати прагнення до занять фізкультурою; розвивати активність, наполегливість, спостережливість, виховувати почуття дружби, колективізму, взаємовиручки, виховувати позитивне ставлення до виконання правил особистої гігієни.

Обладнання: гребінець, ганчірка, віник, мило, ліжко, подушка, ліс, будинок.

Дійові особи: ведуча, дівчинка, домовичок, Зайчик, Жабка, Лисичка, Ведмедик, Собачка.

Ведуча:

- Добрий день діти і шановні гості! Сьогодні у нас незвичайна зустріч. Тут зібралися всі ті, хто хоче завжди бути здоровим та веселим і дуже полюбляє казки.

Дитина:

Казок чимало є на світі –
І веселих ,і сумних.
Хіба зможемо прожити ми без них?
Поринуть в казку, це ж бо так цікаво,
Це справді свято, радість для душі.
У казці звірі мову мають,
Дерева розмовляють, мов живі.
Добро і правда завжди зло долають,
Тому і люблять казку діти всі.
В нашім залі, подивіться,
Ліс чудовий появився.
Ми в нім будем мандрувати,
В країну казок поспішати.

Ведуча:

- Щоб потрапити в казку, потрібно пройти одне випробування. У мене є багато загадок, які стосуються нашого здоров'я. І ви повинні їх відгадати.

1. Хоч і є у ній водичка,
Та не море це й не річка.

Ми у ній купаємось,
Від бруду відмиваємось **(ВАННА)**

2. З дивовижної хатинки
Наче дощ летять краплинки.
Можуть зовсім не спішити,
Можуть наче злива лити **(ДУШ)**

3. Кожний день ціленький рік
Він веде волоссю лік,
Причепурює, голубить,
І розчісувати любить **(ГРЕБІНЕЦЬ)**

4. Прямокутний і м'який,

Жовтий, білий, голубий...

Тільки покупаємось

Ним ми витираємось **(РУШНИК)**

5. Дуже слизьку вдачу має,
З рук щомиті висковзає.
Нас намилює старанно,
Відмиває бездоганно! **(МИЛО)**

6. Білосніжний колір має,

Зубки гарно відчищає.

Є доросла, є дитяча,

В неї добра, м'яка вдача **(ЗУБНА ПАСТА)**

7. Вранці встали ми раненько,
Почали робити вправи
Руки вгору, руки вниз,

Сам ти спробуй – не барись **(ЗАРЯДКА)**

8. Це цікавий всім урок,

Спорту він навчає

Там і м'ячик, і скакалку

В іграх зустрічаєм **(ФІЗКУЛЬТУРА)**

- Молодці! Тепер ми завітаємо до казки в гості, а казка буде про одну дуже ліниву дівчинку. Вона нічого не хотіла робити: ні працювати, ні гратися. Вона, навіть страшно сказати, не любила умиватися та робити вранці зарядку.

- А ви, малята, любите вмиватися, робити зарядку, чистити зубки? А ще ця дівчинка не хотіла одягатися, зачісуватися. Завжди казала своїй мамі та друзям: «мені не хочеться», тому її назвали дівчинка Нехотілочка.

(Звучить музика відкривається завіса, на ліжку спить дівчинка Нехотілочка).

Ведуча: Гей, дівчинко, доброго ранку! Час прокидатися! До тебе в гості прийшли діти. Вставай!

Дівчинка: Не хочу!

Ведуча: Яка ж ти ледача, невихована. Гості ж прийшли. Коли приходять гості, обов'язково треба привітатися.

– Дітки, давайте ми привітаємось з цією дівчинкою.

Дівчинка: Не хочу! Ну, гаразд. Доброго ранку. Але вставати я все одно не буду, бо мені не хо-чень-ся! Зрозуміло?

Ведуча: Бачите, яка ледача. А вмитися треба?

Дівчинка: Не хочу, я вчора вмивалася, ні, я позавчора вмивалася. Не хочу сьогодні.

Ведуча: Умиватися треба щодня, аби личко було чистеньке і біленьке, а в тебе яке личко? Покажись. Ой!!!! Та ти ж замазура. Діти, їй треба вмиватися? А чим? Так, водою, та ще й з милом і витиратися рушником.

Дівчинка: Не хочу! Я не люблю води, бо вона мокра і холодна. Я не люблю мила, бо воно щипає очі. Я не люблю рушника, бо він колючий. Відчепіться від мене!

Ведуча: То йди хоч розчешися. Подивись, яка ти кудлата, усе волосся у ковтунах. Ось гребінець.

Дівчинка: Не хочу гребінець. Буде мене дряпати. Та й рухатись ліньки.

Ведуча: Тоді залишайся сама. У нас тут дітки чемні, чисті, зачесані, охайні. З бруднулями і лінюхами ніхто дружити не хоче. Правда, діти?
(Діти відповідають).

Дівчинка: А я тоді буду далі спати, і гратися мені з вами теж не хочеться.
(Іде, співаючи пісеньку)

Ой, вставати я не хочу,
і вмиватися не хочу,
навіть рота, свого рота
відкривати я не хочу.
Люблю спати і лежати,
і ногами чеберяти.
В ліжку їсти, в ліжку гратись
і під ковдрою ховатись. (засинає)

Виходить Домовик.

Домовик:

Я маленький домовик,
домовик-чарівник.
В цьому домі я живу,
його спокій стережу.

(До дітей). Ой, біда, малята! І треба ж було такому статися, щоб таке ледащо зі мною в одному домі жило? Не вмивається, не розчісується, не чистить зуби, не робить зарядку, біда. Набридло мені на таке дивитися. Зараз наша нехотілка засне, і я її вмить зачарую. О, спить уже!

Еники, беники, їли вареники,
еники, беники, раз,
еники, беники, два,
еники, беники, три,
Нехотілко в лісі живи.

(Звучить музика, дівчинка прокидається в лісі).

Дівчинка: Холодно як! Ой, де це я опинилася? Де моя ковдра, де моє ліжко, де я? Мамо!!!!

Зайчик: Хто тут репетує, ліс тривожить? Що це за чудо, таке брудне і волохате, страшне і кудлате, так кричить?

Дівчинка: Я не чудо, я дівчинка.

Зайчик: Ні, ти не дівчинка. Ти чудо, ти гніздо для нашої ворони.

Дівчинка: Я не хочу бути гніздом.

Зайчик: А що ти хочеш?

Дівчинка: Я нічого не хочу. Хочу у ліжку своєму лежати, хочу в теплі спати!!!!

Зайчик: Не кричи, ти – справжнісіньке гніздо, а гнізда не розмовляють, тихо!!!

Дівчинка: Ні, я дитина.

Зайчик: А от і ні. Я знаю, які бувають діти. Вони чистенькі, охайні, зачесані, не лежать у ліжку, а граються в різні цікаві ігри, бігають, стрибають і люблять працювати.

Дівчинка: Ой-ой-ой! (втікає) і хто це зі мною так пожартував? І що я маю робити, де моє ліжечко, де моя ковдрочка, де моя мама...???

(Під музику виходить співаючи жабка).

Жабка:

Жабка я маленька,
чиста, зелененька.
жовтенький животик
і у плямах ротик.
я прокинулась зі сну
і вмиватися іду.
ква-ква, ква-ква.

Ой, хто то? Що то? Страшне таке і плаче?

Дівчинка: Я не хто і не що, я дівчинка.

Жабка: Ні, ти не дівчинка. Дівчаток я бачила. Вони такі чистенькі, чепурненькі, з бантиками у косичках, наче квіточки. А ти, як страшний реп'ях. Вся кудлата, брудна, ні, ти не дівчинка, ти – баба-яга.

Дівчинка: Я дівчинка, я дівчинка, я не баба-яга.

Жабка: Та ні, глянь у водичку в озері, яка ж ти дівчинка? Страхопуд, та й годі.

Дівчинка: *(дивиться і жахається)* Ой, це не я, це не я, це якась баба-яга!

Жабка: А я тобі казала. Швидко біжи додому – вмивайся, розчісуйся, не лінись, так не гарно. чуєш? І то швидко, бо зробить з тебе ворона гніздо.

Дівчинка: Я... не знаю, де мій дім.

Жабка: І я не знаю. Та ось там недалечко, лисичка-сестричка живе, може вона тобі допоможе.

Дівчинка: Дякую! Бувай!

(Виходить лисичка, співає пісеньку).

Лисичка:

Я красунечка – лисичка,
в мене дуже гарна звичка:
люблю дуже умиватись
і чистенько одягатись.
і рум'яне в мене личко,
правда, гарна я лисичка?

Дівчинка: Доброго дня, лисичко. Скажи мені, як до мого дому дійти.

Лисичка: Добрий день і тобі. Щось я тебе не впізнаю. Що ти за звір такий?
(оглядає).

Дівчинка: Ніякий я не звір, я дівчинка.

Лисичка: Можливо, можливо, і дівчинка. Тільки чомусь дуже брудна, неохайна, невмивана, нечесана. Чи так можна?

Дівчинка: А як? Не хочу я вмиватись, не хочу я чесатись, і гратись я не буду.....

Лисичка: А!!! Чула, чула я від домовика-чарівника про дівчинку, яка живе у його домі. То, певно це ти – Нехотілочка?

Дівчинка *(засоромлено):* Так, це я.

Лисичка: Невже ти не розумієш, що треба умиватись, чистенько одягатись? Не можна лінитись. Біля тебе, такої брудної, неприємно знаходитись, та щей захворіти можна. Обіцяй мені, що станеш гарною дівчинкою, чистою, охайною – тоді вкажу тобі шлях додому.

Дівчинка: Добре, обіцяю!

Лисичка: Підеш ось по цій доріжці і натрапиш на гарненький будинок. Там живуть маленький ведмедик і його друг собачка – вони вкажуть тобі шлях додому. Бувай, обіцянку свою не забувай!!!!

(Під музику дівчинка біжить і зникає за ширмою, виходять ведмедик і собачка – співають).

РАЗОМ:

Дружно ми живемо,
в чистоті і злагоді,

Ведмедик:

я підмітаю гарно дім,
буде чисто-чисто в нім.

Собачка:

А я швидко все протру,
наведу блиск-чистоту.

Дівчинка: І справді – гарненький будиночок, а чисто як, все блищить – світиться. Мені так соромно. А мені ж ніколи не було соромно! Вони такі маленькі, а самі миють, прибирають, за собою доглядають. – Доброго дня вам, звірята. а чи не скажете мені, як додому добратися?

Ведмедик: А ти хто?

Дівчинка: А я дівчинка.

Собачка: Ти – дівчинка? А чому така?

Дівчинка: Я.....я....Нехотілочка. І мені тепер дуже соромно. Я хочу стати справжньою дівчинкою, чистою, охайною, здоровою. Я вже все зрозуміла, і виправлюся. Вкажіть мені, будь ласка, дорогу додому.

Ведмедик: Ти на вірному шляху, стежинкою біжи і будеш швидко вдома ти. Щастя тобі!

Дівчинка: Дякую!

(Звучить музика, дівчинка повертається додому).

Дівчинка: Ось і дім. Де моє мило?

Домовик: Ось мило.

Дівчинка: А де мій гребінець?

Домовик: Ось твій гребінець.

Дівчинка: Дякую! *(іде за ширму)*

Ведуча: Щось з нашою дівчинкою сталося. Як ви гадаєте, малята, що?

(Діти відповідають).

Виходить дівчинка.

Ведуча: Гляньте, діти, якою гарною дівчинкою стала наша Нехотілочка. – А ліжечко будеш прибирати?

Дівчинка: Не хо.....буду, буду.

Ведуча: А зубки чистити, а вранці зарядку робити будеш?

Дівчинка: Не хо.....буду, буду

Ведуча: А мамі допомагати будеш?

Дівчинка: Буду, бо я свою маму дуже люблю.

Ведуча: А гратися будеш у різні ігри?

Дівчинка: Не хо.....ой ні, хочу, хочу, дуже хочу, тільки мені самій нудно і гратися нема з ким. (*Засмучено*) Ви ж казали, що з такими, як я, ніхто дружити не захоче.

Ведуча: (*до дітей*) Діти, будете гратись з нашою дівчинкою?

Ведуча: Бачиш, люба, скільки у тебе одразу друзів з'явилося? Коли ти така гарна, чемна, добра, то всі з тобою будуть дружити.

Дівчинка: Діти, давайте пограємось в гру «Це я, це не я». Я буду зачитувати вам питання, а ви уважно слухайте, як відповідати: Або – це я, або – це не я.

Хто з вас, хлопчики й дівчатка, починає день з зарядки?

Це я!

Хто не любить вітамінів, сік морквяний не вжива?

Це не я!

Хто морозу не боїться, на ковзанах летить як птиця?

Це я!

Хто не любить помідори, груші, яблука, лимонно?

Це не я!

Хто поїв і чистить зубки щодня двічі на добу?

Це я!

Хто з вас не купається і спортом не займається?

Це не я!

Хто з вас веселий, не похмурий – любить спорт і фізкультуру?

Це я!

Дівчинка: молодці, друзі, мені з вами було дуже весело! Тепер я буду завжди вмиватися, чепуритися, прибирати, займатися спортом, адже так важливо мати таких хороших і привітних друзів, як ви (*до дітей*). Дякую вам за все. Бувайте!

Ведуча: Ось і закінчилась наша подорож у казку. Яка вам сподобалась дівчинка брудна, чи чистенька, гарненька? Чи всі будуть дружити з милом? З гребінцем? Робити вранці зарядку, чистити зубки? Прибирати за собою ліжечко і речі? А допомагати мамі? Не забувайте про це. І тоді ми обов'язково потрапимо ще раз до казкової країни. **Звучить пісня.**

Дидактичні ігри

Орієнтовна тематика завдань:

- *ознайомлення із суспільним довкіллям*: «Постав посуд на полиці», «Що зайве?», «Віночок», «Чарівна скринька», «Розставимо меблі в кімнаті», «Транспорт», «Знайди за описом», «Впізнай на дотик», «Хто як працює?», «Половинки», «Буває – не буває», «Добре – погано» тощо.

- *ознайомлення з природнім довкіллям*: «З якої гілки дітки?», «Впізнай за смаком», «Що де росте?», «Магазин квітів», «Хто де живе і чим харчується?», «Ботанічне лото», «Зоологічне лото», «По гриби», «Город», «Сад», «Звідки гості?» тощо.

- *логіко-математичний розвиток*: «Виклади орнамент», «Розрізні картинки», «Геометричне доміно», «Драбинка», «Магазин», «У кого скільки?», «Знайди будиночок», «Наш день», «Добери за формою», «Хто знає, той продовжує», «Сусіди», «Знайди помилку», «Чарівна квітка» тощо.

- *розвиток мовлення*: «Добери слово», «Словниковий віночок», «Скажи навпаки», «Підкажи звук», «Спіймай слово», «Телефон», «Не помились», «Хто більше», «Опиши, а ми відгадаємо», «Казкарик» тощо.

«ДОБРЕ – ПОГАНО»

(ознайомлення із суспільним довкіллям)

Мета гри:

Навчальна:

- вправляти в умінні розпізнавати добрі та погані вчинки, описувати та давати їм оцінку;
- учити обґрунтовувати свої відповіді.

Розвивальна:

- розвивати дружні стосунки, бажання допомагати.
- розвивати уміння розрізняти у художніх сюжетах добрих та злих персонажів

Виховна:

- виховувати позитивні емоції, бажання творити добро.

Ігрове завдання: розпізнати у картинках добрі та погані вчинки, описати та давати їм оцінку.

Правила гри: У грі беруть участь всі діти по черзі.

Перед дітьми лежать картинки із добрими та поганими вчинками. Їм потрібно визначити, де погані, а де добрі вчинки.

Вихователь пропонує дітям по черзі взяти картинку, оцінити вчинок, зображений на малюнку, та описати його. Картинки із зображенням гарних вчинків діти складають у червону скриньку, а з поганими – в сіру.

Ігрові дії: Вихователь повідомляє дітям ігрове завдання: визначити, який це вчинок зображений на малюнку.

Діти беруть в руки зображення малюнка, розглядають його і визначають, який це вчинок добрий чи поганий.

Після запитання вчителя: «Який вчинок у вас зображений на малюнку?» (поганий чи добрий). Картинки із зображенням гарних вчинків діти складають у червону скриньку, а з поганими – в сіру.

Результат гри: Таким чином в кінці гри діти складають гарні вчинки у червону скриньку, а з поганими – в сіру.

У результаті гри діти мають вміти розпізнавати добрі та погані вчинки, описувати та давати їм оцінку.

Навчитись обґрунтовувати свої відповіді.

Розвивати уміння розрізняти у художніх сюжетах добрих та злих персонажів.

Виховувати позитивні емоції, бажання творити добро.

Ігровий матеріал: Сюжетні картинки, на яких зображені вчинки тих дітей; червона і сіра скриньки.

Хід гри

Вихователь: «Дітки, нам надійшов лист від Незнайка. Він просить зробити для нього завдання, а то він не може його зробити. Ну що допоможемо Незнайкові?»

Діти відповідають: Так.

Вихователь: Ось таке завдання, слухайте уважно. По черзі візьміть картинку, оцініть вчинок, який зображений на малюнку, та опишіть його усно. А я потім напишу йому ваші відповіді у лист. А картинки із зображенням гарних вчинків складіть у червону скриньку, а з поганими – в сіру. Ми потім ці скриньки відправимо Незнайкові, щоб він знав які погані, а які добрі вчинки.

Вихователь: Молодці дітки, ви гарно впорались із цим завданням. Незнайко дякує вам, що ви допомогли йому зробити це завдання.

Низький рівень: Вміти правильно знайти добрі та погані вчинки.

Середній рівень: Вміти правильно вирішувати проблемну ситуацію, скласти коротку розповідь.

Високий рівень: Вміти правильно вирішувати проблемні ситуації, скласти коротку розповідь, викласти власні думки про ситуацію.

Ускладнення: Діти оцінюють свої вчинки, вчинки товаришів, наводячи приклади з життя групи.

ХТО ДЕ ЖИВЕ?

(ознайомлення з природнім довкіллям)

Мета гри:

Навчальна:

- учити дітей називати диких та свійських тварин, класифікувати їх;
- формувати уявлення дітей про живу природу та її мешканців;
- активізувати словник словами-назвами тварин: курка, кінь, корова, миша, ведмідь, жаба і т. д.

Розвивальна:

- збагачувати уявлення вихованців про об'єкти живої і неживої природи, про зв'язки між явищами природи, про середовище існування тварин (диких і свійських);
- розвивати мовлення, пам'ять, увагу;
- розвивати логічне мислення.

Виховна:

- виховувати зацікавленість, посидючість, вміння активно співпрацювати один з одним і вихователем;
- виховувати любов до природи.

Ігрове завдання: відгадати тварин, які живуть в хатинці.

Правила гри: У грі беруть участь діти, поділені на групи по 4-5 осіб і одна обрана вихователем дитина.

Кожна група зображує певних тварин чи птахів. Вихователь домовляється з кожною групою дітей, голоси якої тварини чи птаха вони наслідуватимуть. Потім вихователь обирає дитину, яка буде відгадувати тварину. Дитина обходить «будиночок», стукає і запитує: «Хто в цій хатинці мешкає?» Діти відповідають: «Ко-ко-ко!» Дитина відгадує: «Тут мешкають кури» і показує картинку з твариною. Стукає в інший будиночок і знову запитує.

Ігрові дії: Вихователь повідомляє дітям ігрове завдання: потрібно відгадати тварин, які живуть в хатинках.

Вихователь ділить дітей на групки і домовляється з кожною групкою яку тварину вони будуть зображувати.

Діти в групці між собою обговорюють завдання, вибирають тварину і повідомляють тихо вихователю.

Потім вихователь обирає дитину, яка буде відгадувати тварину.

Після того вихователь обходить «будиночок», стукає і запитує: «Хто в цій хатинці мешкає?». Діти відповідають так, як повинна відповідати обрана ними тваринка. І дитина по цьому відгадує, яка тваринка живе в даному «будиночку» і показує картинку з твариною. Потім вона стукає в інший «будиночок» і знову запитує.

Таким чином дитина відгадує тварини.

Результат гри: дитина відгадує усіх тварин.

У результаті гри діти мають уявлення про живу природу та її мешканців.

Вміють класифікувати тварин на свійських і диких.

Діти використовують у мовному словнику слова-назви тварин: курка, корова, ведмідь, жаба і т. д.

Діти проявляють зацікавленість до світу природи.

Ігровий матеріал: дидактичні картинки-пазли із зображенням тварин.

Хід гри

Вихователь: «Дітки, сьогодні ми з вами будемо всі тваринками, а якими саме – ми з вами зараз вирішимо. Давайте поділимось групками».

Вихователь: «Ця групка буде Ця групка....»

Вихователь: «Оленко, ти сьогодні будеш відгадувати тваринок».

Оленка підходить до «будиночку», стукає і запитує: «Хто в цій хатинці мешкає?»

Діти відповідають: «Ко-ко-ко».

Оленка відгадує: «Тут живуть кури» і показує картинку з твариною.

Таким чином Оленка відгадує всіх тварин.

ПЕРЕКАЖИ КАЗКУ

(розвиток мовлення)

Мета гри:

Навчальна:

- продовжувати вчити дітей переказувати казку на основі серії дидактичних карток за зразком вихователя та самостійно близько до тексту;
- закріпити вміння складати розповідні, поширені речення з однорідними членами, утворюючи розповідь за змістом казки;
- збагатити словник епітетами та порівняннями;

Розвивальна:

- розвивати зв'язне монологічне мовлення, увагу, мислення, пам'ять.

Виховна:

- виховувати інтерес до гри.

Ігрове завдання: розмістити картинки у певній послідовності, відповідно до змісту казки.

Правила гри: послідовно переказувати казку.

Ігрові дії: розкласти картки послідовно за змістом казки.

Результат гри: діти повинні скласти казку за серією карток та переказати її.

Матеріал: демонстраційні картки до українських народних казок: «Курочка ряба», «Колобок», «Лисичка зі скалочкою», «Солом'яний бичок», «Теремок», «Ріпка» по 4-6 штук на кожну казку.

Хід гри: Вихователь пропонує дітям розкласти картки відповідно до змісту казки та переказати її.

Диференціація:

А – розглянути сюжетні картки, зрозуміти, сюжет якої казки на них зображено;

А + В - розглянути сюжетні картки, зрозуміти, сюжет якої казки на них зображено + розкласти картки відповідно до змісту казки та переказати її, використовувати розповідні, поширені речення з однорідними членами;

А + В + С – розглянути сюжетні картки, зрозуміти, сюжет якої казки на них зображено, розкласти картки відповідно до змісту казки та переказати її, використовувати розповідні, поширені, речення + збагатити свою розповідь епітетами та порівняннями.

Перекази казки

Рухливі ігри

Ігри з ходьбою, бігом, на утримання рівноваги: «Знайди собі пару», «Мак», «Кольорові автомобілі», «Про Катрусю і цапка», «Іменний пиріг», «Пастух і стадо», «Качечка», «Прапорці», «Чапля на болоті».

Ігри з повзанням і лазінням: «Не дзвони», «Діти і вовк», «Кошенята й цуценята», «Прудкі мавпочки», «Равлик на галявинці».

Ігри з киданням та ловінням: «Лови, кидай, падати не давай!», М'яч через сітку (мотузку)», «Збий булаву», «Школа м'яча», «Кеглі».

Ігри зі стрибками: «Зайці і вовк», «Лисиця в курнику», «Зайчик сірий умивається», «Жабки і журавлі», «Горобчики», «Не замочи ніг», «Подзвони в брязкальця».

Ігри на орієнтування в просторі: «Знайди, де сховано», «Знайди і промовчи», «Хто вийшов», «Відгадай за голосом», «У лісочку на горбочку».

Ігри на обмеженому просторі (на веранді, під навісом): «Карлики та велетні», «Лелека», «Антенa», «Бережи предмет», «Гарячий м'яч».

Ігри за столом: «Видуй кульку із чашки», «Ручний квач», «Піймай м'ячик», «Хто вище?», «Підніми палець».

ІГРИ З ХОДЬБОЮ, БІГОМ, НА УТРИМАННЯ РІВНОВАГИ

ЗНАЙДИ СОБІ ПАРУ

Мета: удосконалювати навички ходьби і бігу в різних напрямках, дотримуючись правил безпеки. Розвивати загальну вправність, швидкість реакції, уміння діяти за сигналом. Поліпшувати рівновагу, орієнтування в просторі. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: (для ускладнення гри – обручі, стійки, прапорці, природній матеріал тощо)

Хід гри: Діти стають парами і промовляють:

Кожен пару свою має,

Поряд грається, гуляє,

Вихователь:

За сигналом розійдіться, (удар в бубон),

Пострибайте, посміхніться,

Майданчиком пройдіть....

Пару знов свою знайдіть!

За умовним сигналом (удар в бубон) діти розходяться, або розбігаються залю (майданчиком). За другим сигналом або словами: «Знайди собі пару!» – діти стають парами і під удари в бубон йдуть залю (майданчиком).

Тому, хто тривалий час шукає пару, діти проговорюють:

(називають ім'я дитини)

Поспішай,

Швидше пару обирай!

Рекомендації: Діти стають парами і розбігаються тільки за сигналом. При кожному повторенні гри пари міняються. Вихователеві необхідно стежити за

тим, щоб діти використовували всю площу зали (майданчика), не штовхалися і швидко утворювали пари.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети (вихователя).

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок, якими мають прибігти діти.

Ускладнення 4. На шляху розмістити різні дрібні речі, щоб діти зібрали.

ПРО КАТРУСЮ І ЦАПКА

Мета: удосконалювати навички ходьби по колу, змінюючи напрямок, зберігаючи коло. Розвивати уміння рухатися, зупинятися, виконувати танцювальні рухи в одному темпі та разом. Поліпшувати рівновагу, орієнтування в просторі, координацію рухів, загальну вправність. Сприяти позитивному емоційному прояву задоволення від гри. Виховувати увагу, організованість, естетичні смаки.

Матеріал: атрибути до гри: шапочки, хустинку, стрічку, обруч.

Хід гри: Діти стоять у колі, обличчям усередину і тримаються за руки. Одна дитина – Катруся, друга – «цапок». Вони стоять за колом.

Під пісеньку:

*Вийшла Катя погуляти в зелений садок,
А за нею по садочку тупотить цапок.
Наставляє свої різжки цапеня руде,
Повертає на доріжку, де Катруся йде! –*

Діти рухаються по колу ліворуч, а Катруся і «цапок» – праворуч. Після останніх слів, вони зупиняються. У коло входять «Катруся» і «цапок». «Цапок наставляє різжки» на «Катрусю».

Діти, стоячи в колі, співають:

*Ти рогатий, бородатий,
Утікай, цапок,
Ми Катрусеньку маленьку
Просимо в танок.*

Діти вклоняються «Катрусі» й правою рукою запрошують її на танок. Усі танцюють. Гра повторюється з новими дійовими особами.

Рекомендації:

Діти ходять по колу за вказівкою вихователя. Коли «Катруся» і «цапок» входять в коло, діти піднімають руки. Спочатку вихователь пропонує свої рухи. Надалі діти можуть імпровізувати. Для танцювальних рухів можна вмикати аудіозапис. «Катруся» може, за бажанням, до танку запрошувати дитину.

Ускладнення 1. Ходьба по колу з завданнями.

Ускладнення 2. Збільшення та ускладнення танцювальних рухів.

ПАСТУХ І СТАДО

Мета: удосконалювати навички ходьби в різних напрямках та оббігати перешкоди. Розвивати спритність, швидкість реакції, пластику, гнучкість, кмітливість. Поліпшувати координацію рухів, рівновагу, орієнтування в просторі. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: рожок, батіг, стійки, скакалки, мотузки.

Хід гри: Усі діти зображають стадо («корів», «телят», «овець»), обирають «пастуха» і дають йому «ріжок і батіг».

Діти:

Рано-вранці пастушок

Грає гучно у ріжок.

А корівки в лад йому: «Му – му»!

На слово «ріжок» «пастух» вимовляє: «Тру-ру-ру». Після слів «Му-му» «корівки» мукають. Пастух виганяє стадо з кошари на луг. «Корівки» ходять лугом і шукають «травичку», «телята та вівці» бігають, стрибають. Через 1-1,5 хв. «пастух» заганяє стадо в «кошару».

Рекомендації: сюжет гри можна змінювати, вводячи до неї «вовка», який ховається за кущами.

Обережно вовк бреде,

На корівок нападе!

Пастушок, не зівай,

Вовка швидко відганяй!

Коли з'являється вовк, «корівки», «телята» й «вівці» швидко тікають у «кошару», «пастух» намагається відігнати його.

Ускладнення 1. Збільшення відстані до «кошари».

Ускладнення 2. «Вовк» стає між «кошарою» і луками.

Ускладнення 3. Використання перешкод на території гри.

ІГРИ З ПОВЗАННЯМ І ЛАЗІННЯМ

КОШЕНЯТА Й ЦУЦЕНЯТА

Мета: удосконалювати вміння лазити по гімнастичній стінці довільним способом, після виконання ходьби, бігу врзнобіч. Розвивати силу, гнучкість, спритність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, загальну вправність. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки, предмети для перешкод.

Хід гри. Діти об'єднуються в дві підгрупи – «кошенята» і «цуценята».

«Кошенята» знаходяться біля гімнастичної стінки, «цуценята» – на протилежній стороні майданчика в будиночках за гімнастичними лавками. Вихователь пропонує першій групі дітей – «кошенятам» – побігати легко і м'яко.

Вихователь і діти:

Ми маленькі кошенята,

Маєм гострі зубенята.

Мордочки привітні,

Лапки оксамитні.

Вихователь:

*Всі тікайте, кошенята,
Йдуть гуляти цуценята!*

Друга група дітей перелазить через лавки і біжать за «кошенятами» і гавкають. «Кошенята», нявкаючи, швидко залазять на гімнастичну стінку. Після 2-3 повторень, діти міняються ролями, і гра триває.

Рекомендації до гри. Заохочувати дітей до імітації рухів кошенят та цуценят.

Вихователю слід слідкувати за безпечним перелітанням через перешкоду.

Ускладнення 1. Ввести умовний сигнал для гри (для «кошенят» – дзвіночок, для «цуценят» – бубон тощо)

Ускладнення 2. Поставити перешкоди при перебіжках та під час «гри кошенят».

Ускладнення 3. Збільшити відстань перебіжок.

НЕ ДЗВОНИ

Мета: удосконалювати вміння підлізати під мотузкою. Розвивати пластику, гнучкість, спритність, швидкість реакції. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, загальну вправність. Виховувати увагу, організованість, моральні якості, змагальний дух.

Матеріал: мотузок, брязкальця, дзвіночки, іграшки.

Хід гри. На двох стояках на висоті 50-60 см натягнуто шнур, до якого підвішено дзвоник або брязкальце. За шнуром (на відстані 2-3 м) покладено різні іграшки, по одній на дитину: м'яч, обручі, кубики, прапорці тощо.

Вихователь і діти:

*Нумо, друзі, веселіш
До мети іди хутчіш.
Іграшку візьми,
У танок піди.*

Діти по п'ять-шість осіб підходять до шнура і підлізають під нього таким чином, щоб не зачепити дзвіночка, або брязкальця. Потім плескають в долоні над головою. Кожний обирає собі іграшку.

Під мотузкою необхідно пролізати таким чином, щоб не зачепити брязкальце.

Рекомендації до гри. При кожному повторенні гри вихователю слід пропонувати змінювати спосіб підлізання (правим і лівим боком, грудьми вперед). Після кількох повторень гри завдання можна ускладнювати. Вихователь слідкує за якістю та амплітудою виконання вправ.

Ускладнення 1. Заохочувати до танцювальних вправ з іграшками.

Ускладнення 2. Поставити перешкоди при перебіжках до виконання та після виконання підлізання.

Ускладнення 3. Поставити три шнури (під першим – правим боком, другим – лівим, третім – грудьми вперед – чим збільшується навантаження).

Ускладнення 4. Для гри на швидкість пропонується тільки одна іграшка (хто швидше візьме).

ІГРИ З КИДАННЯМ ТА ЛОВІННЯМ ПРЕДМЕТІВ

ЛОВИ, КИДАЙ, ПАДАТИ НЕ ДАВАЙ!

Мета: удосконалювати вміння кидати і ловити м'яч. Вправляти в бігові в розтіч. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: м'яч, обруч.

Хід гри. Діти стоять у колі, вихователь – у центрі з великим м'ячем. Він кидає м'яч то одній, то іншій дитині.

Вихователь:

*В мене є весели м'ячик,
Він літає, він і скаче.
М'ячик наш лови, кидай,
Але падать не давай!*

Діти ловлять м'яч і знову кидають вихователеві, який у цей час промовляє:

*Дружно дітоньки усі,
Пострибайте, як м'ячі!*

Діти стрибають на обох ногах, наближаючись до вихователя.

Він піднімає м'яч над головою і промовляє:

*Треба вам усім тікати,
М'ячик буде доганяти!*

Діти тікають, а вихователь кидає м'яч об землю, ловить його і гра повторюється.

Рекомендації до гри. Діти ловлять м'яч обома руками, не притискуючи до грудей, і кидають вихователеві обома руками від грудей. Вихователеві слід назвати дітей, які правильно кидають і ловлять м'яч.

Ускладнення 1. Поступово збільшувати відстань до дітей під час кидання.

Ускладнення 2. Зменшення кола під час стрибків.

Ускладнення 3. Додати вправи між киданнями (покрутитися як м'ячик тощо).

Ускладнення 4. Ведучим може бути активна дитина.

М'ЯЧ ЧЕРЕЗ СІТКУ (МОТУЗКУ)

Мета: формувати навички роботи з м'ячем. Удосконалювати вміння кидати і ловити м'яч. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати наполегливість, старанність.

Матеріал: м'яч, сітка або мотузок, цифри або фішки.

Хід гри. П'ятеро-шестеро дітей стають по обидва боки сітки, натягнутої на висоті 130-140 см.

Вихователь і вболівальники:

*Друже, ти часу не гай,
Через сітку м'яч кидай!*

Вони перекидають великі м'ячі одне одному через сітку. Дитина, спіймавши м'яч, перекидає його у зворотному напрямку своєму партнерові. На чий стороні м'яч більше разів торкався землі, той і програв.

Рекомендації до гри. М'яч перекидається обома руками від грудей або зверху. Ловлять м'яч обома руками. Помилкою вважається, якщо м'яч торкнувся сітки або землі.

Ускладнення 1. Поступово збільшувати відстань до дітей до сітки.

Ускладнення 2. Збільшення висоти сітки.

ІГРИ ЗІ СТРИБКАМИ

ЗАЙЦІ І ВОВК

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати уміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати почуття симпатії, доброзичливість.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. На одному кінці майданчика (зали) – «ліс». З-поміж дітей вихователь обирає «вовка», який ховається за «кущем» (стілцем, стійкою).

Решта дітей – «зайчики» стоять на протилежному боці майданчика за лінією.

Вихователь і діти:

Ось зайчики сіренькі

По лісі стрибають.

(діти бігають усім майданчиком (залою) та стрибають)

Дуже вони обережні,

На вовка чекають!

Пострибали зайці трішки,

Та втомилися і сплять,

Тільки вушка їх довгенькі

Із-за кущиків стирчать.

(діти присідають, удають ніби сплять).

Зайці, зайці, поспішайте,

Вовк за деревом, тікайте!

«Зайчики» прокидаються і тікають, а «вовк» ловить їх.

Згодом обирають іншого «вовка», і гра повторюється.

Рекомендації: Вихователю необхідно стежити, щоб «зайці» стрибали легко, на обох ногах, дотримуючись всіх правил безпеки, бігали всім майданчиком (залою), не нашттовхуючись оди на одного.

Ускладнення 1. Збільшення відстані перебіжок.

Ускладнення 2. Наявність перешкод між «лісом» і «будинком».

Ускладнення 3. Зловлені діти виконують завдання вовка.

ЖАБКИ І ЖУРАВЛІ

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати уміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу.

Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати почуття симпатії, доброзичливість.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. Вихователь об'єднує дітей у дві однакові підгрупи. Одна з них – «жабки», друга – «журавлі».

Вихователь і діти:

*У болоті ці квакушки
Рот роззявили по вушка,
Дуже гарно всі стрибають
І комариків шукають! –*

«Жабки» стрибають на обох ногах, плескаючи руками над головою.

Вихователь:

*А голодні журавлі,
З неба поглядають,
Довгими дзьобами
Жабенят шукають.*

«Журавлі» наздоганяють «жаб».

При повторенні гри діти міняються ролями. Виграє та підгрупа дітей, яка більше зловить «жабок».

Рекомендації: Спійманим вважається той, кого торкнеться «журавель». Можна намалювати коло – це «болото». «Журавлі на болоті» жаб не ловлять.

«Журавлі» можуть кілька секунд постояти на обох ногах.

Ускладнення 1. Ходьба та біг по колу в різних напрямках.

Ускладнення 2. Збільшення темпу гри.

НЕ ЗАМОЧИ НІГ

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати уміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати почуття симпатії, доброзичливість.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. Посередині зали (майданчика) вихователь кладе дві паралельні мотузки на відстані 4 – 5 м одна від одної. Між ними - «болото». По «болоту» розкидані на відстані одного кроку маленькі обручі або кружечки з картону – «купинки». Вихователь об'єднує дітей у три – чотири підгрупи. Кожна з них по черзі перестрибує по «купинах» на протилежний бік «болота».

Вихователь і діти:

*Не озеро, не річка,
Хоча і в ній водичка,
Та в воду ту ступати
Тобі не варто, брате,
Трясовина, багно,
Грузьке, підступне дно...
По купинках йди,
Та ніг не замочи.*

Виграє підгрупа, в якій ніхто жодного разу «не замочив ніг», тобто не оступився.

Рекомендації :

Кожна підгрупа починає перестрибувати болото за сигналом вихователя.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети.

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок по яких мають прибігти діти.

ІГРИ НА ОРІЄНТУВАННЯ В ПРОСТОРІ

ЗНАЙДЕ, ДЕ СХОВАНО

Мета: удосконалювати вміння ходити чи бігати в різних напрямках. Сприяти розвитку пластики, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: іграшки, обладнання на майданчику для «схованок».

Хід гри. Діти стоять у шерензі на одному боці майданчика (зали). Вихователь показує дітям брязкальце, м'ячик або кубик.

Вихователь і діти:

Зараз будемо ми грати,

Іграшки будем шукати.

Вихователь пропонує дітям повернутися до стінки і заплющити очі, а сам ховає предмет, після чого промовляє:

Діти очі відкривайте –

І шукати починайте!

Діти розплющують очі і починають шукати предмет. Той, хто першим його знайде, має право ховати предмет.

Рекомендації:

Дітям починати предмет можна тільки після сигналу вихователя. Якщо діти тривалий час не можуть знайти предмет, слід підійти до місця, де він захований, запропонувати пошукати в цьому місці.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети.

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити перешкоди для оббігання.

ЗНАЙДИ І ПРОМОВЧИ

Мета: удосконалювати вміння ходити чи бігати в різних напрямках. Сприяти розвитку загальної вправності, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: іграшки, обладнання на майданчику для «схованок» та перешкод.

Хід гри. Діти стоять на одному боці майданчика (зали). Вихователь пропонує їм повернутися спиною і заплющуючи очі. У цей час вихователь ховає іграшку (чи щось за сюжетом тематичного тижня).

Вихователь і діти:

*Зараз будемо ми грати,
Іграшки будем шукати.*

За сигналом вихователя: «Можна шукати», діти розплющують очі й починають шукати.

Той, хто знайшов, підходить до вихователя і повідомляє про це, а потім повертається на своє місце. Гра продовжується, поки більшість дітей не знайдуть.

Рекомендації:

Дітям починати предмет можна тільки після сигналу вихователя. Якщо діти тривалий час не можуть знайти предмет, слід підійти до місця, де він захований, запропонувати пошукати в цьому місці.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети.

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Для гри підбираються схожі іграшки.

Ускладнення 4. Поставити перешкоди ля оббігання.

ВІДГАДАЙ ЗА ГОЛОСОМ

Мета: вправляти в ходьбі по колу Сприяти розвитку пластики, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Хід гри. Діти стоять або сидять по колу. Одна дитина стає або сідає на стілець в центрі кола, заплющує очі та відгадує голос.

Вихователь не називаючи імені дитини, вказує рукою на будь-кого з дітей, які сидять за спиною дитини, яка відгадує.

Той, на кого вказали, підводиться і голосно називає ім'я дитини, яка сидить усередині кола.

Вихователь і діти:

*Скік – скок, скік – скок,
Відгадай чий голосок.*

Якщо голос відгадано, дитина розплющує очі, вони міняються місцями. Якщо ні, – вихователь пропонує їй не розплющувати очей, а ще раз послухати, хто називає її ім'я. Називати може та сама дитина або інша, за сигналом вихователя.

Після того як зміниться двоє-троє дітей, вихователь пропонує всім побігати залом (майданчиком). За сигналом вихователя «Шикуйтеся в коло!» діти займають свої місця.

Рекомендації:

Відгадувач не розплющує очей, поки не відгадає, хто покликав. Діти повинні дотримуватися цілковитої тиші.

Ускладнення 1. Запропонувати дітям змінювати голос.

Народні ігри

Орієнтовна тематика завдань: «Качечка», «Дрібу, дрібу, дрібушечки», «Гуси», «Цапок», «Горобейко», «Редька», «Птахи», «Ой вийтеся, огірочки», «Ой у полі жито», «Вишні-черешні», «Біла квочка», «Галя по садочку ходила», «Рибалка та рибки», «Тікав заєць через ліс...», «Вовк і Лисичка», «Кізонька», «Мишка й котик» тощо.

ДРІБУ, ДРІБУ, ДРІБУШЕЧКИ

Мета: розвивати силу, координацію рухів, рівновагу; зміцнювати м'язи ніг та рук, виховувати позитивні риси характеру, інтерес до гри.

Хід гри: діти грають по двоє. Вони витягують руки вперед, міцно беруться за них. Швидко обертаючись то вліво, то вправо, співають:

*Дрібу, дрібу, дрібушечки,
Наїлися петрушечки,
Наїлися лободи,
Гиля, гиля до води!*

Цю гру потрібно проводити, з метою безпеки, на трав'яному покритті. Ускладненням гри може бути змагання між парами – на тривалість гри.

ВОВК І ЛИСИЧКА

Мета: вчити дітей бігати врозтіч на обмеженому майданчику. Розвивати кмітливість, спритність, пластику, уміння швидко реагувати на події. Виховувати активність, інтерес до традиційних українських народних ігор, почуття гумору.

Хід гри: «Вовк», присівши, начебто копає ямку. До нього підходить «лисиця», за яку тримаються одне за одне «лисенята». «Лисичка» приказує:

*Тричі, двічі обкручусь,
Вовку в вічі подивлюсь.*

А тоді заводить розмову з «вовком»:

- *Вовче! Вовче! Дай води.*
- *До колодязя піди.*
- *Боюсь гадюк.*
- *Так налякай.*
- *Не вмію.*

- *А ти так: пулі, пулі! Лясь! Лясь!*

Показуючи, б'є в долоні. За ним повторюють і лисенята. А «лисичка» знову просить:

*Та ні, вовче, дай води!
Піди до верби.
Боюся жаб.
Так потовчи.
Не вмію.*

А ти так: тупу! Тупу!

Тепер усі «лисенята» і «лисичка» – починають тупотіти ногами. А «вовк» кидається, щоб когось зловити, примовляючи:

А до моря жаб їсти!

«Лисичку» він не чіпає. Оббігає. А котрого з «лисенят» упіймає, тому бути «вовком».

Хороводні ігри

ІМЕННИЙ ПИРІГ

Мета: вдосконалювати навички ходьби по колу. Продовжувати вчити узгоджувати свої рухи з рухами дітей. Розвивати координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати інтерес до гри, активність, естетичне сприйняття.

Хід гри: діти стоять в великому колі, одна дитина(іменинник) – усередині кола. Діти йдуть по колу і співають:

*Принесли у дитсадок
Іменний пиріжок.*

Діти піднімають руки вперед, долоні одна напроти одної.
Ось такий вузенький.

Діти присідають, руки відводять вперед, долонями вниз.
Ось такий низенький.

Діти піднімаються, руки відводять в сторони.
Ось такий завдовжки.

Діти співають, звертаючись до «іменинника»:
*Таню, ти часу не гай,
Кого хочеш, вибирай.*

Дитина «іменинник» співає:
*Я люблю, звичайно, всіх,
Але Віку більш за всіх.*

Віка виходить в коло. Діти співають:
*Дуже весело у вас,
Потанцюєм кілька раз.*

Діти, стоячи на місці, виконують танок.
Під час гри діти ходять ліворуч і праворуч.

ЗАЙЧИК

Мета: вчити дітей створювати виразний образ у грі. Формувати вміння виконувати рухи в заданому темпі. Розвивати інтерес до традиційних українських ігор, фізичні якості. Виховувати доброзичливість, естетичні смаки.

Хід гри: «Зайчик» стає в середину кола, береться за голову і робить хворобливий вигляд. Діти рухаються по колу, тримаючись за руки і співають:

*Ішов, ішов зайчик по воду,
Та вдарився чолом у воду.*

(рух і спів пришвидшується)

*Котрі були в батенька,
Котрі були в матінки,
На базар ходили
І ніжки помили.
То в ті, то в ті ворота,
А наші ворота позамиканії,
Жовтим піском засипанії.*

Наприкінці пісні танцюють, роблять довільні рухи. Заєць, відволікаючи увагу, також танцює, а в той час він вибирає момент і пробирається крізь коло, а всі його ловлять. Хто спіймає, той стає «зайцем», і гра повторюється.

ПРИКЛАДИ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

**СТАРША ГРУПА «ФАНТАЗЕРИ-МРІЙНИКИ»
(ШОСТИЙ РІК ЖИТТЯ)**

Вікові особливості психічного розвитку дітей

Провідна потреба – у спілкуванні, творчій активності.

Провідна діяльність – творча гра.

Провідна функція – уява.

Сюжетно-рольові ігри

Орієнтовна тематика: «Сім'я», «Дитячий садок», «Школа», «Поліклініка», «Лікарня швидкої допомоги», «Ветеринарна лікарня», «Аптека», «Бібліотека», «Пожежники», «Служба порятунку», «Військова служба», «Моряки» (на підводному човні), «Пошта», «Банк», «Радіокомпанія», «Телекомпанія», «Дизайнерська студія», «Автомийка», «Супермаркет», «Ательє мод», «Модний подіум», «Космічна подорож», «Мандрівники», «Фермерське господарство», «Зоопарк», «Садівники», «Екскурсія рідним краєм» тощо.

3

Сюжетно-рольова гра

«У бібліотеці»

Мета: розширити кругозір дітей, навчити дітей правильно користуватися послугами бібліотеки, застосовувати знання літературних творів, закріпити знання про професію бібліотекаря, виховувати повагу до праці бібліотекаря та бережливе ставлення до книги, розширити словниковий запас дітей: «бібліотека», «професія», «бібліотекар», «читальний зал».

Обладнання: книги, знайомі дітям, ящик з картинками, картотека, олівці, набори листівок.

Хід гри: вихователь пропонує дітям пограти в бібліотеку. Усі разом згадують всіх, хто працює в бібліотеці, чим там займаються. Діти самі вибирають 2-3 бібліотекарів, у кожного з них по кілька книжок. Інші діти розподіляються на кілька груп. Кожну групу обслуговує один бібліотекар. Він показує багато книг, а щоб взяти вподобану книгу, дитина повинна назвати її або коротко розповісти про те, що в ній написано. Можна розповісти вірш з книги. В ході гри, дають поради дітям, які не можуть вибрати книгу. Бібліотекареві необхідно бути уважним до відвідувачів. Деякі діти бажать залишитися в читальному залі, щоб подивитися набори картинок, листівки. Вони діляться своїми враженнями. В кінці гри діти розповідають, як вони грали.

13

Сюжетно-рольова гра

«Школа»

Мета: уточнити знання дітей про те, чим займаються в школі, які бувають уроки, чого вчить учитель, виховувати бажання вчитися в школі, повагу до праці; розширювати словниковий запас дітей: «шкільне обладнання», «ранець», «пенал», «учні» і т. д.

Обладнання: ручки, зошити, дитячі книжки, абетка, цифри, дошка, крейда.

Хід гри: вихователь пропонує дітям пограти у школу. Проводиться бесіда про те, навіщо потрібна школа, хто там працює, що роблять учні. За бажанням дітей обирається вчитель. Інші діти – учні. Вчитель дає учням завдання, вони самостійно і старанно виконують його. На іншому уроці інший вчитель. Діти займаються на уроках математики, рідної мови, фізкультури, музики і т. д.

Конструктивно-будівельні ігри

Орієнтовна тематика завдань: вулиця міста, транспорт (літаки, автомобілі, трамваї, кораблі, потяги переважно з вторинних матеріалів), стадіон, зоопарк, дитячий садок (школа), ігровий майданчик, споруди різного призначення (театр, бібліотека, вокзал, кафе, магазин тощо); будівництво за казковими сюжетами (казкові будиночки, чарівне місто); меблі для лялькової кімнати (коробки різного розміру).

Наведемо приклад споруд.

Транспорт (трамвай)

Ігри драматизації, інсценівки, театралізації.

Сценарій театралізованої вистави «Казка про Зелена Лапку»

Мета: вчити дітей слухати і запам'ятовувати казки, формувати у дітей навички діалогічного мовлення, стимулювати творчу активність, волю; вдосконалювати виконавські вміння; розвивати почуття партнерства, стійкий інтерес до культури, літератури, театру, музики; виховувати моральні якості.

Дійові особи: Черепаха – вихователь.

Мама жабка, жабка Зелена лапка, жабка Скрекотушка, дятли, сонечка, мухомори, качка з каченятами, журавель – ролі дітей.

Обладнання: хатинка для мами Жаби, дерева, болото, намисто, спіднички, черевички, столи.

Зал, прибраний у вигляді галявини, посередині болото, де живуть жабки, в центрі хатинка мами Жабки, поруч стоїть дерево.

(Звучить весела музика, входить ведуча Черепаха).

Черепаха:

Дорий день! Усіх вітаю я,
Найстарша, наймудріша черепаха я.
Сьогодні розповім вам, любі, казку:
«Про жабку на ім'я Зелена лапка»,
Як їй хотілось бути схожою на когось іншого,
А це — негоже.

Слухайте, дивіться казку,
Але пам'ятайте про те,
Що ви прекрасні такі, як ви є!

(Звучить бадьора музика, діти – герої вбігають в зал, стають півколом співають, виконуючи рухи відповідно до змісту).

На долині дві квакушки,
Дві зелені подружки
Рано вранці умивались,
Рушниками розтирались,
Вліво — вправо нахилялись
І на місце повертались,
А секрет здоров'я в тому,
Що не знають лапки втоми.

(Герої займають свої місця).

Черепаха:

Історія кожна має свій початок,
Наша починається з цих двох жабеняток.

(Звучить жвава музика, Жабки виконують танок).

Зелена лапка (співає):

Я маленька жабка
Звусь Зелена лапка,
Настрою не має,

Смуток дошкуляє.

Скрекотушка (співає):

Звуся Скрекотушка,
Не сумуй подружка,
Подивись навколо
Невже не чудово?

Зелена лапка (співає):

Я чудового нічого не бачу,
Все сумую і голосно плачу.
Хочу плащик червоний я мати
І беретик такий одягати,
Хочу бути я схожа на того,
Що червоні шати у нього.

Скрекотушка:

Знаю, як тебе розвеселити,
Треба в гості запросити,
Всіх, хто має червоні шати,
І веселе в нас буде свято,
Напишемо таке оголошення,
Нашим друзям буде запрошення.

(Діти співають, виконуючи рухи відповідно змісту).

Хто вбрання червоне має,
Хай приходить, прилітає,
Нині в нас веселе свято є,
В кого є червоні шати.

Черепаха:

Вивісили жабки своє оголошення
І чекають друзів на своє запрошення,
Але першу ту об'яву читала,
Довго головою хитала
Матуся Зеленої лапки,
А потім казала:

(Під відповідну музику входить Матуся, хитає головою).

Ой, нащо вам ті шапки?
Ой, глядять, щоб лиха не було,
Бо відомо всім давно,
Що зелені жабки

Не носили зроду червоної шапки.

(Діти співають, виконуючи рухи відповідно до змісту).

Тільки чом її ніхто не слухав?
Жабки знову затуляють вуха.
І не хочуть маму свою чути,
Краще ніж ти є, не може бути.

Черепаха:

Не дослухали попередження жабки,

Бо побачили:
Жабки разом
Ой, ідуть червоні шапки!
(Діти співають, виконуючи рухи відповідно до змісту).
Що за гомін? Що за стук?
Що за птах заліз на сук?
Дзьоб немов сокира,
Лупить кору сіру,
Гатить дятел дроворуб,
Аж тріщить старезний дуб.
(Звучить музика, до жабок ідуть дятли).

Дятел 1:

Я високо літаю,
Червону шапку маю,
Всі дерева стережу,
Всіх їх доглядаю.

Дятел 2:

Ми пришли з пакунками,
З гарними дарунками.
Жабки швидше їх приймайте,
Капелюшки надягайте.
(Дятли дарують жабкам два червоних беретика).
Зелена лапка співає
Ой, який беретик!
Скрекотушка співає
В мене теж кашкетик!
Жабки і дятли співають разом.

Гарне буде свято,
Давайте танцювати!

Черепаха:

Вділи капелюшки жабки,
Вже танцюють їхні лапки.
(Полька Жабок та Дятлів).

Зелена Лапка:

Ой, спасибі, дятли любі,
Пригощати тепер вас буду.
(Жабки проводять Дятлів до столу).

Черепаха:

Прочитали і сонечка те оголошення,
Поспішали до жабок на їх запрошення.
(Діти співають, виконуючи рухи відповідно до змісту).
Жук веселий сонечко
Дивиться в віконечко,
Каже: «Сонечко привіт!
Доброго здоров'ячка!»

Сонечко 1:

Ми сонечка маленькі,
Дівчатка всі гарненькі,
Крильця розправляємо,
Навкруги літаємо.

Сонечко 2:

Ми поставу гарну маємо,
Бо цікаві вправи знаємо,
Бути граціозними вчать ці вправи нас,
Виконати вправи ці запрошуємо вас.

(Діти виконують вправи).

Сонечко 3:

Ми теж прийшли з пакунками,
З гарними дарунками,
Ці намиста ви приймайте,
І швиденько надягайте.

(Сонечка дарують намиста жабкам).

Жабки разом:

Гарні намистинки в нас,
До столу запрошуємо і вас,
Пригощайтесь, не соромтесь,
З дятлами ви познайомтесь.

(Сонечка сідають до столу).

Черепаха:

Свято триває,
Смутку тут ніхто не знає,
А на веселе свято
Йдуть гриби завзято.

(Під відповідну музику виходять Гриби).

Гриб 1:

Поспішали до комори,
Всі гриби, ми — мухомори,
І великі, і малі,
Повдягалися в брилі.

Гриб 2:

У лісі всі зростаємо,
Капелюх червоний має,
На одній нозі стоїмо,
Нікуди не тікаємо.

Гриб 3:

Мухомори ми веселі,
Йшли до вашої оселі,
Вам спіднички принесли
Для дівочої краси.

(Гриби дарують Жабкам спіднички).

Зелена лапка:

Які гарні ці спіднички,
Немов з кущу полунички.
Надягаємо по скоріше,
Свято буде веселіше.

(Жабки надягають спіднички).

Скрекотушка:

Вас, шановні мухомори,
Ми запрошуємо до столу.
Пригощайтесь,
І з гостями привітайтесь.

Черепаха:

Швидко час на святі йде,
В гості качечка іде.

(Діти співають, виконуючи рухи відповідно до змісту).

Качка з річки вийшла,
Гурт качат вела,
Каченят збрала,
Кашки їм дала,
Йдуть качата по одинці,
Жовтий пух у них на спинці.

Мама – качка:

Я мама – качка рано встала,
Каченят своїх збрала.

Качатко 1: (співає)

Я качатко миле.

Качатко 2: (співає)

Я, як жовта слива.

Качатко 3: (співає)

Гарне в нас обличко,
Ми п'ємо водичку.

Мама – качка:

Оголошення читали,
К вам на свято поспішали.

Качатко 1:

Прийшли і ми з пакунками,
Гарними дарунками.

Качатко 2:

Черевички ви приймайте,
Швидше їх ви надягайте.

Качатко 3:

Черевички гарні взуйте,
З нами весело танцюйте.

(Качатко дарують Жабкам червоні черевички. Звучить музика, танець «Маленьких каченят»).

Черепаха:

Ой, ви друзі, зупиніться
Та навколо озерніться,
Що то за птиця
Кружляє круг водиці.

(Діти роблять коло, в центрі залишається Журавель та Зелена лапка).

Зелена лапка:

Як ти тут з'явивсь,
Біля мене опинивсь?

Журавель:

Я Журавель завзятий
Прийшов на ваше свято,
На ногах червоні панчохи,
Не сумую я ані трохи.
Вас, жабки, вітаю,
Бо червоний колір маю.
Всіх запрошую на гру,
А жабку я потім знайду.

(Проводиться рухлива гра «Журавель та Жабки»).

Журавель по жабенят
Вийшов на купиння,
А вони усі підряд
Жух! У жабуриння!
Журавлику – журко
Нумо грати в жмурки,
1-2-3- жабку знайди!

(Після гри діти сідають на свої місця, а Жабки залишаються в центрі, біля них ходить Журавель).

Черепаха:

Знайде Журавель Жабку,
Бо червоніє її шапка.

Журавель:

Серед листя добре бачу,
Як червона шапка скаче,
Не сховаєшся в лататі,
Червоніє твоє плаття.

Мама – жабка:

Чом мене не слухали,
Вуха затуляли,
І нащо червоні шапки надягали,
Швидше їх скидайте,
І мерщій тікайте!

(Жабки скидають червоне вбрання і сідають на своє місце).

Черепаха:

Поскидали Жабки
Свої червоні шапки,
А Журавель ходить по лузі,
Ходить у великім тузі:
«Не спіймав я жодну Жабку,
Залишилась лише шапка».

Черепаха:

Ось така історія була в Зеленій Долині,
Сюжет цієї казки відом нам і донні.

Всі діти разом:

Ми показали казку,
Про Зелену Лапку,
Яка червоний капелюх носить хотіла,
Як птиця Журавель її не з'їла,
А щоб цього не було з тобою,
Залишайся самим собою!

Дидактичні ігри

Орієнтовна тематика завдань:

- *ознайомлення із суспільним довкіллям:* «Що спочатку, що потім?», «Кому що потрібно для роботи?», «Подорож містом (селом)», «Як було, як стало?», «Кому що потрібно?», «Професії», «Наведи лад», «Буває – не буває», «Що з чого зроблено?», «Знайди пару», «Для чого потрібна ця річ?», «Правильно – неправильно» тощо.

- *ознайомлення з природнім довкіллям:* «Знайди на дотик», «Вершки і корінці», «Дозріло – не дозріло», «Їстівне – неїстівне», «Хто де живе?», «Бігає, літає, повзає, стрибає», «Віночок», «Що де росте?», «З якої гілки «дітки»?», «Коли це буває?», «Пори року», «Місяць, Сонце, Земля» тощо.

- *логіко-математичний розвиток:* «Знайди відмінності», «Відгадай, що в мішечку», «Розмісти по порядку», «Що зайве?», «Доміно», «Сходинок», «Парні числа», «Хто перший?», «Порахуй і покажи», «Знайди за планом», «Знайди пару», «Хто більше?», «Числовий кошик», «Чарівна квітка» тощо.

- *розвиток мовлення:* «Загадай, ми відгадаємо», «Зіпсований телефон», «Тиша», «Спіймай звук», «Так - ні», «Небилиці», «Плутанина», «Хто більше?», «Назви предмет», «Зустріч», «Продовж далі», «М'яч лови – речення назви», «Впізнай, хто я», «Чарівний потяг», «Словниковий кошик», «Звукове намисто», «Що я чув, що я бачив», «Звукове лото», «Посилка», «Що ми задумали?», «Назви одним словом» тощо.

ЩО ДЕ РОСТЕ?

(ознайомлення з природнім довкіллям)

Мета гри:

Навчальна

- поглибити знання дітей про овочі та фрукти, про місце їх зростання; активізувати в мовленні дітей узагальнюючі поняття – фрукти, овочі;
- активізувати словник словами-назвами фруктів та овочів: огірок, буряк, картопля, капуста, яблуко, груша тощо.

Розвивальна:

- розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, спостереження.

Виховна:

- виховувати інтерес до гри, почуття задоволення від самостійно виконаної роботи;
- виховувати у дітей шанобливе ставлення до старших.

Ігрове завдання:

виокремити, які овочі на борщ, а які фрукти на компот.

Правила гри:

У грі можуть брати участь всі діти групи.

Діти отримують картки із зображенням фруктів та овочів.

Діти розглядають овочі.

Картки продуктів для компоту викладаються біля зеленої каструлі, а картки із зображенням продуктів для борщу викладаються біля червоної каструлі.

Вихователь запитує дитину «Які фрукти потрібні для компоту?». Діти відповідають та розміщують біля зеленої каструлі.

Вихователь запитує дитину «Які овочі потрібні для борщу?». Діти відповідають та розміщують біля червоної каструлі.

Ігрові дії:

Вихователь повідомляє дітям ігрове завдання: необхідно вибрати картки із зображенням овочів та фруктів, які потрібні для приготування компоту та борщу для всієї сім'ї.

Діти беруть в руки зображення фруктів, їх розглядають.

Діти починають розмішувати фрукти та овочі до каструль.

Таким чином діти знаходять які інгредієнти потрібні для борщу та для компоту.

Результат гри: діти варять борщ та компот для усієї сім'ї.

У результаті гри діти мають уявлення овочі та фрукти.

Знають з чого вариться борщ та компот.

Ігровий матеріал: картки із зображенням двох каструль різного кольору, маленькі картки із зображенням овочів, фруктів та ягід.

Хід гри

- Діти, сьогодні до нас завітав Зайчик і він запрошує нас поїхати в гості до його бабусі, яка живе у селі.
- Ну що, відправимося у подорож?
- А щоб дізнатися на якому транспорті ми будемо подорожувати, нам потрібно відгадати загадку.

Пасажирський чи товарний
Металевий він і гарний.
Все ховає у вагонах
І стає лиш на перонах (потяг)

Джерело: <http://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-transport-ukrayinskoju-movoyu/>

Довідник цікавих фактів та корисних знань © dovidka.biz.ua

(Діти сідають у потяг по двоє, вихователь обличчям до дітей. Діти імітують шум потяга: чух-чух).

- Ой, погляньте, он і бабуся. *(Діти виходять з потяга).*

- Малята, бабуся нарешті дочекалася вас.

Бабуся: Доброго дня, мої дорогенькі онучата! Я так хвилювалася, чи приїдете до мене. Так давно вас не бачила. Ви так подорослішали, мої любі. Чи добре ви доїхали? Ходімо на город, у сад, я вам покажу скільки всього смачненького у мене виросло.

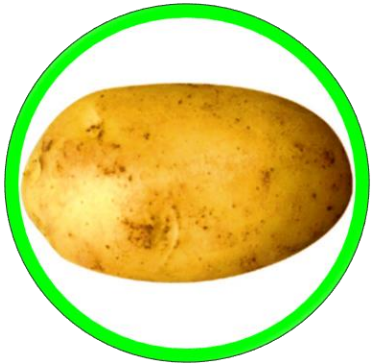
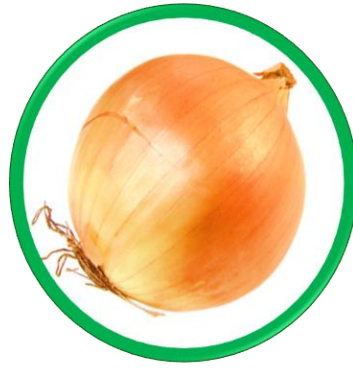
- Я стала такою неповороткою. Мені потрібна ваша допомога. Давайте разом назбираємо овочі та фрукти й зваримо на вечерю борщ та компот. Ну, що допоможете?

- Ой, помічники мої милі, ви вже, мабуть, втомилися. Всю роботу допомогли зробити, я одна не впоралася б. Тож готуємо стіл та будемо вечеряти.

Низький рівень: дитина справляється з завданням за допомогою дорослого.

Середній рівень: дитина знає усі овочі та фрукти. Вміє їх класифікувати. Не може повністю застосувати знання про овочі в різних умовах.

Високий рівень: Дитина знає всі овочі та фрукти. Вміє їх описати, класифікувати. Вміє застосувати знання про овочі в різних умовах.

ЗНАЙДИ СЛОВА НА БУКВУ (розвиток мовлення)

Мета гри:

Навчальна:

➤ дати загальне уявлення про букву та звук, запам'ятовувати її зображення, вміти чути і визначати приголосні звуки [м], [с], [б], [х], [р], [к], [т], [в], [л] на початку, в кінці та середині слова на основі пропонованих предметних малюнків.

Розвивальна:

➤ розвивати фонематичний слух, увагу, мислення, пам'ять, мовлення.

Виховна:

➤ виховувати інтерес до гри.

Ігрове завдання: визначати звук у слові на початку, в кінці та середині слова на основі пропонованих предметних малюнків.

Правила гри: одна дитина називає один зображений предмет та визначає положення відповідного до букви звуку у «слові – назві предмету».

Ігрові дії: правильно визначати положення звуку.

Матеріал: демонстраційне зображення предметів, зібране на одному аркуші паперу розміром А – 4, у назві яких є відповідна буква.

Хід гри: Вихователь пропонує дітям назвати букву, яка зображена на картці, розглянути предмети, назвати їх та визначити положення відповідного до букви звуку у «словах – назвах предметів» (на початку, в кінці та середині слова).

Диференціація:

A – називати предмети зображені на картці;

A + B - називати предмети зображені на картці + впізнавати букву та визначати положення відповідного до букви звуку у «словах – назвах предметів» (на початку, в кінці та середині слова);

A + B + C – називати предмети зображені на картці, впізнавати букву та визначати положення відповідного до букви звуку у «словах – назвах предметів» (на початку, в кінці та середині слова) + скласти речення із «словом – назвою предмета».

Ускладнення: утворити словосполучення із будь – яким «словом – назвою предмета».

Рухливі ігри

Ігри з ходьбою, бігом, на утримання рівноваги: «Птахи і зозуля», «Гуси-лебеді», «Ми - веселі діти», «Чия ланка швидше збереться?», «Зроби фігуру», «Каруселі», «Хто перший?», «Мишоловка», «Квач», «Карасі й щука», «Хитра лисиця», «Шпаки», «Піжмурки».

Ігри з повзанням і лазінням: «Спритні ящірки», «Веселі мавпочки», «Жуки на галявині».

Ігри з киданням та ловінням: «Мисливці і зайці», «Цілься краще», «Серсо», «Підкинь і злови», «Не давай м'яч», «Кільцекид».

Ігри зі стрибками: «Вудочка», «Хто краще стрибне?», «Чижик у клітці», «Не боюсь!», «Снігурі і кіт», «Не лишайся на підлозі».

Ігри на орієнтування у просторі: «Горюдуб», «Відгадай, чий голосок», «Заборонений рух», «Бережи предмет», «Чий вінок кращий?», «Чарівний дзвіночок».

Ігри на обмеженому просторі (на веранді, під навісом): «Усім встати», «Пінгвіни», «Хрюкай, поросятко», «Літає – не літає», «Фігури», «Черепашки», «Вудочка», «Фанти».

Ігри за столом: «Передай морський камінчик», «Веселі читачі», «Підніми брусочок», «Силачі», «Піаніно», «Закоти кульку у ворота», «Ти уважний?».

ІГРИ З ХОДЬБОЮ, БІГОМ, НА УТРИМАННЯ РІВНОВАГИ

ПТАХИ І ЗОЗУЛЯ

Мета: удосконалювати навички ходьби і бігу в різних напрямках, дотримуючись правил безпеки. Розвивати загальну вправність, швидкість реакції, вміння діяти за сигналом. Поліпшувати рівновагу, орієнтування в просторі. Виховувати увагу, організованість.

Матеріал: шапочки, обручі (для ускладнення гри – обручі, стійки, прапорці, природній матеріал тощо)

Хід гри: На одному боці майданчика діти креслять невеликі кола. Це – «гнізда птахів». Одна дитина «зозуля», вона стоїть осторонь і немає гнізда.

Вихователь і діти:

*Птахи в справах полетіли,
І гнізда-хатки залишили!..*

Діти вибігають із «гнізд» уростіч. «Зозуля літає» разом із ними.

Вихователь:

*З ними зозуленька літає,
Собі хатоньку шукає!*

Вихователь:

*Птахи, довго не літайте,
Свої гніздечка відшукайте!*

Діти біжать до своїх «гнізд», а «зозуля» намагається швидко зайняти яке-небудь «гніздо». Дитина, яка залишилася без місця, стає «зозулею».

Рекомендації: вихователеві необхідно стежити, щоб діти бігали всім майданчиком і не «літали» близько біля «гнізда». В залі для будиночків можна використати обручі.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до «гнізд».

Ускладнення 2. Поставити ворітця для про бігання між ними.

Ускладнення 3. Поставити перешкоди для бігу.

Ускладнення 4. На шляху розмістити різні дрібні речі, щоб діти зібрали.

Ускладнення 5. Кожний будиночок позначити кольором. Під час гри кольорові позначки змінювати в двох-трьох будиночках.

КАРУСЕЛІ

Мета: Удосконалювати навички ходьби по колу, бігу в різних напрямках, дотримуючись правил безпеки. Розвивати загальну вправність, швидкість реакції, вміння діяти за сигналом. Поліпшувати рівновагу, орієнтування в просторі. Виховувати увагу, організованість, рішучість.

Матеріал: обручі, мотузок.

Хід гри: Посередині майданчика (зали) вихователь кладе на землю зв'язаний у вигляді кола шнур. Це «карусель». Діти граються, ходять, бігають, стрибають,

танцюють. На сигнал вихователя «На каруселі!» діти піднімають шнур із землі та починають ритмічно ходити по колу, промовляючи:

*Карусель спочатку тихо
Завертілась нам на втіху.
Потім все пішло кругом –
І бігом, бігом, бігом!*

Після слів «Бігом, бігом, бігом!» діти починають бігти. Коли вихователь дасть команду «Кругом!», вони на ходу швидко беруть шнур другою рукою і біжать в протилежний бік.

Вихователь і діти:

*Тихше, тихше не спішіть,
Каруселі зупиніть!
Раз-два, раз-два,
Вже закінчилася гра!*

Рух каруселі поступово вповільнюється, а після останніх слів діти зупиняються. Вони разом кладуть шнур на землю і розбігаються майданчиком. Гра повторюється.

Рекомендації: Вихователеві потрібно стежити, щоб діти ходили по колу ритмічно та легко бігали, щоб діти не зупинялися раптово.

Ускладнення 1. Дітей можна об'єднати у три-чотири підгрупи, а замість мотузки покласти обручі. Зробити змагання, чия карусель буде вправнішою.

Ускладнення 2. Можна давати сигнал: «Ліворуч!», «Праворуч!».

ХТО ПЕРШИЙ?

Мета: удосконалювати навички ходьби парами, в колоні по одному, бігу в різних напрямках на швидкість. Вправляти в шикунанні в колону та перешиковуванні. Розвивати загальну вправність, швидкість реакції, уміння діяти за сигналом. Поліпшувати рівновагу, орієнтування в просторі. Виховувати увагу, організованість, рішучість.

Матеріал: прапорці, брязкальця тощо, для ускладнення гри – обручі, стійки.

Хід гри: На одному боці зали (майданчика) на стільцях кладуть 4-5 прапорців. На протилежному – стоять п'ятеро дітей, які вишикувані у шеренгу проти прапорців.

За командою вихователя:

Раз, два, три – біжи!

Діти біжать до свого прапорця, беруть його і піднімають, потім кладуть на місце. Виграє той, хто першим підняв прапорець. Потім діти повертаються на свої місця, виходить інша підгрупа. Гра завершується, якщо в ній візьмуть участь всі діти.

Рекомендації: відстань від стартової лінії до прапорців на майданчику слід встановити в межах 15 м. замість прапорців можна покласти інший матеріал.

Ускладнення 1. Збільшити відстань до мети.

Ускладнення 2. Поставити перешкоди.

Ускладнення 3. Поставити вузькі доріжки з мотузок по яких мають прибігти діти.

ІГРИ З МЕТАННЯМ ТА ЛОВІННЯМ

МИСЛИВЦІ ТА ЗАЙЦІ

Мета. Удосконалювати вміння кидати м'яч в ціль. Вправляти в бігові в розтіч та по прямій на швидкість. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати наполегливість, старанність, моральні якості.

Матеріал: м'ячі, шапочки.

Хід гри. Вихователь за допомогою лічилки обирає одного або двох «мисливців», які стають з одного боку майданчика, решта дітей – «зайці». Вони сидять у своїх «нірках», розташованих із протилежного боку майданчика. «Мисливці» обходять майданчик і удають, що шукають «зайців», потім повертаються на свої місця, ховаються за «деревами» (стільцями).

Вихователь:

*Зайці весело стрибають,
На мисливців не чекають,
Плиг – скок, плиг – скок,
У зелений лісок! –*

«зайці» виходять на майданчик і стрибають.

Вихователь:

*Та мисливці вже ідуть,
І рушниці всі несуть! –*

«зайці» тікають до своїх «нірок», один із «мисливців» цілиться м'ячем їм під ноги і в кого влучить, того забирає з собою. «Зайці» знову виходять в «ліс» і «мисливець» ще раз «полює» на них, але кидає м'яч другою рукою. При повторенні гри обирають нових «мисливців».

Рекомендації: Вихователю слід стежити за тим, щоб «мисливець» кидав м'яч як правою, так і лівою рукою. «Мисливці» кидають м'яч тільки під ноги «зайцям». М'яч піднімає той, хто його кинув.

Удосконалення 1. Зменшити площу для бігу.

Удосконалення 2. Збільшити відстань до «нірок».

Удосконалення 3. Збільшити кількість «мисливців».

ЦІЛЬСЯ КРАЩЕ

Мета: удосконалювати вміння кидати мішечок з піском в ціль. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати наполегливість, старанність, моральні якості, відповідальність.

Матеріал: обручі, мішечки з піском, крейда або мілкі іграшки.

Хід гри. Вихователь перешиковує дітей у три колони (команди). На відстані 3-3,5 м перед кожною командою кладе на землю обруч. Діти по черзі кидають торбинки з піском (правою і лівою рукою), намагаючись влучити в обруч. Якщо дитина влучить у ціль, то її команді зараховується очко. Перемагає команда, в якій діти наберуть найбільшу кількість очок.

Рекомендації: Вихователеві необхідно стежити за тим, щоб діти набували правильного вихідного положення, кидали мішечки з піском із-за спини через плече правою і лівою рукою.

Удосконалення 1. Зменшити діаметр обруча.

Удосконалення 2. Збільшити відстань до обручів.

КІЛЬЦЕКИД

Мета: удосконалювати вміння кидати кільця в горизонтальну ціль ціль. Розвивати окомір, силу, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, орієнтування в просторі. Виховувати наполегливість, старанність, моральні якості, відповідальність.

Матеріал: кільцекид.

Хід гри. Кільцекид або палицю, встромлену в землю встановлюють на відстані 4-5 кроків. Діти по черзі намагаються накинути на неї кільця (діаметром 15-20 см). Якщо діти змагаються між собою, то кожний з них кидає по 4-5 кілець. Виграє той, хто кине на палицю більше кілець.

Рекомендації: Кільце слід кидати однією рукою.

Удосконалення 1. Збільшити відстань до палиці.

Удосконалення 2. Проведення гри з двома командами.

Удосконалення 3. Проведення гри між трьома командами. Діти кидають по одному кільцю.

ІГРИ З КИДАННЯМ ТА ЛОВІННЯМ

ВУДОЧКА

Мета: вправляти у підстрибуванні та перестрибуванні на обох ногах та ногах по черзі. Розвивати вміння узгоджувати свої дії, силу, швидкість реакції, кмітливість, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу, окомір, координацію рухів. Сприяти розвитку емоційної сфери. Виховувати почуття симпатії, доброзичливості.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. Діти утворюють коло, повернувшись обличчям до центра, на відстані витягнутих в сторону рук. Вихователь стоїть у центрі кола. Він крутить по колу шнур, до кінця якого прив'язана торбинка з піском («вудочка») таким чином, щоб вона прослизнула під ногами дітей. Дошкільники стрибають через «вудочку», намагаючись не зачепити її. Спійманим вважають того, кого торкнеться шнур або торбинка. Діти час від часу відпочивають, потім гра повторюється.

Рекомендації: довжина шнура має бути 2-3 м, вага торбинки з піском 100 г. Гру слід починати на слова «Ловлю!». Шнур подовжується для того, щоб торбинка ковзала під ногами дітей, які стоять у колі.

Удосконалення 1. Змінити види стрибків з стрибків по черзі на стрибки на обох ногах.

Удосконалення 2. Збільшити темп гри.

Удосконалення 3. Між грою ввести виконання інших вправ (біг, рині види ходьби, присідання тощо).

ЧИЖИК У КЛІТЦІ

Мета: вправляти у стрибках на обох ногах із просуванням уперед. Розвивати вміння узгоджувати свої дії, загальну вправність. Поліпшувати рівновагу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати почуття симпатії, доброзичливість.

Матеріал: шапочки, крейда, мотузок, обручі.

Хід гри. Діти стають у коло і, узявшись за руки, утворюють «клітку». П'ятеро-шестеро дітей – «чижики» – стають у центрі.

На початку гри «чижики» стоять у «клітці». Діти за сигналом вихователя, тримаючись за руки, ідуть праворуч і промовляють:

*Чижик, чижик, любий чиж,
Як на волю полетиш?
Хоч збирався утекти,
Та лишишся в клітці ти!*

Після цих слів «чижики» підстрибують на місці, роблять рухи руками вгору і вниз, наче літають. На слова вихователя «Полетіли з клітки» вони намагаються вибігти з кола, а діти, які утворюють коло, перешкоджають їм, то опускаючи, то піднімаючи руки. Коли всі «чижики» вилетіли з клітки, на цю роль обирають нових гравців, і гра продовжується.

Рекомендації: Вихователь стежить за тим, щоб «чижики», застосовуючи силу, проривалися з «клітки». Ставати на коліна і проповзати не можна. Закривати клітку ногами забороняється.

Ускладнення 1. Зміна напрямку руху дітей, що утворюють «клітку».

ІГРИ НА ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОСТОРІ

ГОРЮДУБ

Мета: удосконалювати вміння ходити чи бігати в різних напрямках. Сприяти розвитку загальної вправності, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: іграшки, обладнання на майданчику для «схованок» та перешкод.

Хід гри. Діти шикуються парами і стають одне за одним. Одна дитина стає на 2-3 кроки попереду всіх на визначеній лінії або накресленому колі. Це – «горюдуб».

*Горюдуб:
Гори, гори, ясно,
Щоб не погасло,
Раз, два, три,
Остання пара, біжи!*

За командою «Біжи!» діти в останній парі розбігаються вздовж колони (одна дитина з правого, друга – з лівого боку), щоб попереду «горюдуба» взятися за руки. «Горюдуб» намагається спіймати одного з них, поки вони не з'єднали руки. Кого «горюдуб» спіймає, той стає на його місце. Гра триває, поки всі пари не перебіжать із кінця колони. Пара, яка утворилася, стає попереду решти – відступає назад. Гра завершується, коли всі діти пробіжать по одному разу.

Рекомендації: Якщо «горюдуб» не спіймає будь-кого з першої пари, він залишається в цій самій ролі. Якщо не зловить жодної дитини з двох пар, то вихователь обирає нового «горюдуба» з останньої пари, яка бігла.

ВІДГАДАЙ, ЧИЙ ГОЛОСОК

Мета: удосконалювати вміння ходити чи бігати по колу. Сприяти розвитку загальної вправності, орієнтування в просторі. Поліпшувати рівновагу, координацію рухів, уміння узгоджувати рухи і слова. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Хід гри: Діти, узявшись за руки, утворюють коло. У центрі кола стоїть ведучий із заплющеними очима. Діти йдуть по колу праворуч і промовляють;

*Дружно, діти: раз, два, три!
Разом вліво поверни!*

Усі разом повертаються і йдуть в протилежний бік. Потім промовляють:

*А як скажем скок, скок, скок –
Відгадай чий голосок!*

Слова «Скок, скок, скок» промовляє тільки одна дитина, заздалегідь призначена вихователем. Коли діти промовляють всі слова, ведучий розплющує очі й намагається відгадати, хто сказав: «Скок, скок, скок!». Якщо він відгадав, то ведучим стає дитина, голос якої відгадали, і гра повторюється знову.

Рекомендації: Ведучий не має права розплющувати очі, поки не завершиться вірш.

Ускладнення 1. Інтенаційна зміна тембру, сили, висоти голосу.

ЗАБОРОНЕНИЙ РУХ

Мета: удосконалювати вміння ходити чи бігати в різних напрямках. Сприяти розвитку загальної вправності, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Спонукає до прояву особистих вподобань. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал. Іграшки, обладнання на майданчику для «схованок» та перешкод.

Хід гри: Діти стають у коло на відстані витягнутих в сторони рук. Вихователь також стає з ними в коло і пропонує виконувати за ним усі рухи, за винятком «забороненого», який він сам установив. Наприклад: не можна ставити руки на пояс. Вихователь виконує різні рухи, а всі діти повторюють їх. Раптом він виконує «заборонений рух». Хто з учасників гри помиляється, той робить крок вперед або штрафується. Потім він продовжує грати.

Гра проводиться впродовж 5-6 хвилин, після чого вихователь називає дітей, які не припустилися жодної помилки.

Рекомендації: Вихователь стежить за тим, щоб гравці повторювати всі вправи, крім «забороненого руху».

Ускладнення 1. Гра зі штрафом. Штраф може бути таким: пострибати на обох ногах, промовити скоромовку, відгадати загадку.

Ускладнення 2. Збільшити темп гри.

БЕРЕЖИ ПРЕДМЕТ

Мета: сприяти розвитку загальної вправності, спритності, кмітливості, швидкості реакції, орієнтування в просторі, пізнавального інтересу до навколишнього світу. Сприяти розвитку емоційної сфери. Виховувати увагу, спостережливість.

Матеріал: іграшки, кубики, м'ячі.

Хід гри: Діти стоять у колі на відстані кроку одне від одного, ноги трохи розставлені, руки за спиною. Біля ніг кожної дитини – кубик або маленький м'ячик. У центрі – ведучий, який переходить з одного місця на інше і намагається захопити будь-який кубик або м'ячик. Діти присідають, захищаючи свій предмет руками. Коли ведучому вдається взяти кубик (м'ячик, іграшку) у двох-трьох дітей, та призначається новий ведучий і гра повторюється.

Рекомендації: Спочатку вихователь має призначити на роль ведучого найспритнішу дитину, потім цю роль поступово виконують усі діти. Ті, у кого забрали предмет, роблять крок назад із кола і стоять так, поки не завершиться гра.

Народні ігри

Орієнтовна тематика завдань: «Довгоносий журавель», «Подоланочка», «А ми просо сіяли», «Ходить гарбуз по городу», «Перепілка», «Грушка», «Звідкіля ти?», «Залізний ключ», «Мак», «На чому стоїш?», «Огірочки», «Полетів півень на хлівець», «На дубові, на вершечку», «Мишка й котик», «Ластівки-ластівки», «Зозуле рябая», «Горюдуб», «Піжмурки», «Панас», «Котилася бочка» тощо.

ПІЖМУРКИ

Мета: розвивати спритність, кмітливість, орієнтування в просторі, біг, ходьбу. Формувати правила безпеки. Виховувати інтерес до гри, доброзичливість.

Хід гри: насамперед визначають, кому жмуритися, а кому ховатися. Можна зробити так: сідає один з гравців на землю і виставляє коліно, на яке всі гравці кладуть по одному пальцю, і той, що сів, кладе свій палець і говорить:

*Котилася торба
З великого горба,
А в тій торбі
Хліб, паляниця,
Кому доведеться,*

Тому й жмуриться.

На чий палець впаде останнє слово, той і повинен ховатися. Так проказують ці слова, аж поки не залишиться один гравець, який і буде жмуритися.

Останній в цій лічбі закриває очі та обличчя руками. Всі ховаються. Той, що жмуриться, запитує: Чи вже?». Коли ж не почує ні від кого відповіді, встає і починає шукати. Кого першого він знайде, той і жмуриться.

Хороводні ігри

ІДИ, ІДИ ДОЩИКУ

Мета: Вчити дітей ходити по колу, взявшись за руки, співвідносячи рухи і слова. Розвивати інтонаційну виразність мовлення. Виховувати інтерес до гри, естетичні смаки.

Хід гри: діти стають в коло і співають:

Іди, іди дощичку.

Складають руки долоньками.

Зварю тобі борщичку.

Виконують рухи, ніби мішають рукою борщик.

В полив'янім горщичку.

Йдуть по колу.

Поставлю у кутику.

Присідають, імітують, що беруть горщик, кружляють навколо себе.

На терновім прутичку.

Тримаючись за руки, піднімають їх вгору, вперед.

Хлюп, хлюп, хлюп!

Тримаючись за руки, піднімають руки в сторони. Потім присідають, пристукують пальчиком по колінцях. Коли хочуть ілюструвати великий дощ, то співають голосно:

Іди, іди дощичку,

Цебром, відром, дійницею.

Діти то розширюють, то звужують коло.

Над нашою пашницею.

Діти піднімають руки вгору.

Хлюп, хлюп, хлюп!

Діти голосно співають, плескаючи в долоні, імітують великий дощ.

Гра продовжується за бажанням дітей.

КАЧЕЧКА

Мета: вдосконалювати навички ходьби по колу вправо, вліво. Розвивати пам'ять, ритм, уміння виконувати рухи разом, синхронно. Виховувати увагу.

Матеріал: шапочка качечки і каченят.

Хід гри: діти стоять у колі, тримаючись за руки. «Качечка» з «каченятами» (двоє дітей) поза колом. Діти йдуть по колу і співають:

Ду – ду – ду – ду, дудочка

Ду – ду – ду – ду – ду!

*Ой заграла дудочка
В нашому саду.*

Діти йдуть в одну сторону, «качечка» з «каченятами» в другу і співають:

*Аж пливе білесенька
Качка по воді.
Хто це так гарнесенько
Грає на дуді?*

Діти стоять у колі. Двоє дітей утворюють ворота. «Качечка» з «каченятами» заходять в коло, «каченята» плывуть за нею одне за одним, наче загрибають лапками воду. Діти співають:

*Стала з каченятами
Качка танцювати,
Крильцями і лапками
Воду колихати.*

Діти в колі повільно розмахують зчепленими руками, зображуючи коливання води.

«Каченята» танцюють, кружляють то в один, то в другий бік, повільно розмахуючи руками («крильцями»).

Потім діти йдуть по колу і співають:

*Ду – ду – ду – ду, дудочка,
Ду – ду – ду – ду – ду!
Ой, хороша дудочка
В нашому саду!*

Коло зупиняється, ворота відчиняються, «качка» з «каченятами» виходять з кола на бережок.

Гра повторюється з новою «качкою» і «каченятами».

Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А.М.Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт кол.: [Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко, С.А.Васильєва, М.С. Вашуленко та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.

3. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, Н.І.Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред.: Г.В.Беленька, М.А.Машовець ; Мін. осв. і

- науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К. : Райдуга, 1994. – 62 с.
 5. Закон України «Про дошкільну освіту» <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
 6. Закон України «Про освіту». – К. : Генеза, 1996. – 36 с.
 7. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18-25.
 8. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти // Інформаційний збірник МОН України. – 1996. – № 13.
 9. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності / Керівник О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 7-13.
 10. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол.: Е.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко, С.А. Васильєва, М.С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.
 11. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк ; наук. ред. Г.В.Беленька ; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна та ін. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.
 12. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – 23 квітня. – № 33. – С. 4-6.

1. Артемова Л.В. Театр і гра / Л.В.Артемова. – К. : Томіріс, 2002. – 291 с.
2. Артемова Л.В. Розвиток теорії та практики дитячої гри. Сторінки історії / Л.В.Артемова // Дошкільне виховання. – 2001. – №7.
3. Артемова Л.В. Вчимося, граючись. Навколишній світ у дидактичних іграх дошкільнят: Книга для вихователів дитячих садків та батьків / Л.В.Артемова. – К. : Томіріс, 1995. – 112 с.
4. Артемова Л.В. Театрализованные игры дошкольников / Л.В.Артемова. – М. : Просвещение, 1991. – 127 с.
5. Авдулова Т. П. Психология игры : современный подход : учеб. пособие для студ. пед. вузов / Т.П.Авдулова. – М. : Академия, 2009. – 208 с.
6. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія : навч. посіб. для роботи з дітьми у дошк. навч. закладах / упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 728 с.
7. Богуш А.М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник / А.М.Богуш, Н.І.Луцан. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. – 256 с.

8. Бондаренко А. К. Дидактические игры в детском саду: Кн. для воспитателя дет. сада / А.К. Бондаренко. – 2-е изд., дораб. – М. : Просвещение, 1991. – 160 с.: ил.
9. Бурова А. Дидактичні ігри: організація та керівництво / А.Бурова // Дошкільне виховання. – 2002. – №7.
10. Венгер Л.А. Сюжетно-ролевая игра и психическое развитие ребенка / Л.А.Венгер // Воспитание детей в игре. – М. : АПО, 1996. – 56 с.
11. Гавриш Н.В. Интеллектуальна гра / Н.В.Гавриш // Дошкільне виховання. – 2003. – №6. – С. 6-7.
12. Гра дошкільника : теорія і практика. Дайджест 5 / упор. Г.І.Григоренко. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС». – 2007. – 196 с.
13. Григоренко Г. Сюжетно-рольова гра / Г.Григоренко // Палітра педагога. – 2001. – № 4. – С. 18.
14. Григоренко Г. Сюжетно-рольова гра / Г.Григоренко, А.Михайличенко // Палітра педагога. – 2002. – № 2. – С. 22.
15. Горохова скриня: українські народні ігри: Для дошкіль. та мол. шк. віку / Упоряд., предм. та літ. запис Вадима Пехи; Худож. Л.Постних. – К. : Веселка, 1993. – 96 с.
16. Дзига І. П. Рухливі ігри молодших школярів / І.П.Дзига. – Мінськ : Народна Асвета, 1998. – 239 с.
17. Дидактические игры и занятия с детьми раннего возраста: Пособие для воспитателей детского сада / Е.В.Зворыгина, Н.С.Карпинская, И.М. Кононова и др.; Под ред. С.Л.Новоселовой. – 4-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1985. – 144 с., 4 л. ил.
18. Довбня С.О. Гра як історико-педагогічний феномен / Софія Олегівна Довбня // Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика». – Випуск 9 – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2011. – С. 245-250.
19. Довбня С.О. Методика керівництва творчими іграми дітей дошкільного віку на суб'єкт-суб'єктних засадах у практиці дошкільної освіти / С.О.Довбня, Н.В.Кудикіна // Дитячий садок. – 2012 - №5 (67) – С.24-27.
20. Жуковская Р.И. Игра и ее педагогическое значение / Р.И.Жуковская. – М.: ЧП Ильин, 2001. – 249 с.
21. Іванчікова Р. Народні ігри з дітьми / Р.Іванчікова // Дошкільне виховання. – 2005 – № 4. – С. 35.
22. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина: Навчально-методичний посібник / За загальною редакцією професора Кудикіної Н.В. – К. : Вид-тво КУ імені Б.Грінченка, 2011. – 230 с.
23. Ігрова діяльність дошкільника: молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. – Київ : Генеза, 2016. – 88 с. – (Серія «Настільна книга вихователя»)
24. Калиниченко А.В. Развитие игровой деятельности дошкольников: Методическое пособие / А.В.Калиниченко, С.А.Козлова, Т.А.Куликова. – 2-е изд., перераб. и дополненное. – Москва : AkademiA, 2000. – 414 с.

25. Карасьова К.В. Ігровий простір дитини / К.В.Карасьова, Т.О.Піроженко. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.
26. Коваленко О. Особливості використання дидактичних ігор та вправ у освітньому процесі / О.Коваленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – №12. – С.40-44.
27. Кравченко И.В. Прогулки в детском саду. Младшая и средняя группа : Методическое пособие / И.В.Кравченко, Т.Л.Долгова. – М. : Т.Ц. «Сфера», 2009.
28. Кравченко И.В. Прогулки в детском саду. Старшая и подготовительная к школе группы : Методическое пособие / И.В.Кравченко, Т.Л.Долгова. – М. : Т.Ц. «Сфера», 2009.
29. Кравцов Г.Г. Гра як провідна діяльність і форма організації життя дошкільників / Г.Г.Кравцов // Дитячий садок. – 2002. – № 8 (152). – С. 7.
30. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія: у 2-х ч. – Ч.1. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2009. – 320 с.
31. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності: монографія / Н.В. Кудикіна. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 236 с.
32. Кудикіна Н.В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей / Н.В.Кудикіна // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / [за ред. Г.С.Тарасенко]. – К. : видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 11-25.
33. Кудрявцев В. Народна рухлива гра як джерело духовного і фізичного зростання в дошкільному віці / В.Кудрявцева // Дошкільне виховання. – 1998. – № 11. – С. 64.
34. Лаврентьєва Г. Розвивальне предметно-ігрове середовище: європейський досвід та новітні підходи / Г.Лаврентьєва // Палітра педагога. – 2001. – №4. – С. 11-13.
35. Михайленко Н.Я. Игра с правилами в дошкольном возрасте / Н.Я.Михайленко, Н.А.Короткова. – М. : Онега, 1996. – 158с.
36. Михайленко Н.Я. Как играть с ребенком / Н.Я.Михайленко, Н.А.Короткова. – М. : Педагогика, 1995. – 149с.
37. Новоселова С.Л. О новой классификации детских игр / С.Л.Новоселова // Дошкольное воспитание. – 1997. – № 3. – С. 84-86.
38. Новоселова С. Развивающая предметная среда: Методические рекомендации по проектированию вариативных дизайн-проектов развивающей предметной среды в детских садах и учебно-воспитательных комплексах Л.Н. Павлова. 2-е изд. / С.Новоселова – М. : Айресс Пресс, 2007. – 119 с.
39. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / За ред. Г.С.Тарасенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 320 с.
40. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / авт.-упор. А.П.Бурова. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 256 с.

- 41.Піроженко Т.О. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік : навч.-метод. посіб. / Т.О.Піроженко, К.В.Карасьова. – Київ : Генеза, 2014. – 96 с. – (Настільна книга вихователя).
- 42.Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І.Поніманська. – К. : „Академвидав”, 2004. – 456с.
- 43.Ретюнских Л.Т. Философия игры / Л.Т.Ретюнских. – Москва : Вузовская книга, 2002. – 256 с.
- 44.Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник / Н.Гавриш, О.Брежнева, І.Кіндрат, О.Рейпольська; За заг. ред. О.Брежневої. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
- 45.Степанова Т.М. Трансформації змісту передшкільної освіти в історії розвитку вітчизняної дошкільної педагогіки (кінець ХІХ-ХХ століття): [моногр.] / Т.М.Степанова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 424 с.
- 46.Усова А. П. Роль игры в воспитании детей / Под ред. А. В. Запорожца. – М. : Просвещение, 1976. – 275 с.
- 47.Урунтаева Г.А. Роль игрушки в психическом развитии ребенка / Дошкольная психология: Учебное пособие для учащихся средних педагогических учебных заведений. – М. : Академия, 1997. – 81-85с.
- 48.Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки / Упор. і авт. вступ. статей З.Н. Борисова, В.У. Кузьменко, за заг. ред. З.Н. Борисової. К.: Вища школа, 2004. – 512 с
- 49.Шуть М. Школа ігромайстерності / М.Шуть. – К. : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.
- 50.Эльконин Д.Б. Психология игры / Д.Б.Эльконин. – М.: Педагогика, 1978. – 379 с.

Зміст

Передмова.....	3
Опис навчальної дисципліни.....	5
Структура навчальної дисципліни.....	7
Практичні заняття.....	8
<i>Практичне заняття 1. Гра як поняття і явище. Категоріально-понятійний апарат теорії ігрової діяльності.....</i>	<i>8</i>
<i>Практичне заняття 2. Програмно-методичне забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку.....</i>	<i>9</i>
Лабораторні заняття.....	11
<i>Лабораторне заняття 1.Контроль і керівництво ігровою діяльністю в ДНЗ..</i>	<i>11</i>
<i>Лабораторне заняття 2. Розвивальне предметно-ігрове середовище ДНЗ.....</i>	<i>12</i>
<i>Лабораторне заняття 3. Сюжетно-рольові ігри дошкільників.....</i>	<i>13</i>
<i>Лабораторне заняття 4. Режисерські ігри, ігри-драматизації та ігри-фантазування</i>	<i>14</i>
<i>Лабораторне заняття 5. Конструктивно-будівельні ігри дошкільників та ігри з елементами праці</i>	<i>15</i>

Лабораторне заняття 6. Відвідування лялькового театру. Аналіз лялькової вистави	16
Лабораторне заняття 7. Театралізовані ігри	17
Лабораторне заняття 8. Дидактичні ігри дітей дошкільного віку.....	17
Лабораторне заняття 9. Рухливі ігри та ігрові вправи. Ігри-подорожі та ігри-розваги	19
Лабораторне заняття 10-11. Українські дитячі народні ігри	20
Лабораторне заняття 12. Ігри на прогулянці	21
Лабораторне заняття 13. Інтелектуальні ігри. Комп'ютерні ігри	22
Лабораторне заняття 14. Сенсорні ігри та сенсорні вправи	23
Лабораторне заняття 15. Ігротерапія корекційного і терапевтичного впливу на дітей дошкільного віку	24
Додатки	26
Додаток 1. Індивідуальна науково-дослідна робота	26
Додаток 2.Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни	28
Додаток 3.Питання до заліку	29
Додаток 4. Фізкультурно-оздоровча прогулянка	31
Додаток 5. Приклади ігор для дітей молодшого дошкільного віку	34
Сюжетно-рольові ігри	
Конструктивно-будівельні ігри	
Ігри драматизації, інсценівки, театралізації	
Дидактичні ігри	
Рухливі ігри	
Народні ігри	
Хороводні ігри	
Додаток 6. Приклади ігор для дітей середнього дошкільного віку.....	61
Сюжетно-рольові ігри	
Конструктивно-будівельні ігри	
Ігри драматизації, інсценівки, театралізації	
Дидактичні ігри	
Рухливі ігри	
Народні ігри	
Хороводні ігри	
Додаток 7. Приклади ігор для дітей старшого дошкільного віку.....	88
Сюжетно-рольові ігри	
Конструктивно-будівельні ігри	
Ігри драматизації, інсценівки, театралізації	
Дидактичні ігри	
Рухливі ігри	
Народні ігри	
Хороводні ігри	
Рекомендована література	110